

krajská
knižnica
v žiline

KRAJSKÁ KNIŽNICA v ŽILINE

SPRÁVA o činnosti a hospodárení
kultúrnej organizácie v pôsobnosti
Žilinského samosprávneho kraja

2019

OBSAH :

I. VŠEOBECNÁ ČASŤ

1.	<i>Úlohy a miesto knižnice v národnom knižničnom systéme, vzájomná koordinácia a kooperácia</i>	4
1.1.	Poslanie Krajskej knižnice v Žiline a funkcie	4
1.2.	Plnenie prioritných úloh v roku 2019	4
1.3.	Sieť verejných knižníc v regióne	21
1.4.	Potenciálne používateľské zázemie	21
2.	<i>Vzájomná koordinácia a kooperácia</i>	23
	Spolupráca s kultúrnymi organizáciami v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK, inými kult. organizáciami, s mestami a obcami, organizáciami 3. sektoru - Príloha č.1	
	Medzinárodná spolupráca - Príloha č. 2	
3.	<i>Riadiaca a kontrolná činnosť</i>	26
3.1.	Výsledky vnútornej kontrolnej činnosti	26
3.2.	Výsledky kontrolnej činnosti kontrolných orgánov	26
4.	<i>Návštevnosť, výkony a náklady na pracoviská kultúrnej organizácie – Príloha č. 3</i>	
5.	<i>Otváracie hodiny pre verejnosť a výška vstupného v roku 2019</i>	27
5.1.	Otváracie hodiny centrálného objektu	27
5.2.	Otváracie hodiny pobočiek	27
5.3.	Týždenný výpožičný čas	27
5.4.	Výška registračného poplatku v jednotlivých objektoch	27
5.5.	Poskytované zľavy	28
5.6.	Využitie kultúrnych poukazov – Príloha č. 4	
5.7.	Zmeny v otváracích hodinách a v registračných poplatkoch v roku 2019	28
6.	<i>Projektová činnosť kultúrnej organizácie, granty, nadácie, sponzorské príspevky, Fundraising</i>	28
6.1.	Sponzorské príspevky	28
7.	<i>Účasť pracovníkov na poradách, školeniach, seminároch, zahr. služobných cestách</i>	31
8.	<i>Public relations</i>	35
8.1.	Odborná publikačná činnosť pracovníkov Krajskej knižnice	35
8.2.	Publikačná činnosť o Krajskej knižnici v Žiline a jej činnosti	35
8.2.1.	Počet titulov zamestnancov Krajskej knižnice v Žiline	36
8.2.2.	Počet titulov iných autorov o Krajskej knižnici v Žiline	36
8.2.3.	Počet vydaných tlačových správ	36
8.2.4.	Propagácia a prezentácia Krajskej knižnice v Žiline v iných médiách	36
8.3.	Edičná činnosť	37
9.	<i>Ocenenia Krajskej knižnice v Žiline a jej pracovníkov</i>	38
10	<i>Majetok vo vlastníctve ŽSK v správe Krajskej knižnice v Žiline, priestorové podmienky, výstavba, rekonštrukcie</i>	39

10.1. Pasportizácia nehnuteľného majetku vo vlastníctve ŽSK v správe Krajskej knižnice v Žiline za rok 2019 – Príloha č.6	
10.2. Aktuálny stavebno-technický stav nehnuteľností za rok 2019	39
10.3. Prevádzkové priestory využívané na vlastnú činnosť – Príloha č.7	
10.4. Prevádzkové priestory prenajaté od iných subjektov – Príloha č.8	
10.5. Spravované priestory prenajaté iným subjektom – príloha č.9	40
10.6. Rekonštrukcie za rok 2019	40
10.7. Opravy a údržba celkom a z toho riešenie havárií za rok 2019	40
10.8. Vozový park – Príloha č. 10	
10.9. Poistenie majetku – Príloha č.11	
10.10. Plnenie úloh na úseku BOZP, PO	40
11. Ročné dane z nehnuteľností - Príloha č.12	
12. Elektronizácia, automatizácia, materiálne a technické vybavenie, výpočtová technika, elektronické médiá - Príloha č.13	40
12.1. Perspektívy, vízie rozvoja - požiadavky	43
13. Personálna oblasť, personálne vybavenie – Príloha č.14	45
13.1. Organizačná štruktúra, kvalifikačná štruktúra, odborná prax zamestnancov, veková štruktúra zamestnancov	45
13.2. Počet zamestnancov na dohody, sezónnych zamestnancov, chránené pracovné miesta, aktivační pracovníci	48
13.3. Počet a štruktúra pracovných miest neobsadených dlhšie ako 6 mesiacov + zdôvodnenie	48
14. Práca s dobrovoľníkmi	48
14.1. Počet zmluvných dobrovoľníkov, druhy a rozsah činnosti	48
14.2. Občianske združenie pracujúce pri Krajskej knižnici v Žiline	48
15. Hospodárenie Krajskej knižnice v Žiline za rok 2019	49
15.1. Rozpočet – bežný a kapitálový transfer	49
15.2. Čerpanie rozpočtu, úpravy rozpočtu, rozpočtové opatrenia, upravený rozpis záväzných ukazovateľov rozpočtu	49
15.3. Náklady, výnosy, sebestačnosť – Príloha č.15	51
15.4. Príjmy, výnosy	51
15.5. Náklady na hlavnú činnosť, z toho prevádzkové náklady	51
15.6. Mzdové náklady	51
15.7. Tvorba odpisov a finančné krytie	52
15.8. Faktúry, záväzky, celkový hospodársky výsledok, pohľadávky	52
15.9. Kapitálové transfery + úpravy	52
15.10. Objem finančných prostriedkov získaných z Dotácií MK SR a ďalších zdrojov	53
15.11. Vykonávaná podnikateľská činnosť (obsah činnosti, výška príjmov)	53
16. Zmluvy - Príloha č.16	53

II. ODBORNÁ ČASŤ

1. Základné činnosti knižnice	54
1.1. Knižničné fondy	54
1.2. Používatelia, návštevníci	64
1.3. Výpožičné služby	73
1.4. Vzdelávacie a kultúrno-spoločenské podujatia	81

2. Bibliografická, dokumentačná a informačná činnosť	95
3. Metodická a poradenská činnosť knižnice	100
3.1. Metodické návštevy	100
3.2. Vnútroknižničná metodická činnosť	100
3.3. Okresná metodická pôsobnosť	102
3.4. Verejné knižnice	104
Krajská metodická pôsobnosť a iné aktivity	104
4. Knižnica a spolková činnosť	105
Záver	112
Fotopriloha	114

PRÍLOHOVÁ ČASŤ

Príloha č. 1	
<i>Spolupráca Krajskej knižnice v Žiline s inými kultúrnymi organizáciami, mestami, obcami, 3. sektorom a občianskymi združeniami</i>	
Príloha č. 2	
<i>Medzinárodná spolupráca Krajskej knižnice v Žiline</i>	
Príloha č. 3	
<i>Návštevnosť, výkony a náklady na pracoviská Krajskej knižnice v Žiline</i>	
Príloha č. 4	
<i>Využitie kultúrnych poukazov</i>	
Príloha č. 5	
<i>Projekty Krajskej knižnice v Žiline</i>	
Príloha č. 6	
<i>Pasportizácia nehnuteľného majetku vo vlastníctve ŽSK v správe Krajskej knižnice v Žiline</i>	
Príloha č. 7	
<i>Prevádzkované priestory využívané na vlastnú činnosť</i>	
Príloha č. 8	
<i>Prevádzkované priestory prenajaté od iných subjektov</i>	
Príloha č. 9	
<i>Spravované priestory prenajaté iným subjektom</i>	
Príloha č. 10	
<i>Zoznam motorových vozidiel Krajskej knižnice v Žiline</i>	
Príloha č. 11	
<i>Poistenie majetku Krajskej knižnice v Žiline</i>	
Príloha č. 12	
<i>Daň z nehnuteľností Krajskej knižnice v Žiline</i>	
Príloha č. 13	
<i>Elektronizácia Krajskej knižnice v Žiline</i>	
Príloha č. 14	
<i>Zamestnanci Krajskej knižnice v Žiline</i>	
Príloha č. 15	
<i>Náklady, výnosy a sebestačnosť Krajskej knižnice v Žiline</i>	
Príloha č. 16	
<i>Zmluvy Krajskej knižnice v Žiline</i>	

Tabuľka 641 Bežné transfery

Ročný výkaz o knižnici za rok 2019 KULT (MK SR)

I. VŠEOBECNÁ ČASŤ

1. Úlohy a miesto knižnice v národnom knižničnom systéme, vzájomná koordinácia a kooperácia

1.1. *Poslanie knižnice a jej funkcie*

Krajská knižnica v Žiline je príspevkovou organizáciou Žilinského samosprávneho kraja a v zmysle svojej zriaďovacej listiny pôsobí ako kultúrna, informačná, vedecká a vzdelávacia inštitúcia, poskytujúca v rámci svojej územnej pôsobnosti všeobecný a neobmedzený prístup občanov k informáciám. V spolupráci s Oddelením pre rozvoj knižničného systému (ORKS) Slovenskej národnej knižnice v Martine (SNK), ktorý sa v priebehu roka pretransformoval na Knižničný inštitút a Odborom kultúry Úradu Žilinského samosprávneho kraja je koordinácnym, vzdelávacím, štatistickým, metodickým a odbornou-poradenským strediskom pre regionálne knižnice v Žilinskom kraji a pre verejné knižnice v okresoch Žilina a Bytča. Zabezpečuje zároveň úlohy spojené s koordináciou bibliografickej a edičnej činnosti a úlohy spojené s dokumentovaním stavu a rozvojom knižnično-informačných služieb verejnosti v kraji.

Krajská knižnica v Žiline (KKŽ) ako jedna z ôsmich krajských knižníc na Slovensku, ktoré v rámci svojej územnej pôsobnosti predstavujú nosné články slovenského verejného knihovníctva, sa snaží o poskytovanie komplexných knižnično-informačných služieb rozsiahlej časti populácie.

Zhodnotenie kvantitatívnych a kvalitatívnych ukazovateľov činnosti Krajskej knižnice v Žiline je podrobne rozpracované v časti Odborná činnosť knižnice.

1.2. *Plnenie prioritných úloh v roku 2019*

1.2.1. *Realizovať úlohy vyplývajúce zo zriaďovacej listiny Krajskej knižnice v Žiline.*

Krajská knižnica v Žiline realizuje svoju činnosť v súlade so zriaďovacou listinou (vrátane dodatkov):

- Zriaďovaciu listinu Krajskej štátnej knižnice s platnosťou od 1.1.1997,
- zmenu a dodatok Zriaďovacej listiny Krajskej štátnej knižnice platnej od 1.9.1998,
- doplnok č.2 k zriaďovacej listine z 1.4.2002 (zmena názvu knižnice na Žilinskú knižnicu),
- dodatok č.3 k zriaďovacej listine Žilinskej knižnice zo 4.9.2008(/zmena názvu na Krajskú knižnicu v Žiline),
- dodatok č.4 k zriaďovacej listine Krajskej knižnice v Žiline z 10.10.2008 (zmena IČO),
- dodatok č.5 k zriaďovacej listine Krajskej knižnice v Žiline z 10.11.2009 (úprava hospodárenia)

Zriaďovacia listina, vydaná Krajským úradom v Žiline dňa 1. januára 1997, definuje knižnicu ako kultúrnu, informačnú a vzdelávaciu inštitúciu, v zmysle neskorších dodatkov aj ako vedeckú inštitúciu. Pre Krajskú knižnicu v Žiline je prioritou najmä poskytovanie knižnično-informačných služieb obyvateľom a návštevníkom regiónu v rámci svojej územnej pôsobnosti v čo najväčšej komplexnosti a kvalite a sprístupňovanie svojich fondov pre všetkých občanov bez obmedzenia. Úspešnosť v ich plnení dokazuje postavenie knižnice ako jednej z najnavštevovanejších kultúrnych inštitúcií v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja. Dôležitá je tiež snaha knižnice vytvárať vhodné podmienky pre tých, ktorí majú prístup k dokumentom a informáciám obmedzený, t.j. pre sociálne a zdravotne znevýhodnené skupiny obyvateľov. V súlade s vývojom v slovenskom i zahraničnom verejnom knihovníctve rastie dôležitosť knižnice ako komunitného centra.

Nároky na knižnice vzrastajú úmerne s nárokmi, ktoré na moderného človeka kladie dnešná informačne vyspelá spoločnosť. Knižnica je miestom, kde sa informácie koncentrujú buď vo fyzickej podobe alebo je spojivom na ceste do virtuálneho sveta a k informáciám uloženým vo vzdialených informačných zdrojoch. Aby knižnica dokázala reagovať na stále náročnejšie požiadavky, potrebuje dostatočné finančné, personálne a materiálne zázemie. Úroveň knižnice sa odvíja od podmienok, ktoré sú v tejto oblasti vytvárané zriaďovateľom knižnice, možnosťami a úspešnosťou získavania financií z mimorozpočtových zdrojov a v neposlednom rade inovatívnym prístupom vedenia knižnice. K plneniu svojich funkcií pristupovala knižnica v súlade s naplánovanými úlohami, ktorých realizácia je podrobne rozpracovaná v jednotlivých kapitolách podľa štruktúry materiálu.

1.2.2. Zabezpečovať na relatívne optimálnej úrovni informačné zdroje pre používateľov knižnično-informačných služieb KKŽ s prihliadnutím na požiadavky používateľského zázemia knižnice. Približovať sa v oblasti doplňovania fondov k štandardom verejných knižníc vydaných MK SR.

1.2.2.a. Zdokonaľovať profiláciu a spracovávanie knižničného fondu (KF), zvyšovať jeho objem a kvalitu na základe určených priorít a požiadaviek používateľov a s prihliadnutím na štandardy verejných knižníc pre oblasť doplňovania KF. Využívať aj nástroj deziderát v rámci knižnično-informačného systému (KIS) Clavius na monitorovanie a uspokojovanie konkrétnych požiadaviek používateľov.

Tradičný používateľ knižnice prichádza do knižnice predovšetkým za informačnými zdrojmi, či už v podobe kníh, periodík alebo iných špeciálnych dokumentov. Najmä pravidelný návštevník a používateľ odborných informácií hľadá informačné zdroje v súlade s ponukou na trhu alebo odrážajúce aktuálne spoločenské dianie, či nové výsledky v danom odbore. Knižnica mu preto nemôže ponúkať zastaraný fond a jeho pravidelná aktualizácia je jednou z jej hlavných úloh a podmienkou realizácie efektívneho výpožičného procesu. Na jeho úrovni sa odráža nielen ročný prírastok, ale aj celková akvizičná politika, ktorá by v prípade verejnej knižnice mala reflektovať štandardy verejných knižníc, definujúce optimálnu situáciu aj v akvizícii dokumentov. Cieľ knižnice je dosahovať, resp. priblížiť sa k definovaným hodnotám pre nákup fondu na jedného obyvateľa.

Základom pre finančné pokrytie akvizície je rozpočet zriaďovateľa, získavané mimorozpočtové zdroje a v nemalej miere aj náklonnosť inštitucionálnych a individuálnych darcov, ktorí počas roka adresujú do knižnice nové alebo staršie dokumenty. V roku 2019 malo mesto Žilina 80 792 obyvateľov a štandardy definujú optimálny prírastok vo výške 0,13 knižničnej jednotky (KJ) na 1 obyvateľa. Optimálny prírastok fondu knižnice vo výške cca 10 tisíc KJ (10 501 KJ pre r. 2019) krajská knižnica nenapĺňa veľa rokov a v r. 2019 ho splnila nákupom na 42,76 % (64,34 % s darovanými knihami), čo je dôsledok nedostatočného financovania obdobne ako u väčšiny verejných knižníc. V roku 2019 krajská knižnica získala do svojho fondu 6 762 KJ, čo bolo menej ako v r. 2018, ale viac ako v ostatných piatich predchádzajúcich rokoch. Tento počet by bol výrazne nižší bez mimorozpočtových zdrojov, ktoré sa darí knižnici získavať.

Zosúladenie nákupu s požiadavkami používateľov je vzhľadom na obmedzené možnosti akvizície ťažká úloha, pretože ako verejná knižnica sa stretáva so záujmami širokého spektra používateľov. Požiadavky prijíma na každom odbornom úseku prostredníctvom svojich pracovníkov, pomocných evidencií a cez katalóg Carmen (dezideráta), v rámci ktorého prihlásení používatelia adresujú svoje požiadavky priamo na oddelenie knižnično-informačných fondov.

1.2.2.b. Priebežne uskutočňovať aktualizáciu a očistu knižničného fondu a jeho revíziu v zmysle plánu revízií KKŽ. Zabezpečovať ochranu knižničného fondu obalovaním, lepením, aplikáciou ochranných etikiet.

Knižnica sa snaží budovať nielen svoj fond aktuálny fond, ale udržiava aj rezervný fond v archíve v centrálnej budove. Uchováva tituly, o ktoré je minimálne sporadický záujem zo strany používateľov alebo ktorým knihovníci priradujú morálnu, estetickú či umeleckú hodnotu a z dôvodu profesionálneho vzťahu ku knihám sa s nimi neradi lúčia. Skladové priestory sa postupne pripravovali na vytvorenie provizórneho výpožičného miesta počas rekonštrukcie, pokračovalo vyradovanie nevyužívaných a poškodených titulov, a to aj v bežnom fonde na jednotlivých úsekoch. Počas roka bolo vyradených 1 083 KJ, časť kníh bola vyradená aj v súvislosti s revíziou na poštovej Bytčica, ktorá sa konala v letných mesiacoch.

Vyradené knihy boli v zmysle Smernice riaditeľky Krajskej knižnice v Žiline o spôsobe vedenia odbornej evidencie, vyradovaní a revízií knižničného fondu ponúknuté SNK v Martine a ich zoznam bol vystavený na www stránke knižnice. Poškodené knihy, ktoré už nebolo možné alebo potrebné opravovať, boli fyzicky zlikvidované.

Vyradené knihy, o ktoré nie je záujem zo strany inštitúcií, krajská knižnica ponúka verejnosti za symbolickú cenu a mnohé z vyradených kníh smerujú do knihobúdok v meste a do knižnice na železničnej stanici.

Vid' Odborná časť 1.1 Knižničné fondy.

Vzhľadom na nízku obmenu fondov sa knižnica snaží chrániť všetky dokumenty pred poškodením a stratami v rozsahu, ktorý jej dovoľujú finančné podmienky. Od roku 2014 začala knihy chrániť prebalom do novej priehľadnej polyesterovej fólie z firmy CEIBA, ktorá je z ochranného i estetického hľadiska prijateľnejšia. Knižnica balí do kvalitnejšej fólie všetky nové knihy a výberovo prebalovala z poškodených obalov aj staršie exempláre.

(Bližšie rozpracované v Odbornej činnosti – Ochrana fondov).

1.2.2.c. Dôsledne pristupovať k vymáhaniu nedobytných kníh.

Knižnično-informačný systém Clavius má definovaný upomienkový systém, podľa ktorého porovnáva čas výpožičky s nastavenými výpožičnými dobami a ich prekročenie ihneď rieši podľa upomienkových schém. Výška upomienok nie je vysoká, ale je diferencovaná podľa počtu dní a počtu vypožičaných knižničných dokumentov a teda pri vyššom počte kníh a vyššom počte dní je efektívnym nástrojom na lepší obrat kníh vo fonde. V roku 2019 knižnica vyzbierala v podobe sankčných poplatkov 14 472 €.

Zároveň sa knižnica snaží eliminovať straty vyplývajúce z dlhodobého nezodpovedného správania sa niektorých svojich používateľov. Vymáhaniu nedobytných kníh a agende s tým súvisiacej sa systematicky venuje jeden z pracovníkov KKŽ.

1.2.2.d. Získavať prostriedky z mimorozpočtových zdrojov na nákup knižničných fondov (napr. z Fondu na podporu umenia, Grantového systému Mesta Žilina a pod.).

Finančné prostriedky získané od iných subjektov cestou grantov a finančných darov na nákup knižničných dokumentov sú každoročne významným prínosom do akvizičnej činnosti knižnice. Vďaka tejto podpore pribudli do knižnice nové knihy a periodiká v hodnote 18 850 €, čo bola v päťročnom porovnaní druhá najvyššia suma (19 403 € v r.2018).

Už po niekoľko rokov je nosným zdrojom, s ktorým knižnica počíta a ktorý predstavuje základ v celom mimorozpočtovom nákupe, Fond na podporu umenia (podprogram 5.1 Knižnice, 5.1.3 Akvizícia knižníc). V r. 2019 podporil knižnicu po druhýkrát najvyššou doterajšou sumou, 18 000 €. Pravidelným donorom, ktorý však vzhľadom na svoj zánik v r. 2019 naposledy podporil nákup českých periodík sumou 617,74 € bol Český spolok Žilina. Za účelom zachovania kontinuity knižnica predložila pilotný projekt akvizície knižničných dokumentov pre českú národnostnú menšinu v rámci programu Fondu na podporu kultúry národnostných menšín ((2.1.4 podpora knižníc), ktorý však nebol podporený.

Knižnica sa už tradične uchádzala o finančné prostriedky na podporu komunitných aktivít v rámci Grantového systému Mesta Žilina (oblasť kultúry a vzdelávania) a Nadácie Pontis (programy Naše Mesto 2019), ktoré však do akvizície knižnice nezasiahli (nákup fondov bol spolufinancovaný zo strany knižnice).

Občianske združenie Brána poznania, ktorého členmi sú najmä pracovníci knižnice, poskytlo knižnici 1 040 nových kníh vo forme dlhodobej výpožičky. Spolu tak touto formou knižnica sprístupňuje 1 086 kníh.

1.2.2.e. Zefektívňovať spracovávanie knižného fondu na úrovni krajskej knižnice i na úrovni regionálnych knižníc ŽSK z pozície správcu Súborného katalógu knižníc ŽSK.

Katalogizačná agenda knižnice bola ovplyvnená aplikáciou katalogizačných pravidiel RDA do praxe, dopĺňali sa polia záznamu a katalogizátorky realizovali nové postupy. Spolu s bibliografmi sa zúčastnili na školení v Slovenskej národnej knižnici a na spoločných stretnutiach v krajskej knižnici sa snažili zjednotiť postup pri tvorbe bibliografických popisov. Krajská knižnica v Žiline ako správca súborného katalógu regionálnych knižníc Žilinského kraja podnecovala tieto stretnutia vzhľadom na potrebu unifikácie záznamov a odstránenia duplicít pri vyhľadávaní cez online katalóg. Práca na zjednotení záznamov v súbornom katalógu je dlhodobý proces a vyžaduje si opravy v lokálnych katalógoch knižníc, čo predstavuje vyššie personálne nasadenie v jednotlivých knižniciach a prísne dodržiavanie pravidiel katalogizačného záznamu. Keďže neexistuje inštitucionálna autorita, ktorá by jednoznačne garantovala správnosť záznamov a umožňovala ich včasné preberanie do lokálnych katalógov, je vytváraný priestor na individuálny prístup pri spracovaní záznamu, na konci ktorého stojí neželaná duplicita záznamov.

1.2.3. Modernizovať a kvalitatívne rozvíjať poskytované knižnično-informačné služby.

1.2.3.a. Zabezpečovať kvalitné tradičné informačné pramene z rôznych vednoodborových disciplín, ale aj z oblasti krásnej literatúry pre všetky vekové skupiny. Realizovať výpožičky elektronických kníh (viď bod 1.2.2. a. a bod 1.2.2.d.).

Rozsah nákupu knižničných zdrojov je rozpisovaný v príslušných kapitolách. Do krajskej knižnice prichádzajú ľudia s rôznymi záujmami, rôznych sociálnych skupín a rôzneho veku. Používatelia odborných informácií hľadajú zdroje, ktoré pokrývajú rozmanité oblasti ľudského poznania. Kvalitná akvizícia má na seba kladené veľké nároky a nie je možné uspokojiť všetky požiadavky. Pri požiadavkách na nákup konkrétneho titulu knižnica zvažuje jeho využívanie ďalšími používateľmi a v prípade predpokladaného sporadického záujmu požiadavky neschvaľuje. Z hľadiska veku vychádza knižnica z doterajšieho pomeru detských a dospelých používateľov, z hľadiska odborového sa zameriava prioritne na spoločenské vedy, ale dopĺňa sporadicky aj žiadanú literatúru technického zametania – v tejto oblasti dokážu knihovníci odporúčať používateľom služby Univerzitnej knižnice Žilinskej univerzity, a to na základe trojstrannej zmluvy uzatvorenej spolu s Kysuckou knižnicou v Čadci. V Odbornej časti Knižničné fondy je analýza nákupu podľa skupín aj podľa vekového určenia.

Prioritným médiom súčasnej verejnej knižnice, ktorá má používateľov s rôznou úrovňou počítačových zručností, je kniha na papierovom nosiči. O jej zatiaľ neprekonanom význame hovorí štatistika knižničného fondu, podľa ktorej z 288 388 KJ tvoria špeciálne dokumenty 2,19 %, elektronické dokumenty len 0,09%. Je teda aj dominantným prvkom vo výpožičnom procese, a to aj z toho dôvodu, že súčasná celospoločenská situácia a autorsko-právna legislatíva nevytvára pre sprístupňovanie iných typov dokumentov vhodné podmienky. Túto skutočnosť odráža aj štruktúra prírastkov, ktoré knižnica získala do svojho fondu; zo 6 762 novonadobudnutých KJ bolo len 6 špeciálnych dokumentov, žiadny z nich nebol elektronický. Na jej základe je možné dokumentovať aj snahu o rovnomerné zastúpenie literatúry určenej deťom, mládeži a dospelým a zastúpenie literatúry podľa členenia na krásnu a odbornú /vid' odbornú časť/.

Rok 2019 na tomto fakte nič nezmenil, tak ako sa nezmenil ani blokovaný prístup KKŽ do Slovenskej digitálnej knižnice. Knižnica sa snaží záujem o elektronické knihy uspokojovať prostredníctvom sprístupňovania elektronických kníh cez poskytovateľa eReading.

1.2.3.b. Realizovať výpožičky elektronických kníh. Okrem platformy eReading.cz hľadať ďalšie možnosti rozširovania zdrojov pre realizáciu tejto služby.

Od roku 2014, kedy krajská knižnica ako prvá verejná knižnica na Slovensku začala sprístupňovať výpožičky elektronických kníh, zvýšil sa ich počet z 3 200 na 8 461 (6 874 v r. 2018). Spoločnosť Palmknihy - ereading s.r.o. pre používateľov knižnice neustále rozširuje virtuálny fond sprístupňovaný formou výpožičiek. Navyše záznamy elektronických kníh v ponuke e-výpožičiek sú priamo prepojené s katalógom knižnice a s fyzickými dokumentmi, ktoré knižnica vlastní v knižničnom fonde. Celkovo od trvania služby si používatelia požičali 316 e-kníh, z toho 118 (52 v r. 2018) v r. 2019 a využilo ju 174 používateľov.

Od r. 2016 knižnica umožňuje požičať si domov čítačky elektronických kníh Pocketbook 626 Touch Lux 3, ktoré získala z projektu Knižnica pre všetkých s podporou Nadácie KIA Motors Slovakia. Počas leta pravidelne majú o ich využívanie záujem študenti susedného bilingválneho gymnázia.

1.2.3.c. Zabezpečiť zapojenie Krajskej knižnice v Žiline do súborného katalógu Infogate.

Koncom roka 2018 bola podpísaná dohoda s firmou SVOP, s.r.o., na základe ktorej začali práce pre zapojenie knižnice do konzorcia Infogate. Po dvoch mesiacoch sa knižničné dáta dostali do spoločného vyhľadávacieho rozhrania a záujemcovia aj touto cestou môžu získavať informácie o knižničných dokumentoch. Štatistika, do akej miery je knižnica využívaná v rámci tejto služby, nie je dostupná.

1.2.3.d. Formou výpožičiek spoločenských hier a hračiek rozšíriť ponuku služieb knižnice. Ponúkať a budovať fond hier, didaktických hračiek a Montessori pomôcok (tzv. ludotéku).

Klub spoločenských hier združoval svojich členov každý štvrtok v popoludňajších hodinách. Získal si najmä detského návštevníka knižnice, ale zahrať sa do knižničnej klubovne prichádzali aj dospelí. Hra sa stala pre nich prostriedkom, ako sa dostať do prostredia knižnice, do prostredia medzi knihy, kde sa priority číta - a to je aj jeden z druhotných cieľom obdobných podujatí. Priťahovať do knižnice netradičného návštevníka, ktorý popri inom ciele môže využiť aj základné knižničné služby. Do fondu spoločenských hier, ktorý obsahoval 97 KJ, pribudlo ďalších 6 hier. Snaha vniesť do hrania učenie a rozvíjanie psychomotorických schopností dieťaťa sa prejavila

v budovaní tzv. ludotéky, ktorá ponúka napr. Montessori pomôcky a je o ňu veľký záujem najmä medzi mladými mamičkami. Pomôcky sú požičiavané len prezenčne.

1.2.3.e. Zabezpečovať prístup do vzdialených elektronických informačných zdrojov (GALE, Slovenská knižnica, Infogate), propagovať ich a pomáhať používateľom v orientácii vo svete informácií. Získavať informácie z voľne prístupných zdrojov na internete a využívať ich pri práci s používateľom.

Databáza Gale (Gale Academic One File a Gale General One File) ako celonárodne najkomplexnejší informačný zdroj elektronických prameňov bol základom pri vyhľadávaní plnotextových dokumentov v anglickom jazyku. Knižnica mala sprístupnených aj 50 časopisov z rôznych odborov na základe vlastného výberu. Počas roka knižnica zaznamenala 1 055 vyhľadávaní v databázach Gale.

Štatistiky GALE – súhrn 2019

Location Name	Product Description	Sessions	Retrievals	Searches
Regional Library of Žilina	Custom Journals	58	3	267
Regional Library of Žilina	Gale Academic OneFile	103	623	519
Regional Library of Žilina	Gale General OneFile	61	279	269

Okrem toho knihovníci monitorovali voľne dostupné databázy na internete a snažili sa odporúčať pramene z nájdených zdrojov. Na požiadanie poskytovali individuálne konzultácie k vyhľadávaniu v informačných zdrojoch na internete. Záujem bol o národný portál Slovenská knižnica, ktorý je každodennou súčasťou rešeršnej činnosti knižnice ako zdroj bibliografických záznamov; často bol poznačený výpadkami služby zo strany SNK.

Úsek regionálneho výskumu, dokumentov a informácií monitoroval internetové pramene, napr.: internetový magazín Žilina, spravodajský portál Žilina 24, Infolib, internetový časopis Považského múzea v Žiline MÚZA a pod.

1.2.3.f. Zabezpečovať používateľom prístupové miesta do siete internet so všetkými štandardnými službami v centrálnej knižnici a na pobočke Vlčince.

Záujem o internetové služby klesá, napriek tomu sú chvíle, kedy sú internetové stanice v knižnici plne obsadené. V súvislosti s novým usporiadaním prízemí sa ich počet zredukoval a časť počítačov bola presťahovaná na úsek odbornej literatúry, kde slúžia najmä na školiace účely. Časť používateľov využíva bezplatný internet na študijné účely (4 all in one), ktorého sprístupňovanie sa štatisticky nezaznamenáva. Mnoho používateľov internetu prichádza do knižnice so svojimi mobilnými zariadeniami a na pripojenie využíva wifi pripojenie knižnice. Veľká časť používateľov nepotrebuje využívať internet sprostredkovaný knižnicou, internetové pripojenie majú bežne doma, na pracoviskách či v školách. Význam knižnice však ostáva v nadstavbovej službe – konzultáciách a pomoci, ktorú záujemcovia nachádzajú v osobe knihovníka. Školenia ako vyšší a systematický stupeň pomoci využíva stále veľa používateľov najmä spomedzi starších ľudí.

V internetovej študovni centrálnej knižnice bol prístup na internet zabezpečený pre používateľov na 5 počítačových staniách, na úseku odborných informácií pre študijné účely na 4 staniách. Na pobočke Vlčince je zabezpečovaný internetový prístup na dvoch počítačoch.

1.2.3.g. Pokračovať v prevádzke letnej čítárne v parčíku za budovou knižnice v období jún - september s prihliadnutím na meteorologické podmienky. Vid' aj bod 1.2.9. b.

Prevádzka letnej čítárne bola v predchádzajúcom období spojená s literárnym parčíkom. Počas pekného počasia bol pripravený výber z periodík a z kníh, ktorý ponúkali návštevníkom parku väčšinou dobrovoľníci v rámci dobrovoľníckej činnosti. Keďže obmedzujúcim faktorom boli aktuálne meteorologické podmienky, potreba personálneho vykrytia a nemožnosť prechodu do čítárne z hlavnej budovy, skúšobne pripravila knižnica riešenie pred budovou. V blízkosti vchodu pripravila provizórne sedenie pre 4 osoby a vytvorila ponuku z aktuálnych čísiel dvoch titulov periodík a starších čísiel časopisov. Takýto neformálny čitateľský kútik oslovil pomerne veľa okoloidúcich a nevyžadoval si rýchle riešenia v prípade náhlej zmeny počasia či priamy personálny dozor. Štatistika, nevedená systematicky, zachytila 911 návštevníkov, ktorí nemuseli byť registrovanými používateľmi knižnice a ktorí si požičali 1 361 periodík.

Literárny parčík za knižnicou slúžil i ďalšiemu účelu, a to poskytovaniu relaxačného priestoru pre svojich návštevníkov. Počas leta slúžil aj ako miesto realizácie podujatí najmä s deťmi a ich rodičmi. Konali sa tu letné pikniky spojené s poznávaním detských kníh a knižná víla s tvorivými dielňami.

1.2.3.h. Rozvíjať knižničné fondy a služby aj na obslužných miestach mimo centrálnej knižnice.

Okrem centrálnej budovy knižnica sprístupňovala v r. 2019 svoje služby na šiestich pobočkách – Vlčince, Hájik, Solinky, Trnové, Strážov a Bytčica. Tento stav je už dlhoročne stabilizovaný a darí sa zatiaľ – aj s podporou mesta Žilina – pokrývať obslužnými miestami najväčšie sídliská a niektoré z okrajových častí mesta. Pokiaľ sa v minulosti redukovala sieť pobočiek z finančných alebo priestorových dôvodov, vyvolalo to nevôľu miestnych obyvateľov, ktorí takto prichádzali o lokálny prístup ku kultúre. Väčšie pobočky ponúkajú okrem výpožičných služieb aj podujatia pre verejnosť, najmä pre deti. Napriek tomu, z finančných dôvodov je akvizícia najmä v menších pobočkách obmedzená a dopĺňovanie novými knihami je sporadické. Knižovnícky zabezpečujúce ich prevádzku často žiadaný fond pokrývajú fondom z centrálnej knižnice. V roku 2019 sa neudiala významnejšia zmena v ich fungovaní, mnohé z nich pokračovali v priebežnej očiste svojich fondov.

V spolupráci so Železnicami slovenskej republiky, oblastnou správou majetku Žilina knižnica zriadila v máji Staničnú knižnicu, ktorá je umiestnená v čakárni železničnej stanice v Žiline. Do tejto malej výdajne kníh bez obsluhy dopĺňa vyradené knihy zo svojho fondu a knihy, ktoré donesú občania do knižnice a knižnica ich do svojho fondu neprijme.

1.2.3.i. Systematicky budovať a sprístupňovať primárne a sekundárne knižničné fondy a regionálne informačné bázy dát v súlade s ekonomickým, sociálnym a kultúrnym zázemím mesta a regiónu, vytvárať automatizovanú databázu článkovej regionálnej bibliografie ako najrelevantnejší zdroj informácií o dianí v regióne.

Krajská knižnica v Žiline má svoje regionálne funkcie zakotvené v zriaďovacej listine a pôsobí ako prirodzené centrum regionálnych informácií; špecializované pracovisko knižnice zhromažďuje, spracováva a sprístupňuje informácie o histórii a súčasnom dianí v meste a regióne, o jeho osobnostiach, udalostiach, tradíciách. Buduje regionálnu článkovú databázu s bibliografickými záznamami (bližšie vid' časť 2. Bibliografická, dokumentačná a informačná činnosť).

1.2.3.j. Nad'alej budovať fondy anglickej literatúry, rozvíjať aktivity Britského centra a dopĺňať jeho materiálno-technické zabezpečenie. Spolupracovať s vydavateľmi a dodávateľmi anglickej literatúry na spoločných aktivitách. Propagovať fond inej cudzojazyčnej literatúry, koncentrovaný na úseku odbornej literatúry, dopĺňať fond literatúry vo francúzštine aj v spolupráci s Belgickým lýceom v Žiline.

Krajská knižnica sprístupňuje aj fondy v cudzích jazykoch a angličtina je medzi nimi dominantná podľa počtu knižničných jednotiek a samostatne vedeným pracoviskom v rámci úseku knižnično-informačných služieb. Centrum vzniklo v r. 2007 na podnet British Council a s jeho úvodnou niekoľkoročnou podporou, v súčasnosti existuje bez prepojenia s touto organizáciou. Zmluvne podložená spolupráca sa skončila v marci 2014 a odvtedy knižnica samostatne sprístupňuje fond, ktorý ostal v jej vlastníctve a ktorý každoročne rozširuje o nové tituly nákupom alebo z darov.

Záujem o služby centra bol vysoký aj v r.2019, ale štatisticky nie je podložený vzhľadom na to, že návštevnosť sa eviduje v rámci celej centrálnej knižnice. Potreba ovládať cudzie jazyky však neustále rastie a spomedzi nich má angličtina postavenie takmer druhého rodného jazyka. V roku 2019 získala knižnica 242 KJ v anglickom jazyku a časť z nich aj vďaka spolupráci s vydavateľstvami Oxford a Macmillan, ktoré v knižnici organizovali podujatia pre pedagógov.

V Britskom centre a príľahlej spoločenskej miestnosti sa konali podujatia v angličtine, informačné výchovy pre študentov a výučba angličtiny pre seniorov. Bližšie informácie o aktivitách sú v časti 1.2. Používatelia, návštevníci a časti 1.4. Vzdelávacie a kultúrno-spoločenské podujatia.

Od roku 2017 je ostatná cudzojazyčná literatúra koncentrovaná na úseku odbornej literatúry na prvom poschodí ; dominuje jej fond vo francúzštine a nemčine. Francúzsky fond sa začal rozvíjať na základe spolupráce s Francúzskou alianciou a po rokoch stagnácie získava nové prírastky vďaka nadviazanej spolupráci s Rolandom Forrerom, predstaviteľom združenia *Carrefour des Cultures Romanes*; R. Ferrer osobne nosí do knižnice nové knihy z Belgicka. V roku 2019 knižnicu nenavštívil.

1.2.3.k. Rozvíjať moderné formy komunikácie s používateľom: zasielanie oznamov a pozvánok na podujatia priamo zo systému Clavius, zasielanie knižných noviniek, služba Spýtajte sa knižnice, komunikácia cez Skype. Vydávať news-letter knižnice.

Používatelia knižnice využívajú na základe svojho rozhodnutia elektronickú komunikáciu s knižnicou o svojich výpožičkách a upomienkach, s možnosťou byť navyše informovaní cez knižničný systém aj o podujatiach v knižnici. Uvedenie mailovej adresy do systému sa deje na základe ich súhlasu a niektorí používatelia ho odmietajú. Rozsah elektronických služieb čiastočne ovplyvňujú aj sami cez webový katalóg; hodnotenie dokumentov, zasielanie noviniek alebo predlžovanie výpožičnej doby. Navyše knižnica komunikuje s používateľmi aj cez Skype v určených hodinách, väčší potenciál však má v prezentácii cez Facebook. Rastie záujem o obrazové informácie na sociálnej sieti Instagram, ktorý je uprednostňovaný mladšími používateľmi.

Knižnica má od roku 2013 vo vybraných hodinách sprístupnenú službu Skype, o ktorú je však výrazne nižší záujem.

Od r. 2017 knižnica prevádzkuje knižničný blog, kde prináša najmä odporúčania kníh zo strany knihovníkov a zaregistrovaným záujemcom rozposiela newsletter o aktuálnom dianí v knižnici.

1.2.3.k Obmieňať fondy na pobočkách knižnice formou výmenných súborov.

Vzhľadom k tomu, že na rozdiel od minulosti sú pracovníčky pobočiek zároveň knihovničkami v centrálnej knižnici, je zabezpečené prepojenie medzi požiadavkami lokálnych používateľov

a poskytovaním požadovanej literatúry, pokiaľ to umožňuje exemplárové zastúpenie v centrálnom fonde. Pobočky majú vytvorené svoje používateľské kontá a prostredníctvom nich je zaznamenávané vypožičiavanie dokumentov na pobočky.

1.2.4. Poskytovať knižnično-informačné služby zdravotne a sociálne znevýhodneným skupinám.

1.2.4.a. Na základe rozvíjania spolupráce so Slovenskou knižnicou pre nevidiacich M. Hrebendu (SKN) v Levoči propagovať a poskytovať zvukové knihy pre príslušnú skupinu obyvateľstva, a to knihy pravidelne vypožičiavané krajskou knižnicou v rámci výmenných súborov z fondu SKN, z vlastného fondu zvukových kníh i cestou priameho zápisu zvukových kníh do MP3 prehrávačov. Na základe zmluvných podmienok realizovať túto službu aj pre inak ťažko zdravotne postihnutých.

Vypožičiavanie zvukových kníh sa realizuje na základe zmluvy so SKN M. Hrebendu v Levoči už niekoľko rokov a v závislosti od prevládajúcej technológie v ich sprístupňovaní knižnica požičiavala audioknihy na magnetických páskach, neskôr na DVD a v súčasnosti je aj konzultačným centrom pri sťahovaní audiokníh v MP3 formáte do mobilných zariadení. Záujem o fyzickú výpožičku DVD je stále veľký najmä u starších občanov, a preto knižnica sprístupňuje výmenný fond, ktorý je obmieňaný v pravidelných intervaloch (viď aj Odborná časť, Služby zdravotne znevýhodneným a iným špecifickým skupinám používateľov).

Novinkou v tejto oblasti je mobilná aplikácia SKN-CORVUS, ktorú knižnica začala prezentovať medzi záujemcami na jeseň roka 2019.

Od roku 2017 knižnica môže požičiavať zvukové knihy všetkým ťažko zdravotne znevýhodneným osobám, čím sa vytvorili priaznivé podmienky pre širšie využitie audionahrávok krásnej aj vybranej odbornej literatúry. V skladbe jej používateľov však prevládajú ľudia so zrakovým postihnutím.

1.2.4.b. Rozširovať špeciálne služby pre skupiny ľudí s iným zdravotným obmedzením a s iným zdravotným postihnutím, prioritne sa zamerať na ľudí so sluchovým handicapom.

V roku 2019 bol spracovaný projekt Naše knižnice (aj) pre znevýhodnených čitateľov (Program INTERREG V-A Slovenská republika – Česká republika 2014 – 2020, Fond malých projektov, 3. Rozvoj miestnych iniciatív), ktorý čiastočne zameriava aktivity knižnice na služby pre sluchovo znevýhodnených používateľov, vrátane posunkovej reči a špeciálnej techniky. Technika bude obstaraná v r. 2020, kedy sa začne realizácia projektu.

1.2.4.c. Pokračovať v spolupráci s domovmi sociálnych služieb (Domov sociálnych služieb Straník, Domov sociálnych služieb na Vlčinciach a i.) v poskytovaní knižničných dokumentov, v organizácii podujatí pre túto komunitu, osobnom hlasnom čítaní nevládnym ľudom. Hľadať nové subjekty prístupné spolupráci.

Pracovníci knižnice si uvedomujú význam knižničných služieb pre skupiny ľudí, ktorí majú prístup k dokumentom sťažený z dôvodu zdravotného či sociálneho handicapu a so subjektmi, ktoré týchto ľudí združujú. Tradične dobrá spolupráca sa prioritne prejavuje v poskytovaní knižničných dokumentov vo forme výpožičiek a v neposlednom rade aj v iných formách práce (tvorivé dielne, hlasné čítanie, tréningy pamäti, realizácia podujatí).

Inštitúcie, ktoré pracujú s handicapovaným občanom a zároveň akceptujú snahu knižnice o spoluprácu, sú spomenuté v časti Služby zdravotne znevýhodneným a iným špecifickým skupinám používateľov.

1.2.4.d. Pokračovať v organizovaní PC kurzov pre sociálne handicapované skupiny (dôchodcovia, nezamestnaní, zdravotne postihnutí) a ostatných záujemcov v internetovej študovni v centrálnej knižnici a na Vlčinciach.

Počítačové kurzy začala knižnica realizovať v roku 2005 vo vtedajšom hudobnom oddelení, kde knihovníci učili seniorov, ako chytiť počítačovú myš, či ako pracovať s klávesnicou. Cieľová skupina, ktorou sú okrem seniorov aj nezamestnaní či zdravotne postihnutí občania je odvtedy vyspelejšia a náročnejšia, a preto ponuka kurzov výpočtovej techniky musí byť rozmanitejšia. Prehľad ponúkaných kurzov, ktoré knižnice realizovala v roku 2019, je uvedený v časti 1.4. Vzdelávacie a kultúrno-spoločenské podujatia. V roku 2019 bolo realizovaných 19 kurzov. Od roku 2015 absolventi dostávajú inovovanú publikáciu Počítačová kuchárka, ktorá bola vydaná s podporou Mesta Žilina.

1.2.4.e. Realizovať kurzy tréningov pamäti, ako aj ďalšie formy aktivít pre seniorov – tvorivé dielne, tvorivý klub.

Tréningy pamäti začala knižnica organizovať v r. 2013 vďaka podpore Slovenskej asociácie knižníc a Ministerstva kultúry SR, ktoré podporilo jej projekt Vzdelaní knihovníci = spokojní návštevníci a vďaka projektu Knihovníci pre ľudí, ktorý bol krajskej knižnici podporený v rámci Operačného programu cezhraničnej spolupráce SR – ČR 2007 – 2013. Medzi prvými trénermi pamäti boli aj tri pracovníčky krajskej knižnice, a tak sa začala nová aktivita, ktorá sa realizovala ako tradičné cyklické podujatie – jarný a jesenný tréning. V roku 2019 sa konal len jarný kurz, nakoľko v jeseni bola plánovaná rekonštrukcia priestorov, v ktorých sa kurz tradične realizuje. S veľkým ohlasom najmä u seniorov sa stretávali tvorivé dielne, ktoré knižnica začala realizovať so zámerom zmysluplného a tvorivého vyplňania času najstarších návštevníkov knižnice (viď časť 1.4. Vzdelávacie a kultúrno-spoločenské podujatia). Nová klubová aktivita pod názvom Spievanie v knižnici pritiahla do knižnice záujemcov o spev najmä z radov seniorov, a keďže program bol často spojený s prezentáciou zvykov a tradícií v danom regióne, aktivita sa premenovala na Klub ľudových tradícií.

1.2.5. Zdokonaľovať fungovanie knižnično-informačného softvéru (implementovaného v roku 2012 z prostriedkov Operačného programu cezhraničnej spolupráce Slovenská republika – Česká republika 2007 – 2013) v podmienkach knižnice a rozširovať jeho uplatňovanie v jednotlivých odborných knižničných procesoch.

1.2.5.a. Vytvárať technické, prevádzkové a personálne podmienky pre komplexné fungovanie KIS v centrálnej budove a pobočkách knižnice.

Knižničný softvér Clavius, obstaraný a využívaný od r. 2012 v KKŽ v rámci realizácie projektu Informácie bez hraníc. Budovanie informačnej spoločnosti prostredníctvom prepojenia knižnično-informačných systémov sa počas jeho implementácie nastavil pre potreby praxe v krajskej knižnici a jeho zdokonaľovanie sa realizuje na základe dopĺňania čiastkových funkcií či potreby rozširovania služieb. KIS je dvakrát ročne v zmysle servisnej zmluvy updateovaný, v r. 2019 sa zmeny týkali najmä v oblasti spracovania dokumentov a aplikácie nových katalogizačných pravidiel RDA. Softvér sa stal nevyhnutnou súčasťou práce knihovníkov nielen v centrálnej knižnici, ale aj v 3 automatizovaných pobočkách, ktoré sú online prepojené a prinášajú informáciu používateľovi v reálnom čase. Viď časť Knižnično-informačný systém.

1.2.5.b. V závislosti na finančných možnostiach dopĺňať materiálne a technické vybavenie knižnice, naďalej zabezpečovať postupnú obnovu výpočtovej techniky najmä na odborných pracoviskách vzhľadom na jej fyzickú zastaranosť a s prihliadnutím na technické požiadavky knižnično-informačného softvéru.

Knižnica plnila túto úlohu najmä vďaka prostriedkom získaným na základe podporených projektov. Rozpis získanej techniky a zdrojov jej financovania je rozpracovaný v časti 12. Elektronizácia, automatizácia, technické vybavenie, výpočtová technika, elektronické médiá.

1.2.6. Rozvíjať ľudské zdroje knižnice ako jedného z predpokladov úspešného napredovania knižnice v súlade s modernými knižnično-informačnými trendmi.

1.2.6.a. Podporovať vzdelávanie pracovníkov knižnice s cieľom zvyšovania ich kvalifikácie, ako aj ich účasťou na odborných podujatiach a seminároch, osobitnú pozornosť venovať vzdelávaniu v MARC21, ako štandardnému medzinárodnému výmennému formátu.

Vzdelaní knihovníci sú jedným z predpokladov dobre fungujúcej a progresívne sa vyvíjajúcej organizácie, preto knižnica kladie veľký dôraz na odborné vzdelávanie svojich pracovníkov. Informáciu o absolvovaných podujatiach v r. 2019 prináša súpis v časti 7. Účasť pracovníkov na poradách, školeniach, seminároch, zahraničných cestách.

1.2.6.b. Vzdelávať knihovníkov obecných knižníc v metodickej pôsobnosti ŽSK v oblasti základných PC zručností, elektronického štatistického vykazovania, vyplňovania elektronických žiadostí za účelom získania finančných prostriedkov z grantových zdrojov a p.

Táto úloha vyplýva z poslania Krajskej knižnice v Žiline ako metodického centra pre obecné a mestské knižnice regiónu a je neoddeliteľnou súčasťou práce oddelenia koordinácie a metodiky. Vo zvýšenej miere sa prejavuje v období štatistického vykazovania činnosti knižníc a pri spracovávaní grantových žiadostí do Fondu na podporu umenia.

1.2.7. Podporovať celoživotné vzdelávanie a zvyšovanie informačnej gramotnosti používateľov, pripravovať kultúrno-spoločenské podujatia pre deti a pre verejnosť. Podporovať čitateľskú gramotnosť detí.

1.2.7 a. Realizovať projekty a aktivity na podporu čítania s prioritnou orientáciou na deti a mládež, napr. Vianoce s detskou knihou, Detské leto v knižnici a pod. Realizovať slávnostný zápis prvákov resp. druhákov za používateľov knižnice a pasovanie detí za čitateľov knižnice.

Úsek literatúry pre deti a mládež sa prioritne venuje detskému čitateľovi a to s dvoma hlavnými cieľmi – formou poskytovania literatúry a realizáciou podujatí v knižnici či mimo nej prispievať k výchove vzdelaného človeka s čitateľskými návykmi a získavať pre knižnicu verného používateľa jej služieb. Knižnica sa snaží podchytiť dieťa od najútlejšieho veku prostredníctvom rodiča, rodiny a cez predškolské a školské zariadenia. V roku 2019 zrealizovala 773 podujatí určených detskému čitateľovi. Spolupracovala s materskými školami pri realizácii úloh vyplývajúcich zo štátneho vzdelávacieho programu pre predprimárne vzdelávanie a s materskými centrami. Detského čitateľa získavala aj vo veku žiaka základnej školy, pripravovala pre neho slávnostné zápisy do knižnice (pasovačky), organizovala besedy, hlasné čítania, tvorivé dielne. Vyhladovala súťaže (Literárna cena Janka Frátrika, Tvoríme vlastnú knihu, Knižný Vševedko) a využívala celoslovenské možnosti propagovať čítanie a znalosti o literatúre (Čítajme si, Celé Slovensko číta deťom). Najväčším vkladom spomedzi literárnych podujatí boli festivalové Vianoce s detskou knihou, sústreďujúce najväčší počet aktivít spojených s knihou a čítaním.

V rámci štátnych výziev na podporu kultúry sa knižnica registrovala do systému Kultúrne poukazy 2019 a umožňovala deťom využívať kultúrne poukazy na registráciu do knižnice.

Bližšie sú rozpracované v časti 1.4. Vzdelávacie a kultúrno-spoločenské podujatia.

1.2.7.b. Realizovať informačnú prípravu používateľov (žiaci ZŠ a študenti SŠ) s cieľom rozvíjať schopnosti jednotlivca vyhľadávať informácie a získavať vedomosti aktívne a nezávisle.

Knižnica venuje informačnej príprave veľkú pozornosť a pravidelne ju ponúka v rámci svojich ponukových listov ako samostatné podujatie alebo ako pridružené sprievodné podujatie k iným besedám a prednáškam. Význam informačnej prípravy je viacnásobný; na prvom mieste je snaha vychovať samostatnú vzdelanú osobnosť, ktorá sa vie orientovať vo svete informácií a vie si z nich vyberať tie podstatné. Preto knižnica realizovala informačnú prípravu aj pre stredoškolákov pod názvom Stratení v informáciách, pričom využívala praktické príklady ako vyhľadávať v katalógu a ako sa dostať k požadovanej informácii. Ďalší a nemenej dôležitý význam je propagačný; knižnica oboznamuje mladých ľudí so svojimi fondmi a službami a snaží sa v nich vzbudiť záujem o knižnicu tak, aby sa stali jej používateľmi.

Záujem o informačnú prípravu bol v minulosti vyšší, nakoľko takáto príprava bola povinnou súčasťou učebných osnov. V roku 2019 knižnica zorganizovala 98 informačných príprav.

1.2.7.c. S cieľom aktívneho a nezávislého vyhľadávania informácií realizovať informačnú prípravu pre záujemcov z radov dospelých používateľov.

Informačná príprava pre dospelých je realizovaná priebežne, individuálne a neplánovane aj pri všednej návšteve používateľa a jej náplňou často býva vyhľadávanie v konkrétnom informačnom zdroji na internete, v online katalógu knižnice Carmen a v súborných knižničných katalógoch. O vyhľadávanie v elektronických zdrojoch majú záujem jednak starší ľudia, pre ktorých sú nové postupy netradičné a jednak mladší ľudia, ktorí potrebujú usmernenie na konkrétne a rýchlo prístupné informačné zdroje.

1.2.7.d. Pokračovať v príprave úspešných podujatí (čitateľská súťaž Kniha Horného Považia, medzinárodná súťaž detí Tvoríme vlastnú knihu, Knižný Vševedko a ďalšie), rozširovať repertoár podujatí o nové kvalitné kultúrno-spoločenské podujatia pre širokú verejnosť so zameraním na oblasť literatúry a informovať o nich tradičnou formou aj formou e-newslettrov.

Knižnica počas roka nevynechala realizáciu ani jedného zo svojich tradičných a mnohoročných podujatí; naopak, medzi jej aktivity pribudli nové, zamerané najmä na tvorivosť detí. Podrobne je táto časť rozpracovaná v časti 1.4. Vzdelávacie a kultúrno-spoločenské podujatia. O pripravovaných podujatiach informovala v e-newslettri knižnice.

1.2.7.e. Individuálne pracovať s používateľom.

Individuálne konzultácie s používateľom sa štatisticky nezaznamenávajú, pretože tvoria neoddeliteľnú súčasť práce knihovníka vo výpožičnom procese. Používatelia prichádzajú do knižnice s požiadavkami na dokumenty a informácie a vyžadujú ich rýchlo a priamo do ruky. Inou skupinou sú používatelia, ktorí chcú byť sebestační a chcú sa vyhľadávanie informácií naučiť. Tieto konzultácie sú pre knihovníka o to cennejšie. Individuálny prístup si často vyžadujú aj znevýhodnené kategórie používateľov, starší ľudia a deti. Príkladom sú kurzy počítačovej zručnosti, ku ktorým knižnica organizuje dodatočné konzultácie a poverený pracovník počas nich prispôbuje podávané informácie individuálnym schopnostiam účastníka kurzu.

Počet takýchto konzultácií sa štatisticky nezaznamenáva, nakoľko nie je vyžadovaný štatistickým výkazom KULT (MK SR) 10-01.

1.2.8. Metodicky usmerňovať a odbornou pomocou napomáhať rozvoju knižníc v regionálnej a krajskej pôsobnosti knižnice.

1.2.8.a. Zabezpečovať funkciu koordinačného, vzdelávacieho, štatistického, metodického a odbornoporadenského strediska pre regionálne knižnice ŽSK a pre verejné knižnice v okresoch Žilina a Bytča, ako aj pre knižnice iných sietí.

Úlohy vyplývajúce z tejto funkcie boli zabezpečované v zmysle zriaďovacej listiny Krajskej knižnice v Žiline priebežne počas celého roka. V zmysle knižničného zákona č. 126/2015 Z.z. ods. 5, § f, krajská knižnica poskytovala metodickú pomoc okrem mestských a obecných knižníc aj školským knižniciam, ktoré svoje služby poskytujú na území okresov Žilina a Bytča.

1.2.8.b. Vypracovávať usmernenia s rozpracovanými odbornými knihovníckymi a platnými legislatívnymi dokumentmi na pomery obecných a mestských knižníc.

Riaditeľka knižnice a metodické oddelenie pripomienkuje legislatívne dokumenty zasahujúce do činnosti knižníc, ktoré sú v štádiu návrhov, pripomienkovania a schvaľovania.

1.2.8.c. Pomáhať knihovníkom obecných a mestských knižníc pri vypracovávaní projektov za účelom získavania finančných zdrojov z grantov a nadácií.

Metodické oddelenie Krajskej knižnice v Žiline sa v roku 2019 aktívne podieľalo na získavaní mimorozpočtových zdrojov z dotačných programov Fondu na podporu umenia a z dotačného programu Žilinského samosprávneho kraja. Oddelenie koordinácie a metodiky nielen informovalo knižnice o možnostiach získavania financií z grantových zdrojov a poskytovalo odborné rady, ale poskytlo aj metodickú pomoc pri spracovávaní konkrétnych projektov v rámci dotačných programov Fondu na podporu umenia 5.1.2 Vybavenie knižníc a menšia knižničná infraštruktúra a 5.1.4 Akvizícia knižníc. Pracovníčky metodického oddelenia kompletne spracovali a na Fonde na podporu umenia zaregistrovali osem projektov obecných knižníc a jednej mestskej knižnice v rámci spomínaných programov a jednej obecnej knižnici významnou mierou pomohli pri kompletnom prepracovaní projektu obnovy knižnice. Okrem jednej knižnice, ktorá nedoložila potrebné formálne doklady, boli všetky projekty podporené. Odborná pomoc bola poskytnutá aj pri realizáciách projektov a pri vyúčtovaní dotácie.

1.2.8.d. Aktivizovať zriaďovateľov mestských a obecných knižníc regiónu v oblasti zavádzania nových informačných technológií.

Oddelenie koordinácie a metodiky sa snaží apelovať na obecné knižnice a ich zriaďovateľov, aby knižnicu vybavili modernou technikou, knihovníckym programom a aby bola v priestoroch knižnice možnosť prístupu na internet s možnosťou vyhľadávania v online databázach. Pri metodických návštevách je zriaďovateľom odporúčané, aby vytvorili v priestore knižnice podmienky pre prácu v textovom editore a aby bola v knižnici možnosť tlače a kopírovania dokumentov. Prostriedky na nákup techniky, ako aj na knižnično-informačný program je možné získať aj z grantových prostriedkov Fondu na podporu umenia, preto metodicky obecným knižniciam odporúčajú využitie grantov aj na automatizáciu a internetizáciu knižníc.

1.2.8.e. Spolupracovať so Slovenskou národnou knižnicou v Martine odborom Knižničný inštitút, Odborom múzeí, galérií a knižníc Ministerstva kultúry SR, aktívne pracovať v Koordinačnej rade pre bibliografickú činnosť v SR, v Slovenskej asociácii knižníc, v Ústrednej knižničnej rade, v národnej komisii pre služby knižníc SR.

Krajská knižnica v Žiline jej vedenie i odborní pracovníci (krajská metodička, metodička pre vnútroknižničnú metodiku, krajská bibliografka, vedúca katalogizácie, projektová manažérka) poskytovali v oblasti knihovníckej, bibliografickej a projektovej činnosti metodickú pomoc na regionálnej i krajskej úrovni, a to formou odborných porád, konzultácií a metodických usmernení. Podrobnejšie je táto činnosť rozpracovaná v časti Metodická a poradenská činnosť knižnice.

1.2.8.f. Organizovať porady riaditeľov, metodických pracovníkov, bibliografov a ekonómov regionálnych knižníc za účelom zosúladenia postupov v odborných i štatistických otázkach a za účelom aplikácie metodických usmernení odboru kultúry Úradu ŽSK, odborom Knižničný inštitút SNK, príp. MK SR vo všetkých knižniciach v regionálnej pôsobnosti.

Krajská knižnica v Žiline ako metodické centrum pre regionálne knižnice v Žilinskom kraji pravidelne raz ročne organizuje rozборы činnosti a hospodárenia regionálnych knižníc a krajskej knižnice za účasti zástupcov Žilinského samosprávneho kraja a Slovenskej národnej knižnice z odboru Knižničný inštitút. Rozbory za rok 2018 sa uskutočnili v Krajskej knižnici v Žiline, ktorá analyzovala odbornú činnosť, hospodárenie a plnenie štandardov jednotlivými regionálnymi knižnicami Žilinského samosprávneho kraja, vrátane krajskej knižnice. Rozbory boli zamerané aj na hodnotenie úrovne činnosti regionálnych oddelení regionálnych knižníc a krajskej knižnice ako dôležitých centier regionálnych informácií. Osobitná pozornosť bola venovaná propagácii regionálnych oddelení v online prostredí, edičnej činnosti oddelení, spracovaniu špeciálnych dokumentov a digitalizácii regionálnych dokumentov.

Krajská bibliografka zorganizovala stretnutie pracovníkov oddelení regionálnej bibliografie, ktoré sa konalo v Turčianskej knižnici v Martine.

1.2.8.g. Organizačne zabezpečovať aktivitu: Výmenný fond pre obecné knižnice.

Krajská knižnica aj v sledovanom roku ponúkla obecným knižniciam možnosť participovať na projekte výmenných fondov. Do spomínaného projektu sa v sledovanom roku obecné knižnice nezapojili.

1.2.8.h. Pokračovať v organizovaní súťaže Naj knižnica Horného Považia (naj obecná či mestská knižnica regiónu v príslušnom roku).

Súťaž si kladie za cieľ morálne oceniť jednu verejnú knižnicu v okrese Žilina a Bytča, ktorá v priebehu sledovaného roka svojim používateľom poskytovala kvalitné knižnično-informačné služby a výkony ktorej boli v súlade s odporúčanými štandardami verejných knižníc. V rámci realizácie 5. ročníka súťaže ocenenie získala Obecná knižnica Kotešová. Ocenenie bolo knižnici odovzdané za účasti vedenia obce. Krajská knižnica v Žiline v sledovanom roku ocenila aj kvalitnú a inšpiratívnu prácu knihovníka Obecnej knižnice v Rosine p. Pavla Trzubu. Ocenenie bolo knihovníkovi odovzdané taktiež za účasti vedenia obce. Obidve knižnice a ich aktivity boli spropagované v regionálnej i celoštátnej tlači.

1.2.9. Zabezpečovať vhodné podmienky na uchovávanie a sprístupňovanie fondov a vytváranie užívateľsky priateľského prostredia pre poskytovanie služieb používateľom.

1.2.9.a. Realizovať druhú etapu stavebných úprav a rekonštrukciu elektroinštalácie a počítačovej siete v Krajskej knižnici v Žiline.

Po obnove vrchného poschodia knižnice na konci roka 2018, ktoré prinieslo rekonštrukciu príslušnej časti internetovej siete a elektroinštalácie, inštaláciu zasúvacích dvier so zvukovou izoláciou, prebudovanie nákladnej rampy na garáž a i. mala na jeseň pokračovať druhá etapa stavebných prác a rekonštrukcia prízemí. Jej začiatok bol posunutý na r. 2020 a v januári začali prvé práce, zamerané okrem elektroinštalácie aj na výmenu dlažby, podhládov, dispozičnú zmenu hlavného vstupu, vstupu pre imobilných, prepojenie interiéru knižnice s letnou čítárňou a ďal.

1.2.9.b. Dopĺňať interiérové vybavenie centrálnej knižnice a pobočiek v závislosti od finančných možností knižnice a cestou získavania mimorozpočtových zdrojov.

Najmä vo svojom centrálnom obslužnom mieste venovala knižnica veľkú pozornosť interiérovému vybaveniu ako dôležitému faktoru, ktorý ovplyvňuje predovšetkým prezenčné výpožičné služby a komunitné aktivity knižnice. Pre príjemne strávený voľný čas pri čítaní alebo pri inej oddychovej či vzdelávacej aktivite sa stal používateľský komfort jednou zo základných podmienok dlhšieho zotrvania v knižnici. Do pozornosti používateľa sa začali dostávať jednak nové interiérové prvky, nakúpené v r. 2019 a jednak interiérové zmeny, ktorých materiálny základ bol položený už v r. 2018. Prioritne sa na ich zabezpečení podieľal Fond na podporu umenia.

Najvýraznejšou bola zmena koncepcie vstupného priestoru, ktorú dlhodobý používateľ knižnice pocítil hneď pri základných úkonoch v knižnici, pri registrácii, evidencii návštevnosti a absenčných výpožičkách a pri využívaní internetu. Začiatkom roka bol inštalovaný v súlade s architektonickým návrhom nový výpožičný pult s príslušenstvom (kontajnery, zásuvky), ktorý bol ešte v r. 2018 podporený projektom **Kútiky pre najmenších a nást'ročných** (realizácia v r. 2018 - 2019, celková dotácia vo výške 14 000 €). Projekt prispel k zvýšeniu atraktívnosti knižnice viacerými prvkami. V roku 2018 boli v mieste detského kútika umiestnené policové zostavy, 4 detské stolíky a 8 stoličiek. V roku 2019 bolo ukončené budovanie kútika inštalovaním kobercov, taburetiiek "kvietok", 6 setov drevených stolíkov a ďalších taburetiiek, stojanov na detské knihy a knihovničiek "hruška" a "jablko". V kútiku pre teenagerov v roku 2018 prebiehali prípravné práce - inštalácia drevenej opierky a nátery. Zároveň knižnica zakúpila 3 sedacie vaky, závesné systémy na inštaláciu výstav, pracovnú dosku a 4 PC zostavy. V roku 2019 bol pre kútik tínedžerov obstaraný koberec, 3 uzamykateľné skrine, 3 sedačky, dekoračný koberec, 4 stolíky, 3 policové diely, 4 stoličky a lampy. Oba priestory boli uvedené do prevádzky v marci 2019.

Niektoré prvky podporené v r. 2019 čakajú na inštaláciu v r. 2020 po skončení obnovy prízemných priestorov. Podporu knižnica získala opäť z Fondu na podporu umenia (5.1 Knižnice, 5.1.1 Knižničná činnosť) na projekt **Obnova vstupných priestorov krajskej knižnice** (2019 - 2020) s dotáciou vo výške 14 000 € a spolufinancovaním zriaďovateľa 1 585 €.

V rámci prebiehajúceho projektu **Skvalitnenie služieb oddelenia odbornej literatúry a študovní** - finálna etapa (2018 - 2019) boli zakúpené špeciálne časopisecké regály pre uloženie celých ročníkov periodík, z toho 3 regály v roku 2018 a ďalších 11 regálov v roku 2019.

1.2.9.c. Estetizovať a zveľaďovať používateľské miesta v centrálnej knižnici a na pobočkách s cieľom vytvárania lepšieho čitateľského komfortu a príjemnejšieho prostredia pre používateľov a návštevníkov knižnice.

Čiastkové interiérové zmeny, ktoré boli priebežne realizované na všetkých podlažiach počas dvoch rokov sa odrazili na pozitívnom dojme, ktorý centrálna knižnica vytvára. Otvorenosťou dýcha vstupný priestor knižnice a pozitívny ohlas vyvolal aj inštalovaný výpožičný pult na prízemí. Detský kútik si ihneď našiel svojich pravidelných návštevníkov (deti s rodičmi). Zlepšilo sa osvetlenie na úseku detskej literatúry, Britského centra a v príľahlých miestnostiach. Staré osvetlenie bolo nahradené výkonnými a estetickými svietidlami. Priestor medzi troma miestnosťami určenými na podujatia pre verejnosť bol prehradený dvoma zvukovo izolačnými elektrickými dverami za účelom realizácie viacerých podujatí súbežne, čím by sa mali eliminovať doterajšie situácie, kedy boli návštevníci dvoch podujatí navzájom rušení hudbou alebo detskými hlasmi. Veľké premeny prinesie ďalšia etapa rekonštrukcie, ktorá výrazne zmení tvár prízemia.

1.2.9.c. Rozširovať materiálno-technické vybavenie knižnice pre potreby individuálnej a skupinovej práce s používateľmi rôznych vekových skupín.

V roku 2019 sa inštalovalo počítačové vybavenie zakúpené v r. 2018 v kútiku pre teenagerov, kde okrem 4 all in one pribudol dataprojektor a premietacie plátno. Prízemiu bol venovaný aj koniec roka 2019, kedy knižnica zakúpila ďalšiu výpočtovú techniku, tentokrát pre vybavenie pripravovanej internetovej študovne. Jej nadobudnutie podporil Fond na podporu umenia prostredníctvom projektu Obnova vstupných priestorov krajskej knižnice.

Do obnovenej klubovne pribudol nový notebook na realizáciu podujatí, zakúpený v r. 2018 z podpory KIA Motors.

Vzhľadom na to, že v ostatných rokoch knižnica vytvára väčší priestor pre stretávanie rôznych skupín, najmä seniorov na kurzoch a tvorivých dielnach a preferuje tvorivý prístup aj na podujatiach pre deti, rastie potreba kvalitného materiálneho zabezpečenia týchto aktivít. Papier, lepidlá, nožničky sú nevyhnutnými pomôckami, ktoré knižnica získava najmä prostredníctvom projektov. Vďaka projektu **Leto v knižnici (nielen) pre deti** realizovaného v rámci Grantového systému Mesta Žilina bol doplnený materiál pre tvorivé podujatia, prioritne pre deti a seniorov počas prázdninových aktivít.

1.2.10. Profilovať knižnicu ako neoddeliteľnú súčasť života v mieste jej pôsobenia, budovať základy komunitnej knižnice v súlade s trendmi verejného knihovníctva na Slovensku i v zahraničí.

1.2.10.a. Spolupracovať s Krajskou odbočkou Spolku slovenských spisovateľov, miestnou organizáciou Českého spolku, miestnou organizáciou Matice slovenskej, Zborom Žilincov, občianskym združením Polonus, Strednou spojenou školou v Bytčici a ďalšími organizáciami a komunitami.

Krajská knižnica v Žiline ako komunitná knižnica spolupracuje s inými subjektmi najmä pri realizácii kultúrno-spoločenských a vzdelávacích aktivít. Rok 2019 bol bohatý na stretávania a spoluprácu a priniesol aj nové partnerstvá, napr. s mladými podnikateľmi či záujemcami o spievanie.

Bližšie je táto časť rozpracovaná v kapitole 2. Vzájomná koordinácia a kooperácia a v časti 1.4. Vzdelávacie a kultúrno-spoločenské podujatia.

1.2.10.b. Vytvárať na pôde knižnice priestor pre stretávanie sa rôznych miestnych komunit a spolupracovať s nimi na organizácii spoločných podujatí.

V roku 2019 sa konalo v centrálnej knižnici, na pobočkách a v meste Žilina 1 015 podujatí. Z nich veľká časť bola venovaná komunitám združujúcich ľudí na základe určitého záujmu, ktorý knižnica dokázala svojimi aktivitami uspokojiť. Spolupracovala s ľuďmi v rôznych záujmových oblastiach, pomáhala im pri realizácii spoločných podujatí, poskytovala priestor na stretávanie, zabezpečovala personálnu a organizačnú pomoc, prezentovala jednotlivcov s ich špecifickými znalosťami a schopnosťami a p. Besedy, prednášky, tvorivé dielne a tvorivý klub, tréningy pamäti, kurzy počítačovej zručnosti, detské leto v knižnici, angličtina pre seniorov, stretávanie Českého spolku Žilina, klubu turistov, esperantistov, mladých podnikateľov a i. dotvárajú obraz modernej knižnice, akou Krajská knižnica v Žiline je.

Vid' časť 2.1. Spolupráca s mestami, obcami a 3. sektorom a bod 1.4. Vzdelávacie a kultúrno-spoločenské podujatia.

1.2.11. Realizáciou výskumnej činnosti knižnice prispieť k poznávaniu regiónu, rozširovať bázu informačných zdrojov o regióne.

Výskumnú činnosť v tejto oblasti realizoval úsek regionálneho výskumu, dokumentov a informácií pri príprave a vydaní bibliografického súpisu Kalendárium : výročia osobností okresu Žilina a Bytča v roku 2019; overoval zdrojové dokumenty a dopĺňal záznamy do regionálnej databázy v systéme Clavius. Boli nadviazané kontakty s ďalšími osobnosťami regiónu Žilina a Bytča, na základe ktorých sa vytvárala databáza o ďalších významných krajanoch.

1.2.11.a. Rozšíriť odbornú publikačnú činnosť pracovníkov knižnice nad rámec knihovníckych periodík.

Vid' časť 8.1. Odborná publikačná činnosť pracovníkov Krajskej knižnice v Žiline.

1.2.12. Prispievať k rozvoju kultúrneho turizmu v meste Žilina a priľahlom regióne.

1.2.12.a. Zorganizovať 7. ročník výstupu na Veľký Rozsutec, ktorého tradícia bola položená počas realizácie projektu Duchaplný cestopis po stopách Jána Pavla II. v našich regiónoch (Projekt bol spolufinancovaný Európskou úniou z prostriedkov Európskeho fondu regionálneho rozvoja a štátnym rozpočtom v rámci Programu cezhraničnej spolupráce Poľsko-Slovenská republika 2007-2013), ako aktivity podporujúcej kultúrny turizmus v žilinskom regióne.

V spolupráci so ŽSK, Obcou Terchová, Farským úradom Terchová, Klubom turistov Žilina a Krajskou agentúrou cestovného ruchu Žilinský turistický kraj krajská knižnica zorganizovala 7. ročník výstupu na Veľký Rozsutec na počesť sv. Jána Pavla II. Podujatia, ktoré bolo propagované v regionálnych, ale aj v celoslovenských médiách, sa zúčastnilo 100 registrovaných účastníkov. Vzhľadom na nepriazeň počasia si účastníci zvolili bezpečnejšie riešenie a vyšli na nižší vrch Malý Rozsutec, vďaka čomu boli obohatení o iný spoločný zážitok.

11.2.12.b. Pokračovať v inštitúte jednodňového používateľa pre záujemcov, ktorí využívajú služby knižnice sporadicky, resp. jednorázovo, napr. počas návštevy mesta a jeho okolia. Sprístupňovať knižničné služby, predovšetkým prístup na internet a prezenčné výpožičky dokumentov všetkým návštevníkom, ktorí nevyužívajú celoročné zápisné v knižnici z dôvodu vzdialenosti bydliska, miestnej turistickej aktivity a p.

V centrálnej knižnici využilo jednodňové zápisné 86 čitateľov, ktorí spoločne navštívili knižnicu 279 krát. Všetky organizované kultúrno-spoločenské podujatia necháva knižnica dostupné pre všetkých a nepodmieňuje ich zápisným do knižnice. Počas leta knižnica vytvárala podmienky pre voľnočasové aktivity všetkých detí, ktoré mali záujem o pobyt v knižnici; jednorazovú účasť na aktivitách v knižnici umožňovala bez potreby čitateľského preukazu.

1.2.12.c. Vytvárať podmienky a poskytovať relaxačný priestor pre voľnočasové aktivity používateľov knižnice, obyvateľov mesta aj jeho návštevníkov. Sprístupňovať a udržiavať literárny parčík a letnú čítareň ako lokálne miesto oddychu počas celého roka, najmä počas letného obdobia. Počas leta sa zameriavať na detského návštevníka.

Vzhľadom na snahu pritiahnuť návštevníka nielen za účelom výpožičky knihy, ale aj za kultúrnym a relaxačným zážitkom, vytvára knižnica podmienky pre dlhšie zotrvanie v jej priestoroch a pre spájanie pobytu s voľným časom. Zmeny v interiéri knižnice priniesli navýšenie oddychových zón. Literárny parčík knižnica sprístupňuje počas otváracích hodín a sú to práve deti, ktoré v ňom trávajú nejedno dopoludnie počas letných prázdnin. Každý prázdninový týždeň knižnica pripravila pre deti priemerne štyri podujatia.

Komplexnejšie sú úlohy a ich plnenie rozpracované v jednotlivých kapitolách.

1.3. Sieť verejných knižníc v regióne

K 31.12.2019 sieť verejných pracujúcich knižníc v okrese Žilina a Bytča tvorilo spolu s Krajskou knižnicou v Žiline 48 pracujúcich knižníc, z toho 1 krajská knižnica so 6 pobočkami, 3 mestské knižnice s 2 pobočkami, 4 profesionalizované knižnice a 40 neprofesionalizovaných knižníc s 2 pobočkami. V okrese Žilina a Bytča neposkytuje služby 14 obecných knižníc.

Podrobnejšia štatistika a analýza činnosti mestských a obecných knižníc v okrese Žilina a Bytča za rok 2019 bude spracovaná v osobitnom materiáli po ukončení štatistického vykazovania.

SIEŤ VEREJNÝCH KNIŽNÍC			
 krajské knižnice	 mestské knižnice	 profesionalizované knižnice	 neprofesionalizované knižnice
1	3	4	40 knižníc
<i>pobočky</i>	<i>pobočky</i>	<i>pobočky</i>	<i>Pobočky</i>
6	2	0	2

1.4. Potenciálne používateľské zázemie

Krajská knižnica v Žiline plní funkciu mestskej knižnice pre mesto Žilina, okresnej knižnice pre okresy Žilina a Bytča a krajskej knižnice pre Žilinský kraj.

Počet jej potenciálnych používateľov v závislosti od úrovne pôsobnosti

» mesto Žilina	80 792	» okres Žilina	158 231
» mesto Bytča	11 354	» okres Bytča	30 916
» Žilinský kraj	691 578	/k 30.11.2019/	

Žilinská univerzita v Žiline má 7 fakúlt (Fakulta humanitných vied, Strojnícka fakulta, Stavebná fakulta, Elektrotechnická fakulta, Fakulta PEDAS, Fakulta riadenia a informatiky, Fakulta bezpečnostného inžinierstva) s počtom 7 464 študentov (7 531 v r.2018, 7 728 v r. 2017, 8 149 v r. 2016, 8 792 v r. 2015, 9 525 v r. 2014).

Prehľad poskytnutý rektorátom Žilinskej univerzity v Žiline

Prehľad celkového počtu študentov podľa stupňa a formy (vrátane zahraničných) k 31.10.2019									
Fakulta	Denná forma				Externá forma				Celkom
	1. stupeň	2. stupeň	3. stupeň	Spolu	1. stupeň	2. stupeň	3. stupeň	Spolu	
FPEDAS	1315	642	53	2010	21	40	19	80	2090
SjF	622	277	59	958	77	41	27	145	1103
FEIT	639	295	53	987	18	0	4	22	1009
SvF	318	96	21	435	72	34	3	109	544
FBI	443	216	21	680	52	60	17	129	809
FRI	932	340	35	1307	0	23	3	26	1333
FHV	300	166	9	475	24	27	3	54	529
CUŠP	24	7	0	31	0	0	16	16	47
Spolu	4593	2039	251	6883	264	225	92	581	7464

Krajská knižnica sa pri realizácii svojich knižnično-informačných služieb a kultúrno-vzdelávacej činnosti vo významnej miere orientuje na detského používateľa a mládež.

Počet škôl a žiakov v okresoch Žilina a Bytča - školský rok 2018/2019

Údaje poskytol Okresný úrad Žilina, Odbor školstva.

Počet základných škôl v okrese Žilina	53	s počtom žiakov	13 783
z toho počet základných škôl v meste Žilina	18	s počtom žiakov	7 438
Počet špeciálnych základných škôl v okrese Žilina	4	s počtom žiakov	188
z toho počet špeciálnych základných škôl v meste Žilina	4	s počtom žiakov	188
Počet základných škôl v okrese Bytča	11	s počtom žiakov	2 695
z toho počet základných škôl v meste Bytča	2	s počtom žiakov	1 267
Počet špeciálnych základných škôl v okrese Bytča	1	s počtom žiakov	86
z toho počet špeciálnych základných škôl v meste Bytča	1	s počtom žiakov	86
Počet stredných škôl v okrese Žilina	27	s počtom žiakov	8 544
z toho počet stredných škôl v meste Žilina	25	s počtom žiakov	8 474
Počet špeciálnych stredných škôl v okrese Žilina	2	s počtom žiakov	134
z toho počet špeciálnych stredných škôl v meste Žilina	2	s počtom žiakov	134
Počet stredných škôl v okrese Bytča	2	s počtom žiakov	577
z toho počet stredných škôl v meste Bytča	2	s počtom žiakov	577
Počet špeciálnych stredných škôl v okrese Bytča	1	s počtom žiakov	10
z toho počet špeciálnych stredných škôl v meste Bytča	1	s počtom žiakov	10

V školskom roku 2018/2019 bolo v okrese Žilina 13 578 žiakov a v meste 7 402.

V školskom roku 2017/2018 bolo v okrese Žilina 13 265 žiakov a v meste 7 207.

2. Vzájomná koordinácia a kooperácia

2.1. *Spolupráca s kultúrnymi organizáciami v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK, inými kultúrnymi organizáciami, s mestami a obcami, organizáciami 3. sektoru, s občianskymi združeniami – vid' tabuľkový prehľad Spolupráca s mestami, obcami a 3. Sektorom (Príloha č. 1) a bod 1.4. Vzdelávacie a kultúrno-spoločenské podujatia.*

Spolupráca Krajskej knižnice v Žiline s kultúrnymi organizáciami v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK sa uskutočňuje na viacerých úrovniach. Najintenzívnejšia je spolupráca s regionálnymi knižnicami, ktoré spájajú spoločné problémy, úlohy, vízie a čo vyplýva z Krajskej knižnice v Žiline z jej zriaďovacej listiny, ale i z pohľadu celoslovenského knihovníckeho diania. Odbornú pomoc a podporu v oblasti knihovníctva knižnici poskytujú profesijné združenia: **Slovenská asociácia knižníc**, v ktorej je knižnica kolektívnym členom a **Spolok slovenských knihovníkov a knižníc**, ktorý združuje knihovníkov na individuálnej báze. Verejné knižnice a teda aj Krajskú knižnicu v Žiline metodicky usmerňuje **Slovenská národná knižnica** (Rozbory činnosti regionálnych knižníc za rok 2018, poradenstvo v oblasti štatistiky, odborné podujatia pre oblasť katalogizácie a bibliografie, sprístupňovanie databázy Gale a pod.).

Krajská knižnica v Žiline začiatkom roka 2019 (19.2.2019) podpísala trojstrannú dohodu o vzájomnej spolupráci medzi **Krajskou knižnicou v Žiline, Kysuckou knižnicou v Čadci a Univerzitnou knižnicou Žilinskej univerzity v Žiline**. Štatutárni zástupcovia týchto inštitúcií sa dohodli na vzájomnej spolupráci pri propagácii svojich služieb, oslovovaní používateľskej základne, realizácii podujatí, aj nákupe fondu.

So Žilinskou univerzitou v Žiline, s **Fakultou humanitných vied, Katedrou mediamatiky a kultúrneho dedičstva** bolo 1.3.2019 podpísané *Memorandum o spolupráci*, ktoré zahŕňa vzájomné konzultácie v oblasti aktuálnych odborných trendov, spoluprácu pri organizovaní seminárov a prednášok, vzájomnú súčinnosť pri navrhovaní a realizovaní spoločných projektov, pomoc pri vzdelávaní a praxi študentov a pod. Aj na základe tohto memoranda bola v knižnici realizovaná prax dvoch študentov (začiatkom roka 2020).

Dobré vzťahy so Žilinskou univerzitou v Žiline sa rozvíjali aj prostredníctvom aktivít pre vzdelávajúcich sa seniorov **Žilinskej univerzity v Žiline – Univerzity tretieho veku**. Knižnica tradične poskytuje priestory na verejné a študentské prezentácie a poskytuje informácie a literatúru regionálneho charakteru. Jej študenti sú pravidelnými používateľmi knižnice, ktorí sa často orientujú na regionálne a spoločenské témy. Knižnica im zabezpečila odbornú prednášku o histórii slovenského knihovníctva a Krajskej knižnice v Žiline a absolventi univerzity pripravujú tradične program pre deti a verejnosť počas Detského leta v knižnici. V r. 2019 to bola prednáška Miroslava Nováka o význame včelárstva a včiel.

Spomedzi stredných škôl sa osvedčila spolupráca so **Súkromnou strednou školou umeleckého priemyslu Žilina**, s ktorou je knižnica prepojená aj cez akademika Stanislava Lajdu, blízkeho spolupracovníka knižnice. Tradičnou strednou školou, ktorá spolupracuje s knižnicou v oblasti vzdelávania, je **Spojená stredná škola v Bytčici**, ktorej študenti si tradične overujú svoje teoretické poznatky na praxi v krajskej knižnici; v roku 2019 však prax neabsolvovali.

Významná je spolupráca s kultúrnymi inštitúciami v meste, ktorých pôsobenie sa prelína s poslaním knižnice - **Štátny archív v Bytči – pobočka Žilina, Považské múzeum v Žiline a Zbor Žilincov** (poskytovanie informácií a dokumentov z histórie Žiliny a súčasného diania), **Krajské kultúrne stredisko v Žiline** (vzájomná propagácia podujatí, príprava podujatí pre verejnosť – Večer vďaky, zasielanie spoločného newslettera L'ALA HO a i.), ktoré pripravuje mesačný prehľad podujatí s informáciami aj o dianí v krajskej knižnici. Od r. 2016 je v priestoroch krajskej knižnice inštalovaný panel s informáciami **Domu Matice slovenskej**, ktorý prináša prehľad pripravovaných podujatí i výročia významných slovenských osobností a udalostí.

Spolupráca s kultúrnymi organizáciami v meste prirodzene vyplýva zo spoločného pôsobenia v jednom kultúrno-spoločenskom prostredí. Pretože sa uskutočňuje najmä pri organizácii podujatí, je bližšie rozpisaná v časti *1.4. Vzdelávacie a kultúrno-spoločenské podujatia*. Obdobne je to pri spolupráci s organizáciami tretieho sektora, školami a i.

Napriek tomu, že knižnica má v zmysle svojej zriaďovacej listiny celokrajský dosah, prioritne slúži Žilinčanom a teda spolupráca s Mestom Žilina je pre ňu kľúčová. Mesto Žilina odpustilo knižnici aj v r. 2019 platbu prenájmu v pobočke Trnové, Strážov a Bytčica, podporilo knižnicu pri organizácii významnejších podujatí, ako Vianoce s detskou knihou, Literárna cena Janka Frátrika, Žilinské dni zdravia. Pokračovalo víťanie najmenších Žilinčanov do života na radnici mesta, ktorého súčasťou bolo aj odovzdávanie prvého - novorodeneckého preukazu rodičom dieťaťa. Oficiálna stránka mesta www.Zilina.sk prináša informácie o podujatiach v knižnici a tým napomáha ich propagácii.

Knižnica pravidelne informovala verejnosť o aktivitách v meste prostredníctvom informačného panelu *Turistickej informačnej kancelárie mesta Žilina*.

Spolupráca pokračovala aj s *Výtvarnou agentúrou A1* pri príprave výstavy a vydavateľskej činnosti a s *Nádáciou 21*, ktorá organizuje stretnutia s mienkotvornými osobnosťami a ľuďmi, ktorí vďaka svojmu ľudskému a profesijnému kreditu dokázali v svojom živote neobyčajné veci (nadväzovanie kontaktov).

Druhý rok knižnica spolupracovala s partnerom miestneho významu v rámci projektu **NaBulvárri.sk**, ktorý propaguje inštitúcie pôsobiace v lokalite Hliny 3. a 4, kde sa nachádza aj centrálna knižnica. Knižnica získala virtuálny priestor pre prezentovanie svojich aktivít.

Dlhodobými partnermi knižnice v oblasti odborných informácií sú *Úrad priemyselného vlastníctva SR* (knižnica je kontaktné miesto ÚPV), *Slovenská obchodná a priemyselná komora* (propagácia informácií na nástenke v priestoroch knižnice). Podporu svojej zamestnaneckej politiky nachádza knižnica na *Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny v Žiline*, s ktorým má podpísanú Dohodu o podmienkach vykonávania menších obecných služieb pre obec alebo pre rozpočtovú organizáciu alebo príspevkovú organizáciu, ktorej zriaďovateľom je obec, resp. o podmienkach dobrovoľníckej činnosti.

V spolupráci so *ŽSK, Obcou Terchová, Farským úradom Terchová, Klubom turistov Žilina a Krajskou agentúrou cestovného ruchu Žilinský turistický kraj* krajská knižnica zorganizovala 7. ročník výstupu na Veľký Rozsutec.

V r. 2019 pokračovala spolupráca s *oddelením prevencie kriminality Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Žiline* a *Regionálnym úradom verejného zdravotníctva SR*, ktorí zrealizovali s knižnicou a na jej pôde spoločné podujatia z trestno-právnej oblasti, oblasti prevencie patologických javov a aktivity z oblasti zdravotnej prevencie (Deň srdca, Správa voľba, Dni nádeje).

Informácie o svojich aktivitách pre verejnosť knižnica pravidelne zasielala do Krajského kultúrneho strediska v Žiline, na portály a stránky *Infolib, Kam do mesta, Žilina 24, Žilina dnes* (podujatia väčšieho rozsahu), *Žilina*, Žilinskému samosprávnemu kraju.

Týždenník *MY Žilinské noviny* bol hlavným mediálnym partnerom súťaže Kniha Horného Poľania 2018.

Partneri v oblasti služieb pre sociálne a zdravotne postihnutých sú uvedení v príslušnej časti Služby zdravotne znevýhodneným a iným špecifickým skupinám používateľov.

Tradične dobrá je spolupráca so *Severoslovenskou esperantskou spoločnosťou*. Pokračovala spolupráca so *Správou Národného parku Malá Fatra, Školou ochrany prírody vo Varíne a občianskym združením Prales* na projekte Bocian, ktorý je spomenutý v odbornej časti. S novým druhom aktivity je spojený literárny *Klub mladých podnikateľov*, ktorý ponúka diskusie o odbornej a populárno-náučnej literatúre spojennej so stretávaním aktívnych ľudí v knižnici. Klub vedie Ján Achberger, ktorý vyberá relevantné tituly na každé stretnutie.

Aj v roku 2019 sa stretli v knižnici členovia občianskych združení, *Slovenský zväz sclerosis multiplex, občianske združenie Mozaika*.

2.2. Medzinárodná spolupráca – prehľad subjektov a aktivít

Vid' tabuľkový prehľad Medzinárodnej spolupráce kultúrnych organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK v r. 2019 v tabuľkovej prílohe a časť 1.4. Vzdelávacie a kultúrno-spoločenské podujatia.

Na úrovni knižníc má Krajská knižnica v Žiline svojich tradičných partnerov a spolupráca s nimi už presahuje dve desaťročia. V Poľskej republike je to *Ksiaznica Beskidzka v Bielsku-Bialej* a v Českej republike *Městská knihovna ve Frýdku-Místku*, o niekoľko rokov je mladšia spolupráca s *Knihovnou Města Ostravy*. Jednou z prvých aktivít, ktorá spojila žilinskú knižnicu s bialskou a miestko-frýdeckou, bola súťaž Tvoríme vlastnú knihu, ktorej prvý ročník sa konal v r. 2000. V organizovaní každého ročníka sa knižnice striedajú a práve na krajskú knižnicu vyšla časť vyhlásiť 20. ročník súťaže so zrealizovaním jeho slávnostného vyhodnotenia (Bábkové divadlo, 3.6.2019). Vid' aj časť Vzdelávacie a kultúrno-spoločenské aktivity.

Městská knihovna Frýdek – Místek sa stala v r. 2019 opäť cezhraničným projektovým partnerom krajskej knižnice pri čerpaní eurofondov. Vstúpila s ňou do realizácie projektu Naše knižnice (aj) pre znevýhodnených čitateľov (Program INTERREG V-A Slovenská republika – Česká republika 2014 – 2020, Fond malých projektov, 3. Rozvoj miestnych iniciatív). Cieľom projektových aktivít je prehĺbiť spoluprácu knižníc v oblasti vzdelávania a zdieľania znalostí, redukovať znevýhodnenia občanov a posilniť spoluprácu komunit. Vzdelávacie podujatia, ktoré v rámci projektu knižnica pripravuje, budú zamerané na cieľovú skupinu odborných zamestnancov knižníc a znevýhodnených čitateľov. Aktivity sa budú realizovať v r. 2020.

Český spolok v Žiline je tradičným spojovníkom, ktorý približuje knižnicu a jej návštevníkov k českému národu a českej kultúre; pracovníci knižnice teda prijali so znepokojením informáciu o jeho končiacej sa existencii. Práve na pôde knižnice sa konali dve stretnutia členov spolku s mimoriadnym a splnomocneným veľvyslancom Českej republiky Tomášom Tupým, ktorý sa oboznámil aj s aktivitami knižnice a porozprával sa aj s knihovníkmi o slovenskej a českej kultúre (6.3.2019, 12.9.2019).

Posledný rok svojej oficiálnej existencie prispel Český spolok v Žiline na nákup periodík v r. 2020 a konali sa dve podujatia so spoluorganizátorským vkladom jeho členov, najmä predsedu Ing. Svätopluka Pacha. Výstava československých karikatúr Pred a Po a výstava fotografií členov českého spolu Z pohľadu generácií dvoch storočí. Pri príležitosti ďalšej výstavy do knižnice zavítali členovia Českého zemského zväzu FISAIC a už po druhýkrát pripravili výstavu Photolitera.

V duchu spoločnej kultúrnej myšlienky sa niesli dve návštevy, ktoré prišli do knižnice z Česka a Bieloruska. Tridsiati kultúrni manažéri prišli z rôznych bieloruských inštitúcií do Žiliny, aby spoznali jej kultúrny život a navštívili aj miestnu knižnicu (5.4.2019). Zaujímala ich najmä téma

Umenie a kultúra ako nástroj sociálnej zmeny, so žilinskými knihovníkmi debatovali najmä o mieste knižnice v systéme regionálnej kultúry. Dňa 15.10.2019 do knižnice zavítala návšteva pracovníkov z oblasti kultúry Úztekého kraja v ČR, ktorí navštívili viaceré kultúrne inštitúcie a prezentáciu o svojich aktivitách im pripravila aj krajská knižnica.

V spolupráci s občianskym združením a vďaka podpore čínskej nadácie Park Shaanxi Fondation získala knižnica do literárneho parku kameninovú plastiku pandy veľkej ako symbolu Svetového fondu na ochranu prírody.

Veľvyslanectvo Kórejskej republiky v Bratislave i tento rok bezplatne doručovalo knižnici 2 tituly periodík Korea a Koreana pre budovanie povedomia občanov regiónu o kórejskej kultúre a reáliách.

Krajská knižnica i v roku 2019 spolupracovala aj s ďalšími národnostnými spolkami združujúcich občanov národnostných minorít (***Karpatskonemecký spolok na Slovensku, Žilina a OZ Polonus***) na budovaní fondov, organizovaní kultúrno-spoločenských podujatí či podpore komunitného života národnostných menšín prostredníctvom poskytovania priestorov pre stretávanie sa. Na pôde knižnice je vybudovaná Knižnica Poľského klubu, ktorá sa rozvíja aj s podporou o.z. Polonus.

Knižnica nakupovala literatúru aj v českom jazyku (1 053 dokumentov v r. 2019 a 1 032 dokumentov v r. 2018).

Aj keď rok 2019 nepriniesol osobné stretnutie, naďalej pokračovala nadviazaná spolupráca s Rolandom Forrerom, predstaviteľom združenia ***Carrefour des Cultures Romanes*** z Belgicka, ktorá pre knižnicu znamenala rozšírenie zbierky kníh vo francúzštine. Základ fondu položila Francúzska aliancia v Žiline.

3. Riadiaca a kontrolná činnosť

3.1. Výsledky vnútornej kontrolnej činnosti

Krajská knižnica v Žiline vykonávala základnú finančnú kontrolu v zmysle § 7 zákona č. 357/2015 Z.z. o finančnej kontrole a audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Doklady o vykonaní každej kontroly sú založené pri jednotlivých účtovných dokladoch.

Vedúca knižnično-informačných služieb centrálnej knižnice priebežne kontrolovala dochádzku pracovníkov v centrálnej knižnici.

V zmysle zákona č.431/2002 Z.z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov prebehla 4 x počas roka inventarizácia pokladne vrátane kontroly zostatku a dokladová inventarizácia majetku.

Vnútorňou kontrolnou činnosťou nebolo zistené žiadne porušenie finančnej disciplíny, pracovného poriadku a príkazov riaditeľky.

3.2. Výsledky kontrolnej činnosti kontrolných orgánov

Krajská knižnica nebola v roku 2019 kontrolovaná kontrolou z vyšších kontrolných orgánov.

4. Návštevnosť, výkony a náklady na pracoviská Krajskej knižnice v Žiline

Vid' príl. č. 3 *Návštevnosť kultúrnej organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK.*

5. Otváracie hodiny pre verejnosť a výška registračného poplatku v roku 2018

5.1. Otváracie hodiny centrálného objektu

centrálna knižnica

pondelok, utorok, štvrtok, piatok	7.00 – 18.00
streda	11.00 – 19.00
sobota	9.00 – 13.00

5.2. Otváracie hodiny pobočiek

pobočka Vlčince

pondelok, utorok, štvrtok, piatok	9.00 – 17.00
streda	10.00 – 18.00
sobota	zatvorené

pobočka Hájik, ZŠ Námestie mladosti

utorok a štvrtok	9.15 – 17.00
streda	8.15 – 16.00

pobočka Bytčica

pondelok	13.00 – 17.00
----------	---------------

pobočka Strážov

utorok	13.00 – 17.00
--------	---------------

pobočka Trnové

streda	12.30 – 16.30
--------	---------------

pobočka Solinky

pondelok, streda, piatok	12.00 – 15.45
--------------------------	---------------

5.3. Týždenný výpožičný čas

Týždenný výpožičný čas v centrálnej knižnici je 56 hodín, včítane soboty.

5.4. Registračné poplatky na jednotlivých obslužných miestach

V zmysle Knižničného a výpožičného poriadku a cenníka s platnosťou od 1.11.2018 boli v r.2019 aktuálne registračné poplatky:

Centrálna knižnica, pobočky Vlčince, Hájik, Solinky

- zamestnaní	5,00 €
- predškolská a žiaci do 6 r.	0 €
- žiaci ZŠ od 6 rokov	2,00 €
- študenti SŠ a VŠ.....	3,00 €
- držitelia preukazu ZŤP, ZŤPP, ZŤPS	2,00 €
- vojnoví veteráni	0 €
- dôchodcovia, invalidní dôchodcovia, ženy na MD, nezamestnaní	3,00 €
- inštitucionálni používatelia.	7,00 €
- jednoduchý používateľ	0,50 €
- rodinný preukaz	5,00 € hlavný rodič; 1,00 € ďalší člen rodiny

Pobočky Bytčica, Trnové, Strážov

- dospelí	1,00 €
- deti, dôchodcovia, študenti, ženy na MD.....	0,50 €

5.5. Poskytované zľavy

Krajská knižnica v Žiline poskytuje zľavu z registračného poplatku vybraným skupinám používateľov – vid' bod vyššie. S cieľom zaktivizovať používateľskú základňu umožňuje registráciu bezplatne pri špeciálnych príležitostiach (Týždeň slovenských knižníc, Žilinské dni zdravia, bezplatný preukaz za samé jednotky na vysvedčení, Vianočný darček pre priateľa, cena za účasť v súťaži vypísanej KKŽ a iné).

5.6. Využitie kultúrnych poukazov – príloha. č. 4

5.7. Zmeny v otváracích hodinách a v registračných poplatkoch v roku 2019

Posledná úprava otváracích hodín bola v októbri 2016, kedy centrálna knižnica ponechala svoje priestory otvorené pre používateľov o hodinu dlhšie; predĺžením otváracích hodín každú stredu do 19.00 hod. tak vychádza v ústrety tým používateľom, ktorí ju kvôli iným povinnostiam nestihnú navštíviť v skoršom čase. Čiastočne boli upravené výpožičné hodiny na pobočke Hájik, pričom sa zachoval časový rozsah poskytovaných knižničných služieb.

Od 15.10.2012 je používateľom centrálnej knižnice sprístupnený bibliobox, ktorý umožňuje vrátenie kníh mimo otváracích hodín knižnice. Postupne sa dostáva stále intenzívnejšie do povedomia verejnosti a jeho využívanie stúpa. Napr. v porovnaní s rokom 2017, kedy službu biblioboxu využilo na vrátenie kníh 4 474 návštevníkov (6 872 v roku 2018), v roku 2019 to už bolo 8 621, teda takmer o polovicu viac.

6. Projektová činnosť Krajskej knižnice v Žiline, granty, nadácie, sponzorské príspevky, fundraising

Vid' tabuľkový prehľad Projekty Krajskej knižnice v Žiline (Príloha č. 5).

Viacročné projekty, prechádzajúce do roku 2019:

1. Chránené miesta spolu

Prevádzka existujúcich chránených miest - refundácia nákladov.

Zdroj: ÚPSVaR Žilina

Chránené miesta spolu (2019): **19 023,74 €**

2. Literárno-historické chodníčky Beskydami

Prezentácia literárnych a historických osobností Beskyd a s nimi súvisiaceho kult.a prírod. dedičstva.

Zdroj: Program INTERREG V-A Poľsko - Slovensko 2014 - 2020

Požadované prostriedky (2016): **27 499,84 €** (23 374,86 € z ERDF, 2 749,98 € zo ŠR)

Schválené prostriedky (2016): **27 499,84 €** (23 374,86 € z ERDF, 2 749,98 € zo ŠR)

Vynaložené prostriedky (2017-2018): **19 437,21 €**

Vynaložené prostriedky - s paušálnymi výdavkami (2018): **5 586,89 €**

Refundácia (2019): **8 658,47 €**

3. Vianoce s detskou knihou - XIII. ročník festivalu

Podujatia s tvorcami detských kníh v adventnom čase a realizácia celoslovenského seminára Knižnica v živote dieťaťa III. na podporu tínedžerského čítateľstva.

Zdroj: Fond na podporu umenia, 5.1 Knižnice, 5.1.3 Podujatia a vzdelávacie aktivity

Požadované prostriedky (2018): **4 030 €**

Schválené a vynaložené prostriedky (2019): **4 000 €** (+ spolufinancovanie ŽSK: **211 €**)

4. Vzdelávanie knihovníkov v oblasti komunikačných a digitálnych zručností

Celoslovenské vzdelávacie podujatia v oblasti komunikačných zručností a informačnej gramotnosti knihovníkov, ale i legislatívnych aspektoch knižničnej praxe.

Zdroj: Fond na podporu umenia, 5.1 Knižnice, 5.1.2 Podujatia a vzdelávacie aktivity

Požadované prostriedky (2018): **3 530 €**

Schválené a vynaložené prostriedky (2019): **3 000 €** (+ spolufinancovanie ŽSK: **159 €**)

5. Skvalitnenie služieb oddelenia odbornej literatúry a študovní - finálna etapa

Ukončenie obnovy náučného oddelenia zakúpením časopiseckých regálov (14 kusov).

Zdroj: Fond na podporu umenia, 5.1 Knižnice, 5.1.1 Odborná činnosť knižníc a knižničná infraštruktúra

Požadované prostriedky (2018): **8 925 €**

Schválené prostriedky (2018): **5 000 €**

Vynaložené prostriedky (2019): **4 846,91 €** (projekt ukončený v roku 2019)

6. Knižnica pre najmenších a "náštročných"

Ukončenie zriadenia detského kútika (2. nadzemné podlažie) a kútika pre náštročných (prízemie).

Zdroj: Fond na podporu umenia, 5.1 Knižnice, 5.1.1 Odborná činnosť knižníc a knižničná infraštruktúra

Požadované prostriedky (2018): **14 950 €**

Schválené prostriedky (2018): **14 000 €**

Vynaložené prostriedky (2019): **4 611,38 €**

Projekty predložené v roku 2019:

1. Registrácia do systému kultúrne poukazy 2019

Poskytovanie knižnično-informačných služieb žiakom a pedagógom prostredníctvom kultúrnych poukazov v roku 2019.

Zdroj: Ministerstvo kultúry SR, Dotácie 2019, 3.2 Kultúrne poukazy - kultúrne inštitúcie

Uplatnené kultúrne poukazy: 447 kusov, t.j. **447 €**

2. Naše knižnice (aj) pre znevýhodnených čitateľov

Skvalitnenie poskytovaných služieb knižníc pre zrakovo a sluchovo znevýhodnených používateľov prostredníctvom zakúpenia nových technických zariadení, prezentácie knižníc a vzdelávania knihovníkov.

Zdroj: Program INTERREG V-A SK-CZ 2014 - 2020

Schválené prostriedky (2019): **23 039,81 €** (19 583,84 € z ERDF, 2 303,98 € zo ŠR)

Vynaložené prostriedky (2019): **0,00**

Projekt sa bude realizovať od 1. 1. 2020.

3. Stano Lajda - žilinský umelec s dušou Leonarda

Projekt priniesol vydanie personálnej bibliografie umelca, výstavy ilustrácií a portrétov a tvorivé dielne pri príležitosti životného jubilea maliara ilustrátora a pedagóga Stana Lajdu.

Zdroj: Grantový systém Mesta Žilina 2018, Oblasť Kultúra

Požadované prostriedky: **1 600 €**

Schválené a vynaložené prostriedky: **1 400 €** (+ spolufinancovanie ŽSK: **420 €**)

4. Leto v knižnici (nielen) pre deti

Vďaka projektu knižnica realizovala množstvo prítiažlivých tvorivých a vzdelávacích podujatí pre deti a seniorov počas letných prázdnin.

Zdroj: Grantový systém Mesta Žilina 2018, Oblasť Vzdelávanie

Požadované prostriedky: **750 €**

Schválené a vynaložené prostriedky: **500 €** (+ spolufinancovanie ŽSK **150 €**)

5. Akvizícia knižničného fondu (2019)

Podpora akvizície literatúry knižničných dokumentov v roku 2019.

Zdroj: Fond na podporu umenia, 5.1 Knižnice, 5.1.3 Akvizícia knižníc

Požadované prostriedky: **19 750 €**

Schválené a vynaložené prostriedky: **18 000 €** (+ spolufinancovanie ŽSK: **957 €**)

6. Obnova vstupných priestorov krajskej knižnice

Vybavenie vstupných priestorov knižnice (knižničné pulty, verejné prístupové body k internetu, komunitné priestory, priestory na čakanie)

Zdroj: Fond na podporu umenia, 5.1 Knižnice, 5.1.1 Komplexná infraštruktúra knižníc

Požadované prostriedky: **14 400 €**

Schválené prostriedky: **14 000 €** (+ spolufinancovanie **1585 €**)

Vynaložené prostriedky (2019): **9 698,44 €**

Projekt bude ukončený 30.6.2020

7. Dni dobrovoľníctva v knižnici

Zapojenie krajskej knižnice do Dní dobrovoľníctva 2019 realizáciou podujatí pre deti.

Zdroj: Nadácia Pontis - Naše Mesto

Požadované prostriedky: **175 €**

Schválené a vynaložené prostriedky: **0 €**

8. Projekt aktivačnej činnosti formou dobrovoľníckej služby

Práca dobrovoľníka v knižnici v mesiacoch september 2019 - február 2020.

Zdroj: ÚPSVaR Žilina

Požadované prostriedky: **5 €** (povinné úrazové poistenie)

Schválené a vynaložené prostriedky: **5 €**

9. Aj my chceme čítať

Projekt zameraný na rozvoj čitateľskej a predčitateľskej gramotnosti znevýhodnených detí.

Zdroj: Ministerstvo kultúry SR, 2. Kultúra znevýhodnených skupín, 2.4 Neformálne vzdelávanie v oblasti kultúry osôb so zdravotným postihnutím

Požadované prostriedky: **1 300 €**

Schválené prostriedky: **1 300 €**

Vynaložené prostriedky (2019) : **0 €**

10. Vianoce s detskou knihou - XIV. ročník festivalu

Besedy a tvorivé dielne s tvorcami detských kníh a ďalšie kultúrne podujatia pre deti v predvečer Vianoc. Realizácia celoslovenského seminára Knižnica v živote dieťaťa IV. na podporu interakcie školy, rodiny a knižnice v záujme aktivizácie čítania u detí.

Zdroj: Fond na podporu umenia, 5.1 Knižnice, 5.1.2 Podujatia a vzdelávacie aktivity

Požadované prostriedky: **5 130 €**

Schválené a vynaložené prostriedky: projekt bol podporený takmer v plnej výške

11. Knihy a periodiká pre českú menšinu v Žilinskom kraji

Akvizícia českej literatúry a periodík v roku 2020 s dôrazom na potreby českej národnostnej menšiny v Žilinskom kraji.

Zdroj: Fond na podporu kultúry národnostných menšín, 2.1.4 podpora knižníc

Požadované prostriedky: **3 000 €**

Schválené a vynaložené prostriedky: projekt nebol podporený

Krajská knižnica v Žiline poskytovala metodickú pomoc pri spracovaní, realizácii a vyúčtovaní žiadostí obecných a mestských knižníc okresov Žilina a Bytča (podprogramy Fondu na podporu umenia pre knižnice). Pre viaceré knižnice v metodickej pôsobnosti boli kompletne spracované žiadosti i záverečné programové a finančné správy.

6.1. Sponzorské príspevky, fundraising

- podpora Českého spolku v Žiline na nákup periodík v roku 2019 – 617,74 €
- Scheidt&Bachman Slovensko, s.r.o. – Podpora programových cieľov a aktivít – 230 €
- Klub abstinentov – Podpora programových cieľov a aktivít – 40 €
- ČJZD s.r.o., Bratislava – Podpora programových cieľov a aktivít – 20 €
- Lenka Tarábková – Podpora programových cieľov a aktivít – 50 €
- Iveta Ponechalová – Podpora programových cieľov a aktivít – 10 €

7. Účast' pracovníkov na poradách, školeniach, seminároch, zahraničných cestách

16.1.2019

Zasadnutie Výboru KPSSKK

Turčianska knižnica v Martine

Z. Mjartanová

17.1.2019

Zasadnutie SR SAK

Slov. poľnohospodárska knižnica v Nitre

K. Šušoliaková

30.1.2019

Správy zo samosprávy (Erika Jurinová a Peter Fiabáne)

Nadácia Polis

K. Šušoliaková, N. Lajdová

31.1.2019

Stretnutie partnerov projektu

Městská knihovna Frýdek-Místek

J. Eliašová, J. Zurovacová

11.2.2019

Seminár k RZD 2018 + platné zmeny v legislatíve

MsÚ Žilina

I. Gáborová, A. Kumičíková

18.2.2019

Zasadnutie SR SAK

UK ŽU v Žiline

K. Šušoliaková

19.2.2019

Valné zhromaždenie SAK

Úrad ŽSK, Žilina

K. Šušoliaková, Z. Mjartanová

19.2.2019

Seminár Novela postupu účtovníctva pre PO r. 2019

MsÚ Martin

I. Gáborová

21.2.2019

Seminár RDA

SNK Martin

M. Barbořáková, N. Lajdová, A. Rebrošová

14.3.2019

Seminár Daň z príjmov a daň z pridanej hodnoty v príspevkových organizáciách

Úrad ŽSK, Žilina

I. Gáborová

21.3.2019

Konferencia Vzdelávanie 3. veku

Bratislava

Z. Mjartanová, K. Šušoliaková

4.4.2019

Profesionálna komunikácia s klientom CR - školenie

Úrad ŽSK, Žilina

Z. Mjartanová

9.4.2019

ONLINE marketing v cestovnom ruchu - školenie

Úrad ŽSK, Žilina

M. Zubčecová

10.4.2019

Seminár "Fantázia čítania"

Trnava

I. Berthotyová, M. Zvrškovec

11.4.2019

Deň regionálnej bibliografie

SNK Martin

M. Barbořáková, I. Jančulová, N. Lajdová, I. Uriková

25.4.2019

Seminár Nové možnosti a funkcie Clavius

Oravská knižnica A.H. v Dolnom Kubíne

Z. Mjartanová

29.4.2019 - 30.4. 2019

Hry s pamět'ou/ Hrátky s pamětí

K. Šušoliaková, L. Rybáriková, Z. Mjartanová, J. Zurovacová

20.5.2019 - 21.5.2019

Odb. seminár pre knihovníkov

ŠVK B. Bystrica

M. Homola

28.5.2019

Školenie o verejnom obstarávaní

Úrad ŽSK, Žilina
J. Eliašová

23.5.2019**Odb. seminár pre knihovníkov**

UK Bratislava
J. Rácová

4.6.2019**Seminár platné zmeny v legislatíve**

MsÚ Žilina
I. Gáborová, A. Kumičíková

12.6.-13.6.2019**Národná komisia pre služby**

SNK Martin
Z. Mjartanová

17.6. - 19.6.2019**8. Kolokvium kniž.-inf. expertov krajín V4+**

Bratislava
K. Šušoliaková

7.8.2019**Školenie prvej pomoci**

SČK, Žilina
M. Babuljaková, L. Rybáriková, Z. Štofková

5.9.2019 - 6.9.2019**Komunitná knižnica**

Vranov nad Topľou
L. Rybáriková, Z. Mjartanová

24.9.2019 - 25.9.2019**Polročné stretnutie ekonómov PO**

Podbanské
I. Gáborová

24.9.2019**INTERREG V-A, Fond malých projektov - Školenie konečných užívateľov**

Úrad ŽSK
J. Eliašová

26.9.2019**Práca s deťmi od 3- 10 rokov**

Kysucká knižnica v Čadci
J. Rácová

3.-4.10.2019**Rozvoj komunikačných zručností knihovníkov pre skvalitnenie služieb používateľom - vzdelávacie podujatie**

Krajská knižnica v Žiline
31 pracovníkov knižnice

6.10.2019 - 8.10.2019**Kolokvium českých, slovenských a moravských bibliografov**

Praha
K. Šušoliaková, N. Lajdová

9.10.2019

Workshop /mobilná aplikácia SKN-CORVUS

B. Bystrica

A. Kováčová, M. Homola

15.10.2019

Benchmarking verejných knižníc a porada metodikov

SNK Martin

J. Rácová, B. Sobolová

18.10.2019

Seminár Nové technológie a financovanie projektov v knižniciach

Zvolen

Z. Mjartanová

22.10.2019 - 23.10.2019

Konferencia 100 let regionu a regionální literatury v knihovnách

Ostrava, Knihovna města Ostravy

Nataša Lajdová, Ivana Uriková

23.10.2019

Vyhľadávanie v databázach GALE

SNK Martin

I. Berthotyová, M. Babuljaková

28.10.2019

Seminár Mzdová účtovníčka v IV. Q 2019

Žilina

I. Gáborová, A. Kumičíková

13.11.2019

Práca v systéme ITMS2014+ verejná časť

Úrad ŽSK, Žilina

J. Eliašová

20.11.2019

Eurofondové verejné obstarávanie, novinky v systéme kontroly a novela zákona o verejnom obstarávaní v podmienkach EŠIF

Úrad ŽSK, Žilina

J. Eliašová

25.11.2019 - 27.11.2019

Konferencia Bibliosféry

Jasná pod Chopkom

K. Šušoliaková

26.11. 2019 - 27.11.2019

Seminár Cestovné náhrady, zmeny zákonov a vybraná problematika výdavkov PO

Žilina

I. Gáborová

5.12.2019

Výskum, koordinačná rada

SNK Martin

I. Jančulová, N. Lajdová, I. Uriková

5.12.2019

Účtovná závierka

Martin

I. Gáborová

6.12.2019, 10.12.2019

Skúšky /knihovnícke vzdelávanie/

SNK Martin

E. Bielková

10.12.2019 - 11.12.2019

Konferencia: 100 rokov zákona o knižniciach...

Prešov

K. Šušoliaková

11.12.2019

Konferencia IUVENTA

Bratislava

M. Zvrškovec

18.12.2019

Porada riaditeľov

Kysucká galéria – Ošadnica

K. Šušoliaková

8. Public relations 2018

8.1. Odborná publikačná činnosť pracovníkov Krajskej knižnice v Žiline

JANČULOVÁ, Ivana, 2019. Na Hornom Považí zvíťazili monografie. In: *Literárny týždenník*. Roč. 32, č. 17-18, s. 15.

SOBOLOVÁ, Božena, 2019. Dobrá knižnica je vizitkou obecnej samosprávy i knihovníka. In: *Obecné noviny: týždenník miest a obcí*. Roč. 29, č. 29-30, s. 25.

BERTHOTYOVÁ, Anna, 2019. Ako sa stal zo zlého vlka hrdina. In: *Žilinský večerník: týždenník severného Slovenska*. Roč. 28, č. 14, s. 10.

NESLUŠANOVÁ, Jana, 2019. S najmenšími do knižnice. Čaká ich detské leto. In: *Žilinský večerník: týždenník severného Slovenska*. Roč. 28, č. 29, s. 12.

MJARTANOVÁ, Zuzana, 2019. Cestovateľ Peter Čaplický vzdáva hold Číne a jednoduchým ľuďom. In: *Žilinský večerník: týždenník severného Slovenska*. Roč. 28, č. 40, s. 10.

Región Horné Považie (predstavenie činnosti úseku regionálneho výskumu, dokumentov a informácií Krajskej knižnice v Žiline) / Nataša Lajdová. – In: 100 let regionu a regionální literatury v knihovnách Ostrava 22.23.10.2019 : sborník z konference / Ostrava : Knihovna města Ostravy, 2019. – 68 s. – ISBN 978-80-907364-0-5 (elektronická publikace)

8.2.1. Publikačná činnosť zamestnancov Krajskej knižnice v Žiline

Počet článkov zamestnancov KKŽ: 211

Počet článkov zamestnancov KKŽ na internetových portáloch: 5

8.2.2. Publikačná činnosť iných autorov o Krajskej knižnici v Žiline

Počet článkov iných autorov o KKŽ: 177

Počet článkov iných autorov o KKŽ na internetových portáloch: 11

8.2.3. Vydané tlačové správy

1. k čitateľskej súťaži Kniha Horného Považia 2018 s názvom: Na Hornom Považí zvíťazili monografie (Mgr. Ivana Jančulová)
2. Výstava karikatúr PRED a PO, 9.1.2019 (Mgr. Anna Berthotyová)
3. Týždeň slovenských knižníc v Krajskej knižnici v Žiline od 4.3.2019 – 9.3.2019 (Mgr. Anna Berthotyová)
4. Vlci v knižnici, 3.4.2019 (Mgr. Anna Berthotyová)
5. Ja som Inna, 4.4.2019 (Mgr. Anna Berthotyová)
6. Od jari do jari v silbašskom chotári – Ondrej Mihál' predstavuje svoju ďalšiu knihu 11.4.2019 (Mgr. Jaroslava Rácová)
7. Sibírske siroty, 25.4. 2019 (PhDr. Miloš Zvrškovec)
8. Andy Hryc – INVENTÚRA, beseda, 15.5.2019 (Mgr. Jana Neslušanová)
9. Celé Slovensko číta deťom od 3.-7.6.2019 (Mgr. Zuzana Mjartanová)
10. Národné parky v USA - cestovateľská beseda s Vladom Bačom, 29.5.2019 (Mgr. Jana Neslušanová)
11. Na každý vek máme liek – krst knihy spojený s autogramiádou, 30.5.2019 (Mgr. Jana Neslušanová)
12. Tvoríme vlastnú knihu – vyhlásenie výsledkov 20. ročníka medzinárodnej slovensko - česko-poľskej súťaže, 3.6.2019 (Mgr. Jana Neslušanová)
13. Celé Slovensko číta deťom, 5.6.2019 (Mgr. Jaroslava Rácová)
14. Vernisáž výstavy Slnko v duši, 19.6.2019 (Mgr. Jana Neslušanová)
15. Prečítané leto (Mgr. Jana Neslušanová)
16. Z pohľadu generácií dvou stoliť, 9.9.2019 (Mgr. Jana Neslušanová)
17. 7. pamätný výstup na Veľký Rozsutec, 7.9.2019 (Mgr. Božena Sobolová)
18. Známý a nepoznaný Peking – vernisáž výstavy spojená s besedou od cestovateľa Petra Čap - lického, 7.10.2019 (Mgr. Zuzana Mjartanová)
19. Fotolitera 2019/II – výstava, 4.11.2019 (Janka Zurovacová)
20. Knižnica v živote dieťaťa III. – seminár (Mgr. Zuzana Mjartanová)
21. Vianoce s detskou knihou, XIII. ročník festivalu, 11.12.2019 (Neslušanová Jana)

8.2.4. Prezentácia Krajskej knižnice v Žiline v iných médiách /rozhlás, televízia/ a vynaložené prostriedky

- * Kniha Horného Považia 2018 - Rádio Frontinus - január - apríl 2019 - Popoludnie s rádiom Frontinus
- * Tip na dnes (Marek Homola) - Rádio Regina - 14.2.2019 o 6.50 hod. - Radiobudík
- * Týždeň slovenských knižníc - Rádio Frontinus - 4.3.2019 o 14,00 hod - informácia aj o aktivitách krajskej knižnice
- * Sen o Červenom pavilóne - rozhovor o knižnici a jej aktivitách na propagáciu čínskej literatúry a Číny ako turisticky atraktívnej krajiny (Katarína Šušoliaková) - TV Čína – 6.3.2019
- * Kniha Horného Považia 2018 (Katarína Šušoliaková) - Televízia Severka - 23.4.2019 – relácia Žilina Kultúra
- * Noc s Andersenom (Janka Zurovacová) - televízia Severka – 30.3.2019
- * Tip na dnes (Jana Neslušanová) - 16. 5. 2019 – Radiobudík
- * Čitateľsko – literárne aktivity a kluby so zameraním na klub pre malých čitateľov Biblosko (Goran Lenčo) - Rádio Regina - 21.5.2019
- * V Samárii pri studni. Básnik Ján Frátrik alebo o potrebách a potrebe umenia (K. Šušoliaková) - Televízia LUX - 30.9.2019 o 20,30 hod.
- * 95 rokov Krajskej knižnice v Žiline (Katarína Šušoliaková, Janka Zurovacová) - Televízia RAJ - 14.10.2019
- * 95 rokov Krajskej knižnice v Žiline, Dni nádeje 2019 (Katarína Šušoliaková) – Rádio Regina – 15.10.2019
- * Dni nádeje. Vernisáž výtvarných a literárnych prác (Katarína Šušoliaková, Janka Zurovacová) – STV – 16.10.2019
- * Literárna cena Janka Frátrika (Miloš Zvrškovec, Katarína Šušoliaková) - TV Lux - 18.10.2019
- * Prečo čítať deťom ((Katarína Šušoliaková) – Stredoslovenská televízia – 4.11.2019

- * 30. výročie Nežnej revolúcie v Žiline (Nataša Lajdová) - Rádio Regina - 19.11.2019 o 10,40 hod. - pozvánka na výstavu Ako to bolo
- * Ráno v Krajskej knižnici v Žiline (Jana Neslušanová)- Rádio Regina Stred - 13.12.2019 o 7,42 hod. a 9.10 hod.

Počas prevádzkových hodín knižnica využíva prenosnú informačnú tabuľu, ktorú umiestňuje pred vchod do centrálnej knižnice. Na tabuľu inštaluje aktuálne oznamy a pozvánky na pripravované podujatia. Od roku 2018 využíva elektronický prezentačný panel upevnený v blízkosti centrálneho výpožičného pultu, na ktorom uverejňuje aktuálne pozvánky.

Od roku 2016 je budova na priečelí označená viditeľným názvom „KRAJSKÁ KNIŽNICA V ŽILINE“ a na 5 okenných tabuliach má inštalovaný informačno-ochranný polep Window vision s plnofarebnou tlačou o službách knižnice.

Od roku 2009 v rámci jednotného informačného systému Žilinského samosprávneho kraja je na budove organizácie umiestnená informačná tabuľa s označením inštitúcie a jej zriaďovateľa. Od r. 2017 je na budove umiestnená informácia o knižnici ako verejnej inštitúcii v meste Žilina v textovej časti a QR kóde.

8.3. Edičná činnosť

Analýza činnosti Krajskej knižnice v Žiline a regionálnych knižníc Žilinského samosprávneho kraja za rok 2019 / zost. Božena Sobolová. – Žilina : Krajská knižnica v Žiline, 2019. – 21 s. + tab. príl.

Adriana Macháčová : bibliografický leták / zost. Ivana Uríková . – Žilina : Krajská knižnica v Žiline, 2019. – [6] s.

Čítanie je in / zost. Jana Eliašová. – Žilina : Krajská knižnica v Žiline, 2019. – 100 s.

Fedor Fridrich Ruppeldt bibliografický leták pri príležitosti 40. výročia úmrtia / zost. Ivana Uríková. – Žilina : Krajská knižnica v Žiline, 2019. – [6] s.

Kalendárium výročí osobností okresu Žilina a Bytča v roku 2019 / zost. Ivana Jančulová. – Žilina : Krajská knižnica v Žiline, 2019. – 65 s.

Karin Lászlóvá : bibliografický leták pri príležitosti 5. výročia úmrtia / Ivana Uríková. – Žilina : Krajská knižnica v Žiline, 2019. – [6] s.

Krajská knižnica v Žiline : Správa o činnosti v r. 2018 / zost. Katarína Šušoliaková, Zuzana Mjartanová. – Žilina : Krajská knižnica v Žiline, 2019. – 108 s.

Krajská knižnica v Žiline v médiách : bibliografický súpis článkov za rok 2018 / zost. Ivana Uríková, Nataša Lajdová. – Žilina : Krajská knižnica v Žiline, 2019. – 93 s.

Kniha roka 2018 : víťazné knihy regionálnych čitateľských súťaží Žilinského samosprávneho kraja / zost. Ivana Jančulová. – Žilina : Krajská knižnica v Žiline, 2019. – 14 s.

Ľubomír Wiliam Prikryl : výberová personálna bibliografia za roky 2008-2018 / zost. Nataša Lajdová, Ivana Uríková – Žilina : Krajská knižnica v Žiline, 2019. – 16 s.

Nežná revolúcia v Žiline : bibliografický leták vydaný pri príležitosti 30. výročia Nežnej revolúcie v Žiline / zost. Ivana Uríková, Nataša Lajdová. – Žilina : Krajská knižnica v Žiline, 2019. – [6] s.

Michal Horecký : bibliografický leták pri príležitosti 70. výročia narodenia / zost. Nataša Lajdová – Žilina : Krajská knižnica v Žiline, 2019. - [6] s.

Stanislav Lajda : výberová personálna bibliografia / zost. Nataša Lajdová, Ivana Uríková. – Žilina : Krajská knižnica v Žiline, 2019. – 199 s. – ISBN 978-80-99945-00-6

Mestské knižnice v Žilinskom kraji v roku 2018 : štatistické údaje, zaujímavosti, inšpirácie /zost. Božena Sobolová. – Žilina : Krajská knižnica v Žiline, 2019. – 27 s. + tab. príl.

Sieť verejných knižníc v Žilinskom samosprávnom kraji v roku 2018 / zost. Božena Sobolová. – Žilina : Krajská knižnica v Žiline, 2019. – 5 s. + tab. príl.

Verejné knižnice na Hornom Považí v roku 2018 : knižnice, štatistické údaje, zaujímavosti, inšpirácie... / zost. Božena Sobolová a Jaroslava Rácová. – Žilina : Krajská knižnica v Žiline, 2019. – 38 s.

Web stránka organizácie, jej aktualizácia

Knižnica má od r. 2018 webovú stránku www.krajskakniznicazilina.sk umiestnenú na novom a výkonnejšom serveri Žilinskej univerzity v Žiline, ktorá rozšírila v r. 2019 objemovú kapacitu na jej prevádzkovanie. Stránka je vytvorená vo free redakčnom systéme Wordpress a modernejší vizuál a lepšia funkcionálnosť sa odrazila na jej stúpajúcej návštevnosti. WWW stránka prináša aktuálne informácie o podujatiach knižnice, službách, poplatkoch a záujem je aj o službu Spýtajte sa knižnice, ktorou sa knižnica snaží odpovedať na otázky používateľov do 48 hodín. Svoje komentáre a otázky záujemcovia adresujú knižnici aj prostredníctvom kontaktného formulára, ktorý ich presmeruje na mail kniznica@krajskakniznicazilina.sk. Väčšina otázok sa týka konkrétnych titulov kníh vo fonde knižnice a jej služieb, možností prolóngácie výpožičiek a pod.

Aktuálne najnavštevovanejšou je podstránka <http://katalog.krajskakniznicazilina.sk/Carmen/>, na ktorej je umiestnený link na online katalog Carmen, prinášajúci informácie o knižničných dokumentoch, vrátane ich aktuálneho stavu (lokácia na pobočke, požičaný do, rezervovaný a pod.).

Na stránke katalógu je link na Súborný katalóg knižníc Žilinského samosprávneho kraja.

V ostatných dvoch rokoch rastie význam komunikácie s používateľmi (aj potenciálnymi) cestou sociálnych sietí. Knižnica má vytvorený profil na facebooku a komunikuje aj touto formou so svojimi používateľmi a priaznivcami. Aktivita na facebooku rastie každým rokom a význam tohto propagačného a komunikačného nástroja sa zvyšuje v súlade s celosvetovým trendom. Knižnica sa prezentuje aj na Instagrame a blogu, kde prináša pohľady na literatúru, konkrétne tituly či dianie a služby knižnice. Knižnica má od roku 2013 vo vybraných hodinách sprístupnenú službu Skype, o ktorú je však výrazne nižší záujem.

9 . Ocenenia Krajskej knižnice v Žiline a jej pracovníkov

V roku 2019 nezískala knižnica ocenenie. Ocenení boli jej pracovníci pri dvoch príležitostiach.

- Na návrh Únie žien ministerka kultúry Ľubice Laššáková ocenila dňa 19.3.2019 jedenásť pracovníkov z oblasti knihovníctva, medzi ktorými boli dve pracovníčky knižnice, Mgr. Katarína Šušoliaková a Janka Zurovacová.

- Predsedníčka Žilinského samosprávneho kraja ocenila dňa 15.4.2019 vybraných pracovníkov za dlhoročný prínos k rozvoju kultúrnej inštitúcie žilinského samosprávneho kraja, medzi ktorými prevzali ocenenie 4 pracovníci knižnice: Viera Benická, Anna Dresslerová, Magdaléna Janišová a Mgr. Katarína Šušoliaková.

10. Majetok vo vlastníctve ŽSK v správe Krajskej knižnice v Žiline, priestorové podmienky, výstavba, rekonštrukcie

10.1. Pasportizácia nehnuteľného majetku vo vlastníctve ŽSK v správe kultúrnej organizácie (počet spravovaných nehnuteľností, názov, súpisné číslo, parcelné číslo, číslo LV, vecné bremená, plocha centrálneho objektu, pobočiek, expozícií...) - Príloha č. 6

10.2. Aktuálny stavebno-technický stav nehnuteľností

Druhé poschodie centrálneho objektu KKŽ prešlo koncom roka 2018 rekonštrukciou (rekonštrukcia elektroinštalácie, osvetlenia, internetovej siete, inštalácia zasúvacích stien so zvukovou izoláciou, rekonštrukcia nakladacej rampy).

V prvej polovici roka 2020 je naplánovaná rekonštrukcia prízemia ((rekonštrukcia elektroinštalácie, osvetlenia, internetovej siete, dispozičná zmena hlavného vstupu do knižnice, odstránenie zádveria a výmena dverí vo vstupe pre imobilných, výmena podhl'adov a dlažby, presklenie steny do letnej čítárne, rozšírenie spevnenej plochy letnej čítárne, výmena dverí zadného vchodu, výmena okien, rekonštrukcia vzduchotechniky, dobudovania okna na východnej časti objektu).

Po ukončení týchto prác je potrebné:

- **Rekonštrukcia elektroinštalácie, osvetlenia a internetovej siete na 1. poschodí objektu KKŽ.**
- **Výmena podhl'adov na 1. poschodí objektu KKŽ.**
- **Rekonštrukcia vzduchotechniky na 1. poschodí objektu KKŽ.**
- **Výmena hliníkových okien na 1. poschodí objektu KKŽ vrátane inštalácie exteriérových /čelná strana objektu/ a interiérových žalúzií.**
- **Vybudovanie „tichej študovne“ inštaláciou sklenej priečky v študovni odbornej literatúry.**
- **Výmena dverí do klubovne za priehľadné sklené dvere.**
- **Rozšírenie súčasného zabezpečovacieho systému na ochranu majetku o protipožiarny zabezpečovací systém.**
- **Vybudovanie parkovacích miest pre zamestnancov a používateľov knižnice – Krajská knižnica v Žiline má t.č. dve + dve provizórne parkovacie miesta pre zamestnancov knižnice. Je nevyhnutné vybudovať min. 3 parkovacie miesta pre používateľov knižnice, čo je bežným štandardom verejných knižníc.**
- **Doplnenie zníženého madla na schodišti (pre detských používateľov).**
- **Rekonštrukcia strechy.**
- **Zateplenie fasády podľa aktuálnych noriem.**

10.3. Prevádzkované priestory využívané na vlastnú činnosť – Príloha č. 7

10.4. Prevádzkované priestory prenajaté od iných subjektov - Príloha č. 8

10.5. Spravované priestory prenajaté iným subjektom – Príloha č. 9

10.6. *Rekonštrukcie (názov akcie, realizované práce, objem finančných prostriedkov) spolu, z toho za rok 2019*

V roku 2019 neboli v centrálnej budove Krajskej knižnice v Žiline na ul. A. Bernoláka 47 realizované žiadne rekonštrukčné práce.

10.7. *Opravy a údržba celkom a z toho riešenie havárií (názov akcie, realizované práce, objem finančných prostriedkov za rok 2019)*

V roku 2019 sa realizovala oprava hasiacich prístrojov, hydrantov vo výške 422,40 EUR, odstránenie závad výtahu na základe odborného stanoviska z opakovanej úradnej skúšky výtahu vo výške 446,40 EUR, v rámci havarijných stavov bola realizovaná oprava EZS vo výške 6 193,20 EUR a dodávka a montáž záložného zdroja na vchodové automatické dvere v centrálnej budove Krajskej knižnice v Žiline vo výške 596,40 EUR, spolu v celkovej hodnote 7 658,40 EUR. Okrem toho sa realizovali bežné opravy a údržba kancelárskych strojov. Spolu bolo v roku 2019 vynaložených na opravu a údržbu 9 735,22 EUR.

10.8. *Vozový park - Príloha č. 10*

10.9. *Poistenie majetku – Príloha č. 11*

10.10. *Plnenie úloh na úseku BOZP, PO (uved'te, či je plnenie úloh zabezpečené vlastnými pracovníkmi, príp. dodávateľsky)*

Plnenie úloh na úseku BOZP a PO je zabezpečované dodávateľsky prostredníctvom spoločnosti BEZPO.

11. Ročné dane z nehnuteľností - Príloha č.12

12. Elektronizácia, automatizácia, technické vybavenie, výpočtová technika, elektronické médiá

Pozri tabuľkový prehľad Elektronizácia – kultúrne organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK (Príloha č.13)

Krajská knižnica je moderná inštitúcia, ktorá v duchu súčasnej doby presadzuje elektronizáciu do všetkých svojich odborných a komunikačných procesov; jednak ako inštitúcia, ktorá má svojich zamestnancov a svoje záväzky (mzdová a účtovnícka agenda, evidencia dochádzky) a jednak smerom k svojim zákazníkom, pre ktorých realizuje svoje knižnično-informačné služby (knižnično-informačný systém).

Knižnično-informačný systém (KIS)

KIS je základom odbornej knihovníckej činnosti v modernej dobe. Len malé pobočky knižnice fungujú bez automatizácie, avšak aj oni sprístupňujú knihy, o ktorých je informácia v online katalógu knižnice a ktoré sú spracované v module akvizície a katalogizácie.

Svoje knihovnícke dáta knižnica spracovávala v troch systémoch:

Smartlib (1993 – 1997, firma Abakus Slovakia),

Rapid Library (1997 – 2012, firma Cosmotron),

Clavius (od roku 2012, firma Lanius).

KIS Clavius knižnica získala v r. 2012 ako softvér novej generácie, ktorý však už má v dnešnej dobe nástupnícky systém KIS Tritius. Bol v knižnici implementovaný v rámci realizácie projektu Informácie bez hraníc (Budovanie informačnej spoločnosti prostredníctvom prepojenia knižnično-informačných systémov), realizovaného Žilinským samosprávnym krajom z Programu cezhraničnej spolupráce Slovenská republika – Česká republika 2007-2013 (Európsky fond regionálneho rozvoja). Krajská knižnica a regionálne knižnice ŽSK získali jednotný nástroj nielen pre efektívne realizovanie knižnično-informačných procesov a služieb, ale aj pre vzájomnú medziknižničnú výmenu bibliografických záznamov a budovanie spoločnej databázy – súborného katalógu regionálnych knižníc ŽSK.

Aktuálne knižnica pracuje s verziou programu 7.10. Zmeny na rozdiel od stavu v r. 2018 sa týkali katalogizácie a implementovania pravidiel RDA pri tvorbe bibliografického záznamu, vizuálneho zlepšenia otvárania okien v katalogizácii, softvérové zabezpečenie jednoduchšieho prevzatia nastavení počítača pri výmene počítačovej stanice v sieti, povolenie náhľadu pri importe dát, vo výpožičkách boli priradené slovníky spájajúce miesto bydliska so smerovacím číslom a upozornenia pri rodinných väzbách, spresňovalo sa zasielanie upomienok pri výpožičkách periodík. Bolo posilnené zálohovanie dát, vrátane knižničnej databázy.

Personálna a mzdová agenda, Fabasoft

Krajská knižnica v Žiline je ako každá organizácia v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja zapojená do siete VUCNET, v rámci ktorej realizuje na báze ADSL pripojenia svoju personálnu a účtovnícku agendu. Pracovníčky oddelenia ekonomicko-technickej činnosti pracujú s programom personálnej a mzdovej agendy **MAGMA** a účtovníckym programom **ISPIN** od januára 2007.

Agenda registratúry je realizovaná v automatizovanom systéme pre správu registratúry *Fabasoft*, ktorá pracuje vo verzii e-GOV 2016.

Elektronický dochádzkový systém Fingera

Od roku 2014 má knižnica elektronický dochádzkový systém **Fingera**, ktorý umožňuje správu dochádzky a prináša zamestnancom komfortný prístup k svojim dátam prostredníctvom internetu. Na systém sú napojené tri obslužné miesta – Centrum, Vlčince a Hájik.

Internetové pripojenie

Technologickým základom pre implementáciu knižničného softvéru a komunikáciu medzi knižnicou, pobočkami a používateľmi je internet; centrálna budova je do internetu pripojená prostredníctvom optickej siete **SANET**, ktorá má prenosovú rýchlosť 100 MBs. So spoločnou databázou pracujú aj pobočky Vlčince, Hájik a Solinky, ktoré si vymieňajú dáta s centrálnou knižnicou v reálnom čase cez šifrované spojenie.

Cez internetové rozhranie majú k svojim výpožičkám prístup používatelia knižnice, ktorí si môžu cez online katalóg predlžovať výpožičnú dobu, rezervovať alebo odkladať dokumenty, požadovať nákup nového titulu.

V centrálnej budove je pripojenie na internet zabezpečované aj **wifi** technológiou prostredníctvom Access point zariadenia AP Unifi- AC LR, AP MIMO 2,4G/5G, ktoré vykrývajú signálom najmä dve vyššie poschodia.

Pevné pripojenie do internetovej siete je pre používateľov zabezpečené v internetovej študovni, ktorá v r. 2019 zmenila svoje miesto v rámci prízemí a počet počítačových staníc. Časť z nich bola presunutá na realizáciu kurzov počítačovej zručnosti do študovne odbornej literatúry. Niektoré počítače, vrátane všetkých all in one staníc majú zabezpečené pripojenie cez wifi.

Na pobočke Vlčince je prístup na internet riešený ADSL pripojením (program Turbo3). Na pobočke sa nachádzajú 2 počítačové stanice pre verejnosť a 3 PC stanice pre pracovníkov (z toho 1 notebook).

Na základnej škole na sídlisku Hájik zabezpečilo vedenie školy pevné internetové pripojenie do knižnice v roku 2012 a od r. 2017 škola zabezpečila stabilnejšie pripojenie na internet aj v tej časti budovy, kde sa nachádza knižnica.

Obdobné kroky ku stabilizácii internetového pripojenia boli podniknuté v r. 2017 na pobočke Solinky, kde bolo zmenené pripojenie z wifi technológie na pripojenie cez optický kábel a tým sa zabezpečila väčšia spoľahlivosť komunikácie obslužných miest s knižničným serverom počas celého uplynulého roka.

Otázku ochrany knižničnej siete pred vírusmi a údržby pracovných staníc knižnica riešila na základe uzatvorenej dohody s externým pracovníkom v rámci servisnej zmluvy s firmou I-TECH s r.o.

Materiálne a technické vybavenie

Základom materiálno-technického vybavenia sú počítače, na ktorých sa realizuje ekonomická a knižnično-informačná agenda. Na konci roka 2019 knižnica mala v majetku 83 počítačov, vrátane 16 all in one a notebookov. Ich technická úroveň je rôznorodá (najstaršie počítače sú z r. 2006), preto niektoré už nie sú v prevádzke a slúžia na prípadnú dočasnú výmenu v prípade poruchy. Základom knižničnej siete sú dva servery, Supermicro SMC XE31225M-R500-1 a Supermicro SMC XE31225M-R500-2, na ktorých je prevádzkovaný program Clavius, súborný katalóg a slúžia ako úložisko dát. Tretí server, získaný v rámci realizácie projektu Informácie bez hraníc slúži ako webový server a je na ňom nainštalovaný katalóg Carmen.

V r.2019 sa materiálno-technické vybavenie knižnice rozšírilo

- z prostriedkov zriaďovateľa o:

2 ks čítačka ČK Motorola DS4308, skener, čierno-sivý so stojanom, USB rozhranie (výpočítací proces),

1 ks zálohovacie zariadenie sieťové Zyxel NAS542 s 2 diskami SATA III 6Gbit/s, 8TB

1 ks DELL Optiplex 3070 MT/i5-9500/8GB/1TB/Intel UHD 630/DVD RW/Kb/ (administratíva knižnice),

1 ks monitor 22" LCD Dell SE2216H LED FHD 16:9/3000:1/12ms/250cd/HDMI/VGA (administratíva knižnice),

- z prostriedkov získaných vďaka projektu **Obnova vstupných priestorov krajskej knižnice** s finančnou podporou Fondu na podporu umenia (5.1 Knižnice, 5.1.1 Knižničná činnosť) o:

4 ks PC AiO 200 G3 S WIN10 Pro

(pre verejné prístupové body k internetu vo vstupných priestoroch knižnice).

Hardvér a iné technické vybavenie

Počet PC spolu	Z toho prístupných pre verejnosť	Počet PC s pripojením na internet	- z toho prístupných pre verejnosť	Počet pobočiek s internetom pre verejnosť
83*	21**	54	21	1

* počet všetkých PC vrátane aktuálne nezapojených v prevádzke a morálne zastaraných je 83 (z toho 8 notebookov). Vráťane príležitostne využívaných notebookov sa reálne pracuje na 54 PC.

** v čísle sú započítané aj notebooky, ktoré slúžia príležitostne pre verejnosť a pri realizácii podujatí 4 all in one budú zapojené v r.2020 po obnove prízemí

Od r.2016 a aj vďaka podpore Nadácie KIA Motors Slovakia vlastní knižnica 5 kusov čítačiek e-kníh Pocketbook 626 Touch Lux 3 a 7 MP3 prehrávačov zvukových kníh (Sandisk Clip Jam MP3 8GB a Transcend T.sonic 850 8GB). Pre nezáujem a technickú zastaranosť prestala knižnica využívať čítacie lupy na zväčšenie čítaného textu, ktoré knižnica získala darom od mesta Žilina v roku 2009.

Aktuálny stav v tejto oblasti je uvedený v tabuľke č. 13 Elektronizácia.

Tab. 2 Softvérové vybavenie

Typ siete	klient-server /Microsoft Windows 2012 R2/
Knižnično-informačný softvér	Clavius /od 16.6.2012/
Operačné systémy	Windows XP, Windows 7, Windows 8, Windows 10, Windows 2012 R2, LINUX
Počet automatizovaných pobočiek	3

* pobočka Vlčince sprístupňuje internet aj pre používateľov

Tab. 3 Internet (v tabuľke sú uvedené aktuálne zapojené PC)

Typ pripojenia	Prenosová rýchlosť	Počet pripojených PC	Z toho pre používateľov	Počet pobočiek s internetom pre verejnosť
Optická sieť	100 Mbs	33	10	
WIFI	15 Mbps	11	9	
VUCNET /ADSL/	512 kbps	3	0	
ADSL /Turbo 3/ Vlčince	3 584/512 KBps	5	2	1
ADSL Hájik	3 584/ 512 KBps	1	0	
ADSL Solinky	12 Mbit/s	1	0	

12.1. Perspektívy, vízie rozvoja

Moderná knižnica využíva technológie nielen ako automatizovaná inštitúcia, ale aj ako miesto, ktoré má sprístupňovať informácie rýchlo, spoľahlivo, v rôznej forme a rôznymi spôsobmi, vrátane elektronického. Ako do verejnej knižnice prichádzajú do nej ľudia rôznych vekových skupín, rôznej technickej vyspelosti a s rôznymi nárokmi na moderné služby. Konzervatívni používatelia, ktorých ešte v nedávnej minulosti predstavovali najmä seniori a deti sú postupne nahrádzaní modernými ľuďmi, pre ktorých sú informačné technológie bežnou súčasťou života. Knižnica musí byť neustále pripravená na prispôsobovanie sa novým požiadavkám jej používateľov.

Veľké množstvo klasicky sprístupňovaných informácií sa dostáva do virtuálneho priestoru a všeobecne sa očakáva, že bude poskytované rýchlo a relevantne. Práve relevantnosť je jedna z výhod knižnice v obrovskom množstve informácií, ktoré produkuje internetový svet. Knihovník dokáže informácie triediť a adresne sprístupňovať podľa detailných požiadaviek. Význam človeka by preto mal byť ešte dlho zachovaný a krajská knižnica sa snaží uchovávať úlohu odborníka – knihovníka ako styčný bod medzi knižničnými službami a používateľom. K tomuto však potrebuje kvalitný nástroj, a tým je knižnično-informačný systém a iné nástroje. Slovenská národná knižnica na celoslovenskej úrovni obstarala databázu Gale, ktorá umožňuje prístup knižnice k plnotextovým článkom z rôznych odborov. Knižnica získala aj prístup k 50 periodikám podľa vlastného výberu, z ktorých môže čerpať plnotextové informácie.

Základom ďalšieho rozvoja knižnice je knižnično-informačný systém a možnosti jej ďalšieho rozvoja v oblasti elektronizácie sú spojené práve s možnosťami a obmedzeniami tohto systému. Systém Clavius sa bude perspektívne rozvíjať už len obmedzené obdobie a knižnica bude musieť riešiť prechod na iný, technologicky vyspelejší softvér. Nástupníckym systémom je systém Tri-tius, ktorý sa testuje v knižniciach v Českej republike. Predpokladá lepší prístup k systému pre knihovníka aj čitateľa a prácu s ním cez webové rozhranie. V súčasnosti ho už testujú aj niektoré knižnice na Slovensku a jeho pripravenosť pre plné nasadenie sa ukáže počas najbližších rokov. Vzhľadom na meniaci sa charakter návštevy knižnice z fyzickej na virtuálnu je potrebné zvyšovať komfort prístupu k správe konta a možnostiam samostatného manažovania výpožičiek na diaľku, urýchliť prenos informácií v sieti knižnice aj smerom k používateľovi.

Popri budovaní technologickej základne, akú predstavuje KIS, sú perspektívy rozvoja knižnice úzko prepojené aj s budovaním technickej základne a modernizáciou počítačovej siete. Po rekonštrukcii siete na vrchnom podlaží sa realizuje rekonštrukcia prízemnia a plánovaná je aj rekonštrukcia 1. poschodia. Vybudovanie nového výpožičného pultu si vyžaduje obnovu techniky pre pracovníkov knižnice na troch obslužných miestach.

Dôležitou oblasťou je sprístupňovanie informácií ľuďom s duševným alebo telesným handicapom, a to aj prostredníctvom kvalitnej techniky. Realizácia projektu Naše knižnice (aj) pre znevýhodnených čitateľov v rámci OP Cezhraničná spolupráca SK-CZ na rok 2019 prinesie možnosť pracovať s výpočtovou technikou na plánovanom špecializovanom pracovisku, ktorého základy už boli položené v r. 2018 kúpou 3D tlačiarne. Nové vybavenia pracoviska bude obsahovať 2 počítačové stanice s inštalovaným systémom zväčšovania textu a obrázkov (pre slabozrakých so zbytkom zraku) a hlasovým výstupom (pre úplne nevidiacich), so softvérom pre transkripciu hovoreného slova do písma. Čítacím perom si návštevník naskenuje text aj s možnosťou hlasového výstupu, 3D objekty mu pomôže naskenovať 3D skener. Už na mieste prvého kontaktu bude mať sluchovo znevýhodnený používateľ možnosť využiť zvukovú slučku. Na stránke knižnice pribudne 3D prehliadka knižnice s možnosťou ovládania len pomocou klávesnice, čo uvítajú najmä slabozrakí alebo starší používatelia. Virtuálna prehliadka službami knižnice bude obsahovať podrobný audio komentár pre nepočujúceho používateľa, prípadne preklad do posunkovej (znakovej) reči a verziu pre nevidiacich.

Jedna z celospoločenských požiadaviek v oblasti sprístupňovania informácií je zameraná na rýchle a efektívne poskytovanie elektronicky spracovaných informácií. V Slovenskej republike prešlo rozsiahlou digitalizáciou vybrané literárne a kultúrne dedičstvo, ale knižnice na Slovensku nemajú k nemu prístup a nemôžu zatiaľ ťažiť z takto vytvoreného elektronického zdroja. Preto získanie prístupu knižnice a jej používateľov k zdrojom Slovenskej digitálnej knižnice je záujmom, za ktorý sa zasadzuje nielen krajská knižnica, ale aj knižnice ostatných typov na celom Slovensku.

Jednou z možností, ako si udržať miesto v elektronickej dobe, je poskytovanie takých informácií, na ktoré sa nezameriava iný subjekt a pre vytváranie ktorých má knižnica materiálne a dokumentačné zázemie. Krajská knižnica hľadá podporu, aby kráčala v súlade s národnou digitalizačnou politikou a zároveň dokázala zdigitalizovať svoje regionálne periodiká minimálne za účelom ich ochrany. V spolupráci s Centrom excelentnosti Žilinskej univerzity v Žiline knižnica zdigitalizovala vybrané regionálne periodiká, ktoré si ukladá do svojej databázy.

Službou, ktorú by knižnica chcela s podporou svojho zriaďovateľa riešiť už v najbližšom čase, je realizácia platieb za knižné služby bankovou platobnou kartou.

Vzhľadom na kooperáciu s regionálnymi knižnicami kraja je stále v popredí záujmu katalogizátorov **súborný katalóg** ako informačný nástroj so zjednotenými záznamami a s rýchlou a komplexnou informáciou o aktuálnom stave dokumentov. Pred knižnicami pod metodickým vedením krajskej knižnice stále stojí úloha odstraňovania duplícít v súbornom katalógu a jeho implemen-

tácia do národného súborného katalógu, skvalitňovania knižničných procesov vrátane bibliografie, katalogizácie, agendy periodík a výpožičného procesu. Základným nástrojom pre unifikáciu záznamov by mala byť databáza národných autorít, ktorú buduje Slovenská národná knižnica a na ktorej plné funkčné sprístupnenie čakajú všetci slovenskí katalogizátori.

Novou možnosťou pre sprístupňovanie informačných zdrojov knižnice sa javí jej zapojenie do súborného katalógu **Infogate**, ktorá združuje vybrané slovenské knižnice a sprístupňuje cez jednotné vyhľadávacie prostredie viac ako 1 500 000 bibliografických záznamoch slovenských knižníc. Knižnica podpísala koncom roka 2018 zmluvu s jeho prevádzkovateľom, firmou SVOP s r.o. a od r. 2019 sú jej záznamy pripojené do spoločnej databázy.

Postupne rastie záujem o eknihy portálu Palmknihy-ereading.cz, ktoré sú bibliograficky prepojené so záznamami kníh v online katalógu a ponúkajú záujemcom 30-dňovú výpožičku na ich čítačke alebo mobile. Záujem o službu rastie a knižnica zakúpila ďalší balíček výpožičiek. Knihovníci by uvítali obdobnú službu aj na slovenskom kníhkupeckom trhu.

Po zaškolení v Slovenskej národnej knižnici a získanej praxi sa zvýšilo využívanie databázy Gale, ktorá bola po databáze EBSCO obstaraná na celoslovenskej úrovni. Umožnila prístup čitateľom a knihovníkom k plnotextovým článkom z rôznych odborov a knihovníci ju využívali pri vyhľadávaní zdrojov na úseku odborných informácií a v Britskom centre.

13. Personálna oblasť, personálne vybavenie - Príloha č.14

13.1 Organizačná štruktúra, kvalifikačná štruktúra, veková štruktúra zamestnancov, priemerná mzda

Počet pracovníkov Krajskej knižnice v Žiline (včítane R) :

- fyzický stav 48 - priemerný prepočítaný stav: 41,00 (celoročný priemer)

Tab. 4 Organizačná štruktúra

Oddelenie/úsek		skutočnosť r. 2019	
		Fyzické osoby	Prepoč.stav
Riaditeľ		1	1
Odd. knižnično-informačných fondov		2	2
Odd. knižnično-informačných služieb		34	28,65
v tom	- úsek bibliografie	3	2,5
	- centrum + Hájik, Solinky, Bytčica, Trnové, Strážov	28	23,5
	- pobočka Vlčince	3	2,5
Odd. koordinácie a metodiky		4	3,5
Odd. ekonomicko-technickej činnosti		7	5,9
Celkový počet zamestnancov		48	41,05
Z celkového počtu: Pracovníci na chránených pracoviskách		9	5,10
Z celkového počtu: Pracovníci R		11	6,4

Počet zamestnancov vykonávajúcich knihovnícke činnosti (prepočítaný stav)

2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
33,25	32,6	33,33	31,40	32,6	32,40	32,40	31,65

Tab. 5 Veková štruktúra zamestnancov vo fyzických osobách

Vek zamestnancov	Počet zamestnancov
do 30 rokov	4
31 – 40 rokov	11
41 – 50 rokov	11
51 a viac rokov	22
Spolu	48
Priemerný vek	48

Kvalifikačná štruktúra zamestnancov vo fyzických osobách

Dosiahnutý stupeň vzdelania	Počet zamestnancov
Základné	1
Stredné	5
Úplné stredné	24
Bakalárske	1
Vysokoškolské	17
Spolu	48

V r. 2019 v Krajskej knižnici v Žiline pracovali /podľa abecedy/ v pracovnom pomere:

1. riaditeľka: Katarína Šušoliaková, Mgr.
2. Babuljaková Marjona, Ing.
3. Barbořáková Mariana, Mgr. Skončenie PP 31.5.2019
4. Berthotyová Anna, Mgr. Nástup na MD 28.6.2019
5. Berthotyová Ida Začiatok PP od 1.2.2019
6. Cibulková Anastázia Skončenie PP 31.1.2019
7. Dresslerová Anna
8. Eliašová Jana, Ing., Mgr.
9. Filipová Anna (chránené pracovisko)
10. Gáborová Ivana, Mgr.
11. Gottwaldová Ľuboslava, Mgr. Skončenie PP 28.2.2019
12. Halúsková Renáta
13. Homola Marek (chránené pracovisko)
14. Hrušková Lucia, Mgr.
15. Huláková Zuzana (chránené pracovisko)
16. Jančulová Ivana, Mgr.
17. Janišová Magdaléna
18. Kotrbancová Božena (chránené pracovisko)
19. Kováčová Anna
20. Kumičíková Alena
21. Kvasnica Martin
22. Lajdová Nataša
23. Lenčo Goran, Bc.
24. Lukáč Ján (chránené pracovisko)
25. Makuková Iveta (chránené pracovisko)
26. Mjartanová Zuzana, Mgr.

27. Moravčík Ján (chránené pracovisko)
 28. Mrekajová Zuzana, Mgr.
 29. Neslušanová Jana, Mgr.
 30. Patkolová Edita Skončenie PP 15.8.2019
 31. Rácová Jaroslava, Mgr. Začiatok PP od 1.4.2019
 32. Rebrošová Anna, Mgr.
 33. Rybáriková Lada
 34. Sláviková Dagmar (chránené pracovisko)
 35. Slosarčíková Zuzana (chránené pracovisko)
 36. Sobolová Božena, Mgr.
 37. Solčanská Ľubica
 38. Stančeková Silvia, Mgr. Nástup na MD 1.12.2019
 39. Tóthová Jarmila
 40. Uríková Ivana
 41. Valičková Jana
 42. Zubčeková Martina, Mgr.
 43. Zurovacová Janka
 44. Zvrškovec Miloš, PhDr.

 45. Dulovcová Anna Začiatok PP od 1.4.2019
 46. Gschwandtnerová Zuzana Skončenie PP 31.3.2019
 47. Chvasteková Jarmila
 48. Kršková Eva

Vlčince

49. Benická Viera
 50. Bielková Eva
 51. Štofková Zuzana – vedúca pobočky

 52. Michelová Marta

Prevádzku ďalších pobočiek zabezpečovali pracovníci centrálnej knižnice:

Solinky – Goran Lenčo, Bc.

Hájik – Jana Valičková

Bytčica - Ivana Uríková

Strážov – Lada Rybáriková

Trnové – Anna Kováčová

Tab. 6 Priemerná mzda

Ukazovateľ	r. 2018	r. 2019
Priemerná mzda spolu	755,57	885,07
Priemerná mzda bez R	790,41	915,27

* uvedte priemernú mzdu všetkých zamestnancov (vrátane riaditeľa a administratívy) bez robotníckych profesií

13.2. Počet zamestnancov na dohody, sezónnych zamestnancov, chránené pracovné miesta, aktivační zamestnanci

Počas roka knižnica uzatvorila 4 dohody o vykonaní práce. Sezónnych a aktivačných zamestnancov Krajská knižnica v Žiline nezamestnávala.

V roku 2019 mala Krajská knižnica v Žiline 9 chránených pracovných miest, v rámci ktorých pracovníci zabezpečovali reprografické služby, práce súvisiace s ochranou knižných fondov a prevádzku internetového pracoviska v centrálnej knižnici.

13.3. Počet a štruktúra pracovných miest neobsadených dlhšie ako 6 mesiacov + zdôvodnenie

Krajská knižnica v Žiline v roku 2019 neevidovala neobsadené pracovné miesta dlhšie ako 6 mesiacov.

14. Práca s dobrovoľníkmi

14.1. Počet zmluvných dobrovoľníkov

Krajská knižnica v Žiline uzavrela dohodu s ÚPSVaR Žilina o zabezpečení podmienok vykonávania aktivačnej činnosti formou dobrovoľníckej služby a o poskytnutí príspevku na aktivačnú činnosť formou dobrovoľníckej služby právnickej osobe v roku 2019. Na základe tejto dohody knižnica následne uzatvorila zmluvy o dobrovoľníckej činnosti s 1 dobrovoľníkom na 32 hodín mesačne (§ 10 zákona), ktorý realizoval opravu knižničného fondu, kompletizáciu periodickej tlače. V auguste 2019 knižnica vypracovala novú žiadosť o zabezpečenie vykonávania aktivačnej činnosti formou dobrovoľníckej služby na ÚPSVaR v Žiline, na základe ktorej jedna dobrovoľníčka odpracovala v knižnici denne 4 hodiny od septembra 2019 do februára 2020.

Krajská knižnica v Žiline využíva i prácu ďalších dobrovoľníkov, ktorú však zmluvne podloženú nemá, pretože sa jedná o spoluprácu príležitostnú a menšieho rozsahu. Zameranie pomoci zo strany dobrovoľníkov je najmä na organizáciu kultúrnych podujatí, pomoc pri anketách a súťažiach. Jedná sa predovšetkým o mladých ľudí, mamičky a spolupracujúcich členov záujmových združení a mimovládnych organizácií.

14.2. Občianske združenia pracujúce pri organizáciách

Dňa 14.8.2003 pracovníci a podporovatelia Krajskej knižnici v Žiline prijali stanovky občianskeho združenia Brána poznania, ktoré podporuje aktivity knižnice a nákup knižničných fondov. Zo získanej podpory formou 2% z dane z príjmu od svojich sympatizantov združenie podporilo v r. 2019 dopĺňovanie knižného fondu knižnice, nákup techniky, obnovilo sa vybavenie literárneho parčíka a p.

Z prostriedkov Občianskeho združenia bolo zakúpených 1 040 KJ, ktoré knižnica získala do dlhodobej výpožičky (46 v r. 2018).

15. Hospodárenie kultúrnej organizácie - komentár

15.1. *Rozpočet – bežný a kapitálový transfer*

/Schválený rozpočet - limity transferov /

Príjmy spolu	672 680 eur
V tom:	
Bežný transfer /640/ 41	632 680 eur
Vlastné príjmy 46	40 000 eur
Kapitálový transfer	0 eur
 Výdavky spolu	 672 680 eur
v tom: mzdy, platy, služobné príjmy /610/	402 722 eur
poistné a príspevok do poisťovni /620/	140 751 eur
ostatné výdavky /630/	123 054 eur
ostatné výdavky /640 nemoc. dávky/	6 153 eur
Kapitálové výdavky	0 eur

15.2. *Čerpanie rozpočtu, úpravy rozpočtu, rozpočtové opatrenia v eur (jednotlivo), upravený rozpis záväzných ukazovateľov rozpočtu*

Rozpočtové opatrenia k 31.12.2019

1. Rozpočtové opatrenie zo dňa 09.05.2019 v celkovej výške 1 162 EUR bolo určené v rámci BT na projekt v rámci OP Cezhraničná spolupráca SK-CZ na rok 2019: Naše knižnice (aj) pre znevýhodnených čitateľov.
2. Rozpočtové opatrenie zo dňa 25.06.2019 v celkovej výške 10 600 EUR bolo určené v rámci BT na navýšenie finančných prostriedkov na odmenu riaditeľky vo výške 1 390 EUR, na vyplatenie odmeny za dlhoročné pracovné zásluhy pri dosiahnutí 60 a 50 rokov veku pre 7 zamestnancov knižnice vo výške 6 190 EUR, na poistné a príspevok do poisťovni vo výške 2 650 EUR a 370 EUR bolo určené v rámci BT na spolufinancovanie ŽSK k dotáciám z Fondu na podporu umenia na rok 2019 č. 19-513-01991 vo výške 211 EUR, 19-513 -01992 vo výške 159 EUR.
3. Rozpočtové opatrenie zo dňa 26.06.2019 v celkovej výške -1 162 EUR bolo určené v rámci BT na poníženie projektu v rámci OP Cezhraničná spolupráca SK-CZ na rok 2019: Naše knižnice (aj) pre znevýhodnených čitateľov.
4. Rozpočtové opatrenie zo dňa 17.09.2019 v celkovej výške 3 112 EUR bolo určené v rámci BT na spolufinancovanie ŽSK k dotáciám z Fondu na podporu umenia na rok 2019 č. 19-514-5268 vo výške 957 EUR, 19-511-05501 vo výške 1 585 EUR, a k dotáciám z Mesta Žilina na rok 2019 č. 89/2019-OKČCRMR/2019 vo výške 150 EUR a č. 3/2019-OKČCRMR/2019 vo výške 420 EUR.
5. Rozpočtové opatrenie zo dňa 27.11.2019 v celkovej výške 2 613 EUR bolo určené v rámci BT na náklady vyvolané investíciou z dôvodu začatia rekonštrukcie Krajskej knižnice v Žiline – stavebné úpravy, riešenie nevyhovujúceho stavu elektroinštalácie a zvýšenia EHB – I. etapa – 2. časť vo výške 1 568 EUR, 774 EUR na odchodné zamestnanca, ktorému bol priznaný starobný dôchodok a poistné na ZP a SP vo výške 271 EUR v súvislosti s vyplatením odchodného.
6. Rozpočtové opatrenie zo dňa 20.12.2019 v celkovej výške 7 625 EUR bolo určené na presun medzi položkami 610, 620, 630 a bolo schválené zníženie položky 630 vo výške –

6 973 EUR, navýšenie položiek 610 o 4 929 EUR , 620 o 2 005 EUR , 640 o 39 EUR a vo výške 7 625 EUR na havárie: oprava EZS a na dodávku a montáž záložného zdroja na vchodové automatické dvere.

/Upravený rozpočet - limity transferov /

Príjmy spolu	778 969 eur
V tom:	
Bežný transfer /640/ 41	656 630 eur
Vlastné príjmy 46	50 437eur
Granty 1AC1,1AC2,1AJ1,1AJ2,11H,111,71	64 652 eur
Kapitálový transfer	7 250 eur
Výdavky spolu	778 969 eur
v tom: mzdy, platy, služobné príjmy /610/	435 983 eur
poistné a príspevok do poisťovni /620/	147 801 eur
ostatné výdavky /630/	181 782 eur
ostatné výdavky /640 nemoc. dávky/	6 153 eur
Kapitálové výdavky	7 250 eur

/Čerpanie/skutočnosť rozpočtu - limity transferov /

Príjmy spolu	778 969 eur
V tom:	
Bežný transfer /640/ 41	656 630 eur
Vlastné príjmy 46	50 437eur
Granty 1AC1,1AC2,1AJ1,1AJ2,11H,111,71	64 652 eur
Kapitálový transfer	7 250 eur
Výdavky spolu	774 667 eur
v tom: mzdy, platy, služobné príjmy /610/	435 983 eur
poistné a príspevok do poisťovni /620/	147 801 eur
ostatné výdavky /630/	177 480 eur
ostatné výdavky /640 nemoc. dávky/	6 153 eur
Kapitálové výdavky	7 250 eur

15.3. Náklady, výnosy, sebestačnosť - Príloha č. 15

15.4. Príjmy, výnosy – z vlastnej činnosti, z tržieb, z predaja majetku, nájmu, príp. iné výnosy, analýza príjmov podľa objektov (zo vstupného, z nájmu a iné)

Príjmy z činnosti	EUR
Registrácia čitateľov	32 938,41
Porušenie predpisov	14 472,42
Ostatné výnosy	2 602,29
Spolu	50 013,12

Objekt	Príjmy z knižničnej činnosti v €
Centrálny objekt	43 858
Pobočky	
Vlčince	2 364
Bytčica	54
Solinky	143
Strážov	52
Trnové	29
Hájik	911
Spolu	47 411

15.5. Náklady na hlavnú činnosť, z toho prevádzkové náklady – energie, teplo, vodné, stočné, telekomunikačné služby, cestovné

Celkové náklady na hlavnú činnosť Krajskej knižnice v Žiline za rok 2019 boli 815 731,56 EUR. Z toho:

Elektrická energia	9 273 €
Teplo	21 764 €
Vodné, stočné	2 883 €
Telekomunikačné služby	4 084 €
Z toho telefón	963 €
internet	1 926 €
poštovné	1 195 €
Cestovné	1 546 €

15.6. Mzdové náklady

Celkové mzdové náklady za rok 2019 boli 436 908,01 EUR, z toho OON 924,53 EUR.

Limit mzdových prostriedkov bol upravený – zvýšený o 7 580 € rozpočtovým opatrením ŽSK zo dňa 25.06.2019 a o 4 929 € rozpočtovým opatrením ŽSK zo dňa 20.12.2019.

Na mzdy boli v roku 2019 použité aj prostriedky Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, refundácia projektu Literárno-historické chodníčky Beskydami z roku 2018 ako mimorozpočtové prostriedky na mzdy.

	Rozpočet				Skutočn. celkom vrátane MRZ	zo skutočnosti mimo-rozpočt. zdroje	
	schválený		Upravený			celkom	z toho NÚP
	celkom	z VÚC	Celkom	z VÚC			
Mzdové náklady bez OON	402 722	402 722	435 984	415 231	435 984	20 753	17 918
OON - dohody	2 000	2 000	925	925	924		
Spolu mzdové náklady	404 722	404 722	436 909	416 156	436 908	20 753	17 918

15.7 Tvorba odpisov a finančné krytie

Organizácia tvorila odpisy dlhodobého majetku v r. 2019 v sume 24 687,45 €. V zmysle Opatrenia MF SR č. MF/16786/2007-31 bol dlhodobý majetok rozdelený podľa zdrojov financovania, pričom odpisy /náklady/ dlhodobého majetku obstaraného z iných zdrojov sa zúčtujú vo vecnej a časovej súvislosti aj do výnosov a neovplyvňujú výsledok hospodárenia.

15.8. Faktúry, záväzky voči odberateľom, dodávateľom, celkový hospodársky výsledok, pohľadávky

Krajská knižnica v Žiline má k 31.12. 2019 deväť krátkodobých záväzkov spolu vo výške 3 473,77 EUR.

P.č.	Názov firmy	Číslo faktúry	Suma
1.	Bytterm, a.s.	0293/2019	2 198,10 €
2.	CENTAURA SBS s.r.o.	0286/2019	19,92 €
3.	CENTAURA SBS s.r.o.	0287/2019	60,84 €
4.	LITA, autorská spoločnosť	0289/2019	6,62 €
5.	Severoslovenské vodárne a kanalizácie a.s.	0290/2019	999,96 €
6.	Slovak Telekom a.s.	0288/2019	84,18 €
7.	Slovenská pošta, a.s.	0291/2019	92,05 €
8.	STOPKRIMI s. r. o.	0285/2019	11,88 €
9.	Žilinský samosprávny kraj	0292/2019	0,22 €
	SPOLU		3 473,77 €

Krajská knižnica v Žiline eviduje k 31.12. 2019 2 krátkodobé pohľadávky v celkovej sume 373,13 EUR; voči zamestnancom vo výške 19,27 EUR a predstavuje nespotrebované pohonné hmoty a voči Stredoslovenskej energetike a.s. vo výške 353,86 EUR a predstavuje preplatok z ročného vyúčtovania spotrebovanej elektrickej energie za rok 2019.

Hospodársky výsledok k 31.12.2019 je strata – 2 568,16 EUR .

15.9. Kapitálové transfery + úpravy (objem finančných prostriedkov, využitie)

V roku 2019 bol poskytnutý Krajskej knižnici v Žiline kapitálový transfer vo výške 7 250 EUR a bol použitý na nákup interiérového zariadenia knižnice v rámci grantu Fondu na podporu umenia.

15.10. Objem finančných prostriedkov získaných z Dotácií MK SR (zdroj 111), FPU a z ďalších zdrojov (sponzorské, iné)

Dotácie z MK SR	v EUR
MK-4299/2019/3.2 - Kultúrne poukazy	447
Dotácie z Fondu na podporu umenia	v EUR
19-513-01991 Vianoce s detskou knihou	4 000
19-513-01992 Vzdelávanie knihovníkov v oblasti komunikačných a digitálnych zručností	3 000
19-511-05501 Obnova vstupných priestorov krajskej knižnice	14 000
19-514-05268 Akvizícia knižného fondu	18 000
SPOLU	39 000
Dotácie z ďalších zdrojov	v EUR
Mesto Žilina – 3/2019-OKŠCRM/2019 Stano Lajda - žilinský umelec s dušou Leonarda	1 400,00
Mesto Žilina – 89/2019-OKŠCRM/2019 Leto v knižnici (nielen) pre deti	500,00
Český spolok Žilina – Predplatné časopisov na rok 2020	617,74
Scheidt & Bachmann Slovensko, s.r.o. – Podpora programových cieľov a aktivít	230,00
Klub abstinentov – Podpora programových cieľov a aktivít	40,00
ČJZD s.r.o., Bratislava – Podpora programových cieľov a aktivít	20,00
Lenka Tarábková – Podpora programových cieľov a aktivít	50,00
Iveta Ponechalová – Podpora programových cieľov a aktivít	10,00
SPOLU	2 867,74

15.11. Vykonávaná podnikateľská činnosť (obsah činnosti, výška príjmov)

Krajská knižnica v Žiline nevykonáva podnikateľskú činnosť.

16. Zmluvy – Príloha č. 16

I. ODBORNÁ ČINNOSŤ KNIŽNICE

1. Základné činnosti knižnice

1.1. *Knižničné fondy*

Knižničný fond je súbor dokumentov, ktoré knižnica získava, spracováva a sprístupňuje svojim používateľom ako materiálny základ pre realizáciu výpožičných a informačných služieb. Zákon o knižniciach č.126/2015 Z.z. ho definuje ako súbor všetkých knižničných dokumentov, účelovo vybraných, sústavne doplňovaných, uchovávaných, ochraňovaných a sprístupňovaných používateľovi.

Tab. 1 Zloženie knižničných fondov podľa druhu

Druh dokumentu	r.2018	r.2019	Rozdiel	% z celku 2018	% z celku 2019	Rozdiel v %
knižničný fond	282 709	288 388	+ 5 679	100	100	0,00
z toho špec. dokumenty	6 331	6 331	0	2,24	2,20	- 0,04
z toho el. dokumenty	261	261	0	0,09	0,09	0,00
iné špec. dokumenty	6 070	6 070	0	2,15	2,10	- 0,05
odborná pre dosp. + ŠD	105 205	106 872	+ 1 667	37,21	37,06	- 0,15
krásna pre dosp. + ŠD	102 716	105 071	+ 2 355	36,33	36,43	+ 0,10
odborná pre deti + ŠD	11 626	11 903	+ 277	4,12	4,13	+ 0,01
krásna pre deti + ŠD	63 162	64 542	+ 1 380	22,34	22,38	+ 0,04
periodiká – tituly	234	231	+ 3			
periodiká – exempláre	274	257	- 17			

Napriek tomu, že meniac sa doba mení aj požiadavku na knižničné služby, knižničné aktivity a jej komunitný charakter, poskytovanie dokumentov a informácií ostáva základom celej činnosti knižnice. Kvalitne budovaný fond je nevyhnutný pre udržanie záujmu zo strany tradičného používateľa knižnice a aj pre zachovanie významu tradičnej knihy a čítania ako relaxačnej duševnej aktivity v budúcnosti. Knižnica preto akvizícií dokumentov a ich sprístupňovaniu venovala pozornosť aj v roku 2019 a hľadala zdroje pre ich kvalitné dopĺňovanie.

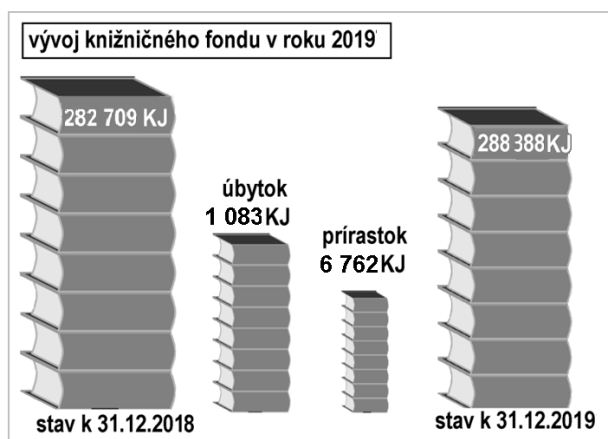
Stav knižničného fondu k 31.12.2019 288 388 knižničných jednotiek (KJ).

Množstvo dokumentov, ktoré knižnica spravovala vo svojom fonde k 31.12. 2019 bol o 5 679 KJ vyšší ako počet KJ na konci roka 2018.

Počas ostatných rokov sa fond dôslednejšie očisťoval od zastaranej a poškodenej literatúry. V roku 2018 sa z dôvodu prestavby úseku beletrie vyradilo takmer 14 tisíc nepotrebných a poškodených kníh a v roku 2019 sa takto očistený fond prioritne dopĺňal o nové dokumenty. Pred začatím plánovanej rekonštrukcie prízemí sa pripravili knihy pre ďalšiu vlnu vyradovania, ktorá však potreby používateľov nepostihne. Vyradovať sa budú najmä multiplicitné knihy z archívu a takto uvoľnené priestory vyplnia preradené knihy z bežného fondu.

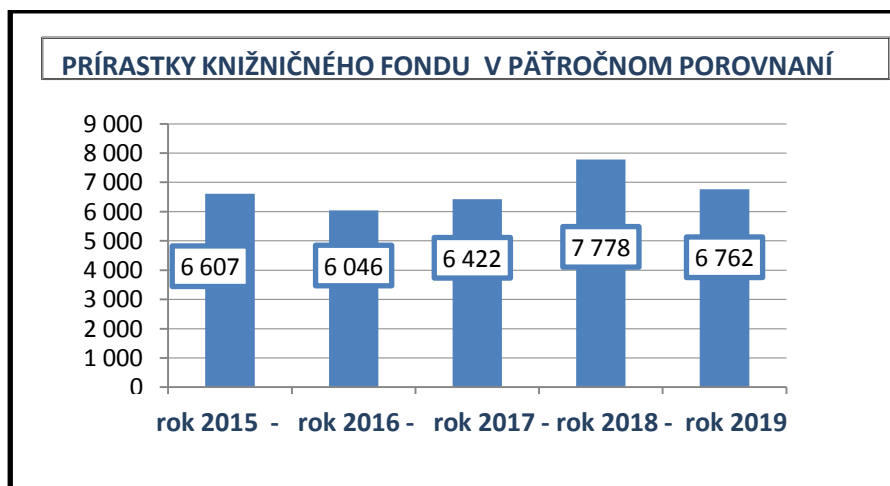
Tab. 2 Prírastky, úbytky

Ukazovateľ	r.2018	r.2019	Rozdiel
prírastok knižničného fondu	7 778	6 762	- 1 016
Z toho kúpou	4 891	4 494	- 397
- z toho z rozpočtových zdrojov vrátane vlastných príjmov	2 440	2 311	- 129
úbytok knižničného fondu	13 978	1 083	- 12 895
skutočný prírastok	- 6 200	5 679	

Vzhľadom na vyšší prírastok ako úbytok v knižničnom fonde v roku 2019 bol **skutočný prírastok fondu + 5 679 knižničných jednotiek**.

Prírastok knižničného fondu knižnice bol druhý najvyšší za posledné päťročné obdobie, a to vďaka vysokej podpore Fondu na podporu umenia. Už po druhýkrát knižnica získala 18 000 € od svojho hlavného donora, čo bolo najvyššia suma v doterajšej histórii.

<i>Prírastky podľa spôsobu nadobudnutia:</i>	r.2018	r.2019	Rozdiel
kúpa	4 891	4 494	- 397
dar	2 887	2 268	- 619
bezodplatný prevod	0	0	0
spolu	7 778	6 762	- 1 016

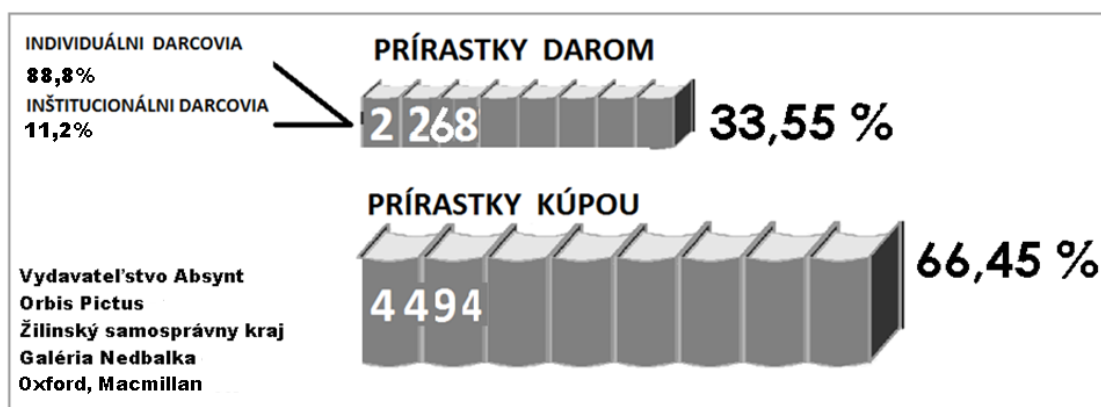
V roku 2019 pribudlo do fondu knižnice **6 762 KJ**, z toho knižnica 4 494 KJ nakúpila a 2 268 KJ získala darom.

Počet KJ, ktoré knižnica získala do svojho fondu poklesol o 1 016 KJ, a na tomto poklese sa podieľali cca dvoma tretinami darované knihy. Knižnica však získala menší počet KJ aj nákupom, a to o 397 KJ. Z rozpočtových zdrojov nakúpila v porovnaní s rokom 2018 o 129 KJ menej. Medziročný pokles pomohli vyvážiť knihy získané od OZ Brána poznania vo forme dlhodobej výpožičky.

V prírastku 4 494 KJ dominovali knihy (4 491 KJ), špeciálne dokumenty v nákupe zastupovali 3 didaktické knihy.

V štruktúre prírastkov tvorili 66,45 % prírastky získané kúpou a 33,55 % dary. Dary kníh sú významným prínosom pre akvizíciu knižničného fondu a najmä za novšie a žiadané tituly je knižnica vďačná inštitúciám aj jednotlivcom. Až tretina novonadobudnutých kníh vo fonde pribudla vďaka darcom.

Zastúpenie darov v štruktúre prírastkov vyjadruje graf:

Individuálni darcovia prispeli knižnici 2 014 KJ, medzi takto nadobudnutými knihami však bolo pomerne veľké zastúpenie starších kníh a kníh, ktorými knižnica doplnila počet exemplárov už vlastneného titulu. Počet kníh, ktoré občania ponechali v knižnici bol väčší, pretože do fondu boli zapísané iba žiadané dokumenty. Niektoré tituly poslúžili ako obmena fyzicky poškodených exemplárov, inými knižnica doplnila staničnú knižnicu alebo knihobúdky na území mesta. Knihovníci z obecných knižníc už vedia, že na poradách a návštevách knižnice si môžu povybierať tituly do svojich miestnych knižničných fondov.

Menším pomerom sa na počte darovaných kníh podieľajú inštitúcie, avšak ich dary bývajú mnohokrát hodnotnejšie, aktuálnejšie a adresné pre určitú skupinu používateľov (knihy v angličtine). V roku 2019 sa na tejto forme daru podieľalo najmä 6 inštitúcií, spolu inštitucionálni darcovia knižnici poskytli 254 KJ. Tradične každú vydanú knihu darovalo knižnici vydavateľstvo Absynt - 78 KJ, 55 kníh poskytlo z vlastnej edičnej činnosti knižnici vydavateľstvo Orbis Pictus, Žilinský samosprávny kraj prispel do fondu knižnice 26 KJ, Galéria Nedbalka 17 KJ, Oxford 20 KJ, Macmillan 13 KJ v anglickom jazyku.

Tab. 3 Skladba prírastkov podľa druhov literatúry

Druh literatúry	r.2018 kniž.jedn.	r.2019 kniž.jedn.	Rozdiel	r.2018 v %	r.2019 v %	Rozdiel v %
odborná pre dospelých	2 225	1 830	- 395	28,61	27,06	- 1,55
krásna pre dospelých	3 159	2 843	- 316	40,61	42,04	+ 1,43
odborná pre deti	247	307	+ 60	3,19	4,54	+ 1,35
krásna pre deti	2 147	1 782	- 365	27,60	26,35	- 1,25
v tom špec. dokumenty	46	3	- 43	0,59	0,04	- 0,55
Spolu	7 778	6 762	- 1 016	100	100	0

Je prirodzené, že vzhľadom na zameranie knižnice na všetky vekové vrstvy používateľov, zabezpečuje knižnica literatúru pre dospelých aj pre deti, pričom literatúra pre dospelého používateľa aj v r. 2019 dominovala. 2 089 titulov pribudlo do knižnice pre detského používateľa a 4 673 titulov bolo zakúpených najmä pre zvyšok pestrej používateľskej základne (kategória zamestnaní, vysokoškolskí študenti, dôchodcovia, nezamestnaní, ženy na MD, ZŤP a pod.). Práve táto pestrosť a rôznorodosť odborných a voľnočasových záujmov dospelých používateľov verejnej knižnice a finančné a priestorové limity sú obmedzujúce v snahe dopĺňať fond vo väčšej komplexnosti. Najmä so zreteľom na študentov Žilinskej univerzity v Žiline, ktorá realizuje viaceré študijne odbory a ktorej študenti prichádzajú aj za informačnými zdrojmi krajskej knižnice, bola uvítaná dohoda s Univerzitnou knižnicou ŽU v Žiline. Na jej základe by sa dopĺňovanie fondu malo začať zameriavať viac na spoločenské disciplíny, zatiaľ čo Univerzitná knižnica posilní svoje zameranie na technické vedy. Do fondu knižnice pribudlo 1 830 odborných a populárno-náučných kníh pre dospelých a 2 843 kníh potešilo záujemcov o krásnu literatúru. Práve títo používatelia čítajú knihy vo väčšej početnosti (204 751 výpožičiek krásnej literatúry pre dospelých a 141 998 odbornej literatúry v r. 2019) a prichádzajú do knižnice častejšie.

Krásna literatúra však bola aj najpočetnejšou vo vyrad'ovacom procese knižnice.

Druh literatúry	prírastok	úbytok	rozdiel
odborná pre dospelých	1 830	163	1 667
krásna pre dospelých	2 843	488	2 355
odborná pre deti	304	27	277
krásna pre deti	1 782	402	1 380
čistý prírastok	6 762	1 083	5 679

Keďže prvá etapa masovejšieho vyrad'ovania nevyužívaných a zastaraných kníh sa realizovala v predchádzajúcich rokoch, pomerne nízky počet kníh vyradených z fondu knižnice posilnil najmä zastúpenie krásnej literatúry pre deti a dospelých, ale vzrástol aj počet kníh z odbornej literatúry.

Požiadavky zo strany záujemcov o krásnu literatúru pomáhala uspokojovať aj trvalá výpožička kníh z **občianskeho združenia Brána poznania**, ktoré sprístupnilo používateľom knižnice 1 040 nových kníh; z nich 890 tvorí práve krásna literatúra (354 pre deti).

Napriek tomu záujem o nové knihy je veľký a v prípade dlho očakávaných a komerčne propagovaných kníh sa na novinky vytvárajú rezervácie. Knižnica nedokáže uspokojiť zvýšený aktuálny záujem o knihy a už tretí rok využíva skrátenú výpožičnú dobu na žiadané tituly.

Pomer medzi novonadobudnutou literatúrou pre deti a mládež a literatúrou pre dospelých bol v prospech dospelého používateľa.

Knižnica nadobudla 2 089 (30,89%) kníh pre deti a 4 673 (69,11%) kníh pre dospelých.

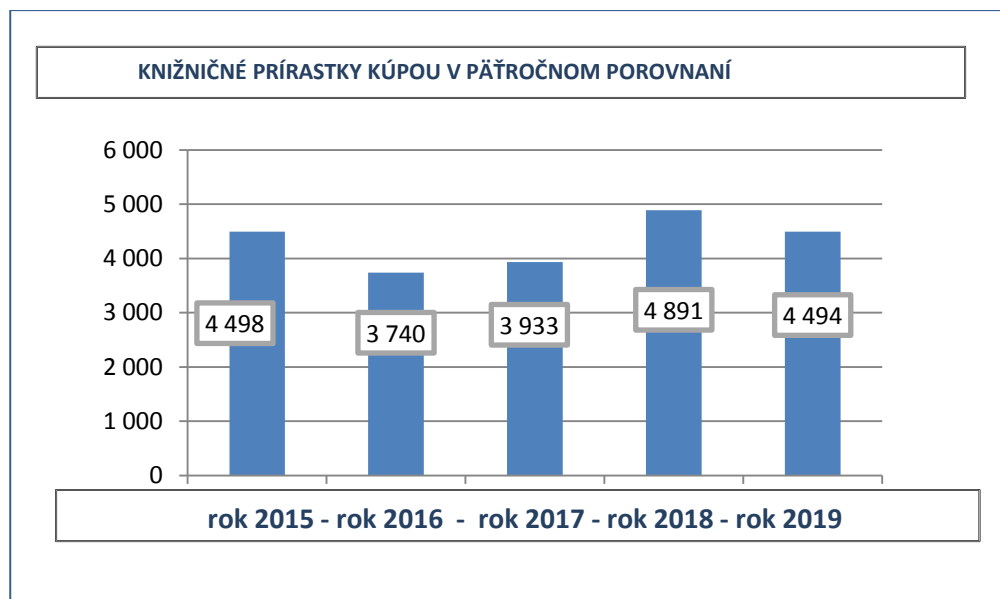
Prírastky kúpou

Podľa rozloženia knižničného fondu dominuje centrálna knižnica ako miesto s relatívne najkompletnejším knižničným fondom – knižnica tu spravuje a sprístupňuje 72% dokumentov. Tu smeruje aj najväčšia časť prírastkov knižnice.

Pobočka	Celkové prírastky	Prírastky kúpou
Centrum	4 353	2 870
Vlčince	1 196	654
Hájik	527	467
Solinky	278	144
Strážov	121	112
Bytčica	162	126
Trnové	125	121

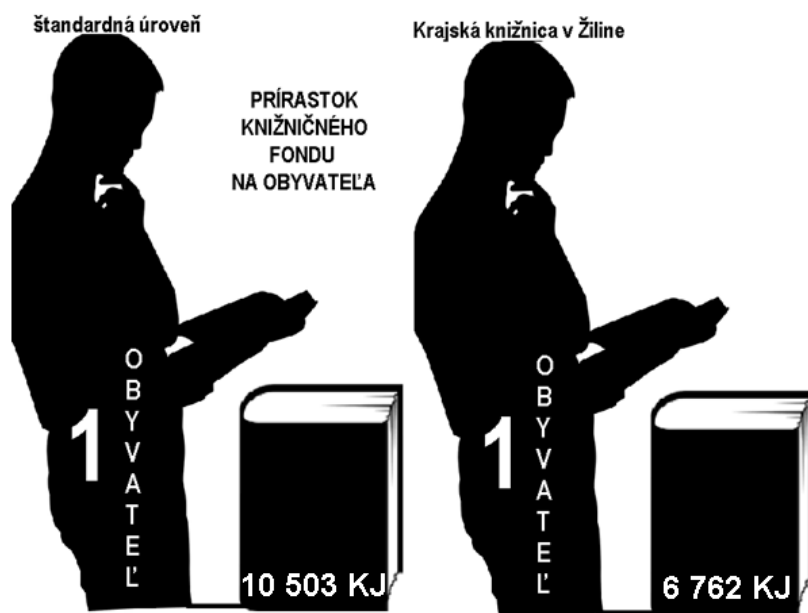
Počet nakúpených knižničných jednotiek je ukazovateľ, ktorý ukazuje mieru sebestačnosti knižnice v akvizícii nových dokumentov a zároveň schopnosť získavať mimorozpočtové zdroje pre oblasť akvizície. Prírastky knižnice získané kúpou majú pre knižnicu zväčša väčšiu hodnotu, pretože vychádzajú priamo z požiadaviek používateľov a z posúdenia aktuálneho stavu fondu odborným pracovníkom.

Po r. 2018, kedy bol počet prírastkov najvyšší za posledných 10 rokov (v r.2010 knižnica nakúpila viac - 5 402 KJ), zaznamenala knižnica medziročne slabšiu akvizíciu cestou nákupu. Napriek tomu, od roku 2010 sa len dvakrát za uvedené obdobie nakúpilo do fondu knižnice viac kníh. Rok 2019 teda patril k tým úspešnejším, a to aj vzhľadom na fakt, že používatelia knižnice mali sprístupnené aj knihy občianskeho združenia Brána poznania. Prejavila sa vyššia podpora z Fondu na podporu umenia a 2 311 KJ kúpila knižnica z vlastných zdrojov.

Podľa štandardov pre verejné knižnice SR má knižnica významu Krajskej knižnice v Žiline vo veľkostnej kategórii svojho sídla stanovený optimálny prírastok kúpou 0,13 KJ na obyvateľa sídla. Podľa týchto odporúčaní na podmienky mesta Žilina s 80 792 obyvateľmi Krajská knižnica v Žiline mala nakúpiť do svojho fondu 10 503 KJ. Naposledy sa knižnica priblížila k naplneniu štandardu len v r. 2007 (8 656 KJ) a čiastočne v r. 2008 (8 408 KJ). V roku 2019 za uvedenými odporúčaniami zaostávala 6 009 KJ a odporúčaný štandard splnila na 42,78 %. Vráťane darov pribudlo do knižnice 6 762 KJ, čo zmiernilo zaostávanie za štandardom – knižnica ho takto plní na 64,38 %. Darované knihy sú však neistý zdroj akvizície a knižnica na daroch nemôže zakladať tretinu svojej akvizíčnej činnosti.

Vzhľadom na to, že knižnica neplní štandard v dopĺňovaní fondu už niekoľko rokov, sklz, ktorý sa vytvára dlhoročne sa prehľbuje a ovplyvňuje celkovú spokojnosť používateľa vo výpožičnom procese.

Tab. 4 Prírastok knižničných fondov kúpou (4 494KJ) na obyvateľa a používateľa

Prírastok KF kúpou na:	r.2018	r.2019	Rozdiel
1 obyvateľa (80 792)	0,06	0,06	0
1 používateľa (12 346)	0,40	0,36	- 0,04

Tab. 5 Jazykové zloženie prírastkov (z počtu 6 762 KJ)

Jazyk dokumentu	Počet k. j.	% celkového počtu
Slovenský	5 400	79,86
Český	1 053	15,57
Anglický	242	3,58
Francúzsky	6	0,09
Kórejský	33	0,49
Nemecký	22	0,33
Poľský	2	0,03
Španielsky	2	0,03
Latinský	1	0,01
Maďarský	1	0,01
s p o l u	6 762	100,00

Každá šiesta kniha, ktorú knižnica získala, bola v češtine. Tradične vysoký počet kníh v českom jazyku ovplyvňuje dopyt po českej odbornej literatúre, nakoľko české vydavateľstvá produkujú mnoho kvalitných a používateľmi žiadaných titulov. Treťou najpočetnejšou skupinou medzi prírastkami je dlhodobo angličtina, o ktorú prejavujú záujem najmä návštevníci Britského centra. Vďaka súkromnému daru pribudli knižnici knihy v kórejčine.

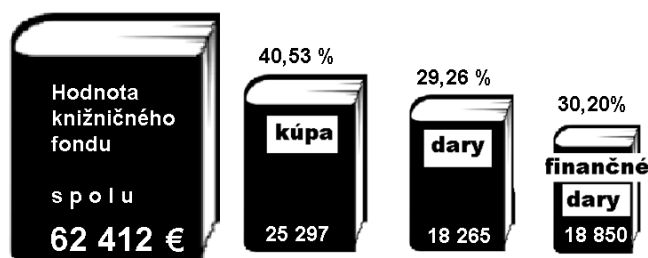
Tab. 6 Počet knižničných jednotiek na obyvateľa (80 792) a používateľa (12 346)

Počet zväzkov KF (288 388) na:	r. 2018	r. 2019	Rozdiel
1 obyvateľa	3,49	3,57	+ 0,08
1 používateľa	23,40	23,36	- 0,04

Hodnota knižničného fondu nadobudnutého v r. 2019 bola **62 412 €** (včítane hodnoty získaných darov). Oproti predchádzajúcemu roku bola nižšia o 9 201 € (71 613 € v r. 2018), a to jednak z dôvodu nižšej sumy investovanej do nákupu, nižšiemu počtu darovaných dokumentov a z dôvodu nižšej sumy na nákup získanej z grantov a finančných darov. Najpodstatnejším pomerom sa na poklese podieľalo množstvo dokumentov, ktoré knižnica prijala do svojho fondu z darovaných kníh a ktorých hodnota bola sumárne nižšia o 5 903 €. Napriek poklesu hodnota získaného fondu bola vyššia ako v r. 2017, kedy dosiahla 60 608 € a druhá najvyššia za posledných 10 rokov.

Na nákup knižničného fondu knižnica vynaložila **44 147 €** (47 445 € v r. 2018, 40 593 € v r. 2017), pričom z dotácie VÚC a vlastných zdrojov nakúpila knižničné fondy za **25 297 €** (28 042 € v r. 2018, 24 278 € v r. 2017), z grantových zdrojov a finančných darov **18 850 €** (19 403 € v r. 2018, 16 315 € v r. 2017, 11 237 € v r. 2016). Hodnota všetkých kúpou získaných dokumentov bola teda medziročne nižšia o 3 298 €, ale o 2 535 € vyššia ako v r. 2017 a o 7 613 € vyššia ako v r. 2016.

Druh dokumentu	Finančná hodnota knižných darov v r. 2018	€ na nákup KF r. 2018		Finančná hodnota knižných darov, prevod správy majetku v r. 2019	€ na nákup KF r. 2019		Rozdiel v € na nákup KF 2018/2019
		spolu	Z toho granty a fin. dary		Spolu	z toho granty a fin. dary	
knihy a ost. tlačené dokumenty	24 168	39 237	18 720	18 265	37 941	18 350	- 1 296
špeciálne dokumenty	0	384	131	0	39	0	- 345
Spolu	24 168	39 621		18 265	37 980	18 350	- 1 641
periodiká	0	7 824	552	0	6 167	500	- 1 657
spolu nákup KF	24 168	47 445	19 403	18 265	44 147	18 850	- 3 298

Hodnota knižničného fondu nadobudnutého v roku 2019

Tab. 8 Priemerná cena dokumentov v €

Druh dokumentu	cena v r. 2018	cena v r. 2019	Rozdiel
knihy a ostatné tlačené dokumenty	8,10	8,44	+ 0,34
špeciálne dokumenty	9,92	7,79	- 2,13
dokumenty spolu	9,70	8,44	- 1,26

Grantové a mimorozpočtové zdroje na nákup KF

Získavanie mimorozpočtových zdrojov na nákup KF je dôležitým nástrojom dopĺňovania knižničného fondu novými dokumentmi. V roku 2019 boli nakúpené do fondu knižnice knihy najmä z jedného zdroja:

Akvizícia knižničného fondu (2019): dotácia na knihy 18 000 €

Vďaka dotácii Fondu na podporu umenia vo výške 18 000 € knižnica v rámci projektu Akvizícia knižničného fondu (2019) zakúpila **2 183** nových kníh (z toho 804 ks beletrie a 418 odborných kníh pre dospelých a 839 ks detskej beletrie a 122 ks odbornej literatúry pre deti).

Občianske združenie Brána poznania sprístupňuje používateľom knižnice **1 086** kníh vo forme dlhodobej výpožičky, z toho 1 040 zakúpených v roku 2019.

Od roku 2014 disponuje knižnica 256 knihami, ktoré boli získané v rámci národného projektu Inštitútu rodovej rovnosti Centrum vzdelávania Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR a boli poskytnuté knižnici formou trvalej výpožičky.

Tab. 9 Nákup knižničných fondov v € (44 147) na obyvateľa sídla (80 792) a používateľa (12 346)

Nákup KF v € na:	r. 2018	r. 2019	Rozdiel
1 obyvateľa	0,59	0,55	- 0,04
1 používateľa	3,93	3,58	- 0,35

Ak použijeme pre nasledovný prepočet priemernú cenu dokumentov v r. 2019, tak podľa odporúčaní štandardov verejných knižníc SR mala Krajská knižnica v Žiline v roku 2019 nakúpiť knižničné fondy v hodnote 88 633 € (0,13 KJ na 1 obyvateľa sídla pri priemernej cene dokumentu 8,44 €). Na jedného obyvateľa nenakúpila 0,13 KJ, ale 0,06 KJ. Prostriedky vynaložené na nákup v r. 2019 sú teda vo výške 44 147 € o 44 486 € nižšie. Keby knižnica nezískala prostriedky aj z mimorozpočtových zdrojov, rozdiel by bol ešte vyšší.

Oddelenie knižničných a informačných fondov realizuje výber a nákup literatúry do fondov knižnice v spolupráci s pracovníkmi jednotlivých oddelení knižnice na základe podnetov používateľov a potreby týchto oddelení. Pracovníčky sa snažia zachytiť novinky vychádzajúce na trhu prostredníctvom internetových kníhkupectiev a ponúk jednotlivých vydavateľstiev zasielaných e-mailom.

Nákup v tradičných slovenských kníhkupectvách sa obmedzil a rastie nákup prostredníctvom internetu, ktorý poskytuje mnoho výhod. Knihy sa dajú pohodlne vybrať bez potreby vycestovania, od priamych dodávateľov je poskytovaná vyššia zľava a knihy sú doručené do knižnice poštovými zásielkami. Literatúra v internetových kníhkupectvách je prehľadne zoradená, pričom je možnosť prezerania si noviniek alebo vyhľadania literatúry pomocou zadania jednoduchého hesla.

Odborná literatúra bola vyberaná do fondov aj prostredníctvom katalógov zasielaných klasickou alebo elektronickou poštou, ale aj návštevou univerzitných vydavateľstiev a priamym výberom v nich. Literatúra sa však naďalej nakupuje aj prostredníctvom dodávateľov, ktorí chodia priamo do knižnice s ponukami kníh (Grada, Ivan Lazík). Výhodou nákupu literatúry u dodávateľov sú poskytované zľavy na literatúru a tiež možnosť doobjednania chýbajúcich titulov, ktoré v kníhkupectvách neboli dostupné.

Nové knihy boli nakupované prioritne v knižnom veľkoobchode Pemic, ktorý poskytoval najvyššie zľavy (do 32 %), nákup beletrie a kníh pre deti a mládež realizuje knižnica aj vo vydavateľstvách a u predajcov:

Pemic (32% zľava)

Ikar (30 % zľava)

Albatros, knižný veľkoobchod (28 % zľava)

Martinus (5-8 % zľava)

Artis Omnis (30 % zľava)

Inform (18-38% zľava),

Ivan Lazík, súkromný predajca (15 % zľava)

Grada (30 % zľava)

Artforum (15% zľava)

Verbarium (25% zľava)

Slovart (35% zľava)

Marenčin PT (40% zľava)

Literama (10% zľava)

Albi bez zľavy

Green Books bez zľavy (anglické knihy)

V roku 2019 knižnica zrealizovala revíziu knižničného fondu v pobočke Bytčica. Do KIS Clavius boli nahodené všetky KJ, ktoré boli v klasickom prírastkovom zozname. Pokračovala očista fondu v rozsahu 1 083 vyradených dokumentov.

Vyradené knihy boli v zmysle Smernice riaditeľky Krajskej knižnice v Žiline o spôsobe vedenia odbornej evidencie, vyradovaní a revízii knižničného fondu ponúknuté SNK v Martine a ich zoznam bol vystavený na www stránke knižnice. Poškodené knihy, ktoré už nebolo možné alebo potrebné opravovať, boli fyzicky zlikvidované.

Od roku 2009 knižnica ponúka vyradené knihy v multiplicitných exemplároch záujemcom formou predaja a o niektoré z nich bol pri stanovení symbolickej ceny pomerne veľký záujem.

Krajská knižnica v Žiline, ako knižnica s krajskou pôsobnosťou, má od novelizácie zákona o povinnom výtlačku v roku 2003 legislatívny nárok už len na *periodickú tlač* vydávanú v regióne s nákladom nad 500 výtlačkov. Takto sa do jej fondu dostávajú najmä regionálne orientované periodiká, ostatné získava nákupom a darmi od vydavateľov. Počet objednaných titulov je stabilizovaný a vzhľadom na nedostatok finančných prostriedkov sa nezvyšuje, preto knižnica väčšinou odmietavo hodnotí návrhy jednotlivcov na objednávanie titulov s predpokladaným nízkym obratom vo výpožičkách.

V roku 2019 fond periodickej tlače knižnice predstavoval 231 titulov periodík v 257 exemplároch. Knižnica získavala 19 titulov cudzojazyčných (vrátane českých) periodík.

Český spolok tradične prispel na nákup českých periodík.

Ochrana knižničných fondov

Ochrana knižničného fondu sa realizuje na viacerých úrovniach. Prvotná je ochrana budovy ako celku - objekt centrálnej knižnice je napojený na Pult policajnej ochrany a obdobné riešenie je využívané aj na pobočke Vlčince. Na fasáde objektu centrálnej knižnice bola v rámci projektu mestskej polície nainštalovaná z ulice A. Bernoláka bezpečnostná kamera. Zo strany Literárneho parčíka polícia plánuje inštalovať kameru počas najbližšieho rozširovania počtu bezpečnostných kamier v meste.

V rámci rekonštrukcie elektroinštalácie 2. poschodia centrálnej knižnice boli položené základy systému protipožiarnej ochrany budovy.

Ostatné pobočky knižnice sú chránené v rámci podmienok vytváraných prevádzkovateľmi prenajatých priestorov.

Knižničný fond v centrálnom objekte chráni knižnica elektromagnetickým zabezpečovacím systémom Ellipse 2020 vyrábaným firmou Dialoc. Bezpečnostnými etiketami zakupovanými priebežne od zavedenia systému je chránený fond nových kníh a výberovo aktívna časť staršieho fondu. Od roka 2014 sú knihy chránené prebalom do priehľadnej polyesterovej fólie z firmy CEIBA. Čiarové kódy sú od roka 2018 z dôvodu jednoduchšej manipulácie nalepované na zadnú stranu knihy.

Od konca roku 2007 je realizovaná ochrana kníh aj na najväčšej pobočke Vlčince, kde je inštalovaný elektromagnetický zabezpečovací systém kompatibilný so systémom v centrálnom objekte.

Šatňa knižnice v centrálnej budove, ktorú personálne zabezpečovali pracovníci vykonávajúci v knižnici dobrovoľnícku činnosť a pracovníci chránených dielní, bola začiatkom roka nahradená uzamykateľnými skrinkami s číselným kódom.

1.2. Používatelia, návštevníci

V roku 2019 sa v Krajskej knižnici v Žiline zaregistrovalo **12 346** používateľov.

Vysvetlivky k Štatistickému výkazu pre knižnice KULT10-01 definujú používateľa knižnice ako osobu, ktorá fyzicky navštívila knižnicu a zaregistrovala sa alebo obnovila svoju registráciu a požičala si aspoň 1 knižničnú jednotku alebo využila technické prostriedky alebo jej služby počas vykazovaného obdobia (v tomto prípade počas roka 2019) .

Navyše, knižničné služby využívalo aj **2 741** používateľov zaregistrovaných ešte v roku 2018, ktorí si požičali aspoň jednu knihu v r. 2019.

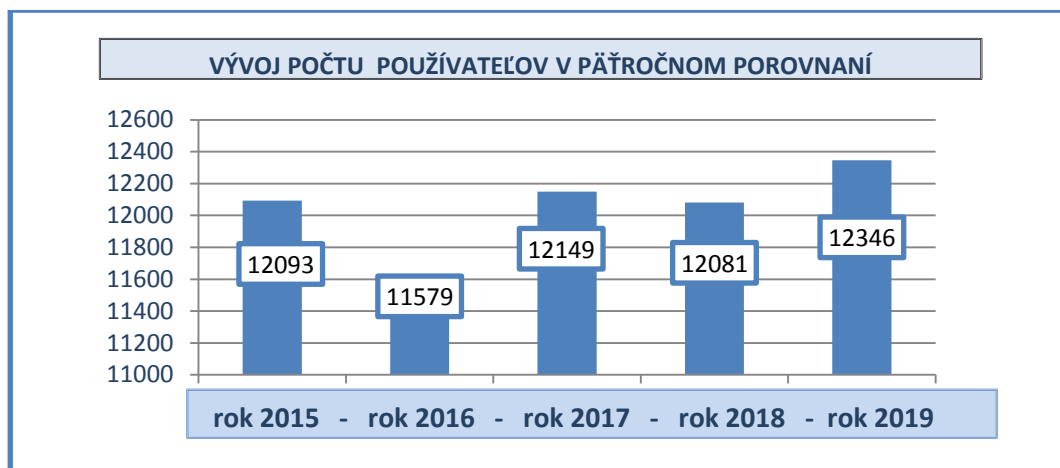
Spolu s nimi teda knižnicu navštívilo **15 087** používateľov, ktorí mali platnú registráciu aspoň časť roka 2019 a aspoň raz v tomto období využili jej služby.

Tab. 10 Používatelia

Ukazovateľ	r.2018	r.2019	Rozdiel	Index 18/19
Počet používateľov	12 081	12 346	+ 265	1,02
- z toho z okr. sídla	7 729	8 453	+ 724	1,09
Deti do 15 rokov	3 936	4 769	+ 833	1,21
Počet používateľov vrátane používateľov, ktorým dobieha platná registrácia a s aspoň jednou návštevou knižnice	14 937	15 087	+ 150	1,01

Počet používateľov knižnice vzrástol o **265**. Na tomto náraste sa prejavil nárast počtu detských používateľov, ktorých počet stúpol o **724**.

Pracovníci knižnično-informačných služieb sú takmer dennodenne svedkami „skrytých výpožičiek“, ktoré využívajú „skrytí používatelia“ knižnice. Kniha, ktorá bola vypožičaná jedným používateľom sa šíri aj mimo neho a mimo knižničnej štatistiky. Román si prečítajú viacerí členovia rodiny, skriptá a učebnice využije viacero študentov. Tento proces je prirodzený a knižnica s ním počíta, ale jeho rozsah je možné len odhadovať. Vychádza sa pritom z prieskumu z r. 2011, podľa ktorého až 46 % používateľov zo sledovanej vzorky požičiavalo knihy vypožičané v knižnici ďalším osobám. Jedným z riešení, ako previesť takýchto používateľov do knižničnej štatistiky, bola napr. ponuka bezplatného členstva pri zadaných podmienkach (Vianočný darček pre priateľa - používateľ umožní bezplatné zápisné do knižnice inej osobe) alebo ponuka rodinného preukazu. V r. 2019 sa v knižnici zaregistrovalo 162 rodín a 379 rodinných príslušníkov.

Počet používateľov bol za posledné 3 roky nad úrovňou 12 tisíc (v r. 2016 – 11 579). Knižnica stále mení svoju tvár k lepšiemu používateľskému komfortu, ponúka aktivity, ktoré neboli pred rokmi pre ňu typické, dopĺňa svoje knižničné fondy vo vyššej početnosti, vytvára priestory pre stretávanie aj pre ľudí, ktorí o knihy a čítanie neprejavujú prioritný záujem.

Za nárastom v r. 2019 však stojí detský používateľ, snaha motivovať ho pre čítanie a návštevu knižnice a jeho dôslednejšia evidencia. Posilnila sa práca so školskými kolektívami, knižnici sa podarilo pritiahnuť viac rodičov s deťmi do nového detského kútika. Ponuka hračiek, príjemné moderné vybavenie nového priestoru pre najmenších sa stalo magnetom pre mnohé deti z okolia knižnice. Dôslednejšie bola podchytená registrácia rodín, školských kolektívov viacnásobne navštevujúcich knižnicu, rodinné a študentské dvojice, ktoré využívali jeden preukaz.

Zameranie sa na rodiny a možnosti trávenia ich voľného času v knižnici, systematická spolupráca s materskými a základnými školami a prispôsobovanie kultúrno-výchovnej činnosti ich vzdelávacím programom vytvorilo základ pre rozširovanie aktivít určených pre detského používateľa.

Deti rôzneho veku neprilákala do knižnice len klasická knižná ponuka a tradičná knižničná aktivita. Často ho do knižnice pritiahli podujatia zdanlivo nesúvisiace s knihami a čítaním, ktoré však umožnili dieťaťu spoznať prostredie knižnice a budovať si k nemu vzťah (výstavy, spoločenské hry, pikniky, súťaže).

Naopak, nárast používateľov v centre vyvážil pokles používateľov na pobočkách. Do celkového poklesu sa premietla situácia na pobočke Hájik, kde bola počas roka viacnásobná chorobnosť knihovníčky, niekoľko rokov sa znižuje počet používateľov na pobočke Vlčince. Mnohí používatelia prechádzajú do centrálnej knižnice, ktorá im zabezpečuje väčšiu ponuku kníh a používateľsky príjemnejšie prostredie. Priestrannejšia rozprávková a spoločenská miestnosť vyhovuje požiadavkám väčších kolektívov. Presun je však aj opačný, aj keď sa deje v oveľa menšej miere. Návštevu používateľa z centra v menšej pobočke do značnej miery ovplyvňuje sprístupnenie online katalógu na internete, ktorý prináša informáciu o zastúpení exemplárov v lokálnych fondoch. Záujemca o konkrétny titul je ochotný kvôli želanej knihe cestovať aj na druhý okraj mesta, kde sa niekedy za/preregistruje alebo ako už registrovaný používateľ uniká z miestnej štatistiky. Mnohí používatelia teda navštevujú aj centrálnu knižnicu aj pobočku, ale ich počet nie je možné štatisticky vyhodnotiť. V celkovej štatistike Krajskej knižnice v Žiline sú podchytení raz. Menšie pobočky pri oslovovaní používateľov využívajú aj lokálne hľadisko, ktoré je výhodné predovšetkým pre starších používateľov, deti a tých, ktorí nemajú možnosť z časového alebo zdravotného dôvodu presúvať sa v rámci mesta. Knižnica sa tam stala aj miestom príležitostného vzájomného stretávania.

V pobočkách knižnice situovaných v priestoroch škôl (Gaštanová, Námestie mladosti) realizovala knižnica aj bezplatné zápisy pre žiakov z príslušnej školy spojené s informačnou prípravou

a oboznámením s knižnicou. Možnosť bezplatného zápisného bola ponúknutá vždy aj praktikan-
tom, ktorí v knižnici absolvovali študentskú prax.

Často, najmä deťom bolo určených aj najväčšie množstvo príležitostných bezplatných zápisov do knižnice, ako bola pasovačka za čitateľa, preukaz za vysvedčenie so samými jednotkami, MDD.

Prehľad akcií na bezplatné zápisné:

Valentín	8 používateľov
Vysvedčenie - samé jednotky	296 používateľov
Vianočný darček pre priateľa	525 používateľov
Týždeň slovenských knižníc.....	299 používateľov
Knižničná hliadka	15 používateľov
Pasovačka	1384 používateľov
Informačná príprava	203 používateľov
Žilinské dni zdravia	41 používateľov
Mikuláš	35 používateľov
MDD	14 používateľov
Výročie knižnice	232 používateľov
Kniha Horného Považia 2018	5 používateľov

Knižnica často spájala možnosť bezplatného zápisu s prezentačnými dňami na verejnosti, ktoré sprevádzali iné podujatia; Žilinské dni zdravia, Knižničná hliadka počas Týždňa slovenských knižníc či akcia Internos, ktorá bola zameraná na ľudí so zdravotným handicapom. Najväčšiu odozvu má každoročne decembrová akcia, ktorá sa snaží priradiť čitateľskému preukazu aj etickú hodnotu ako významnému vianočnému darčeku. Knižnica pripravila darčkové poukážky pre potenciálnych účastníkov počítačových kurzov a tréningov pamäti.

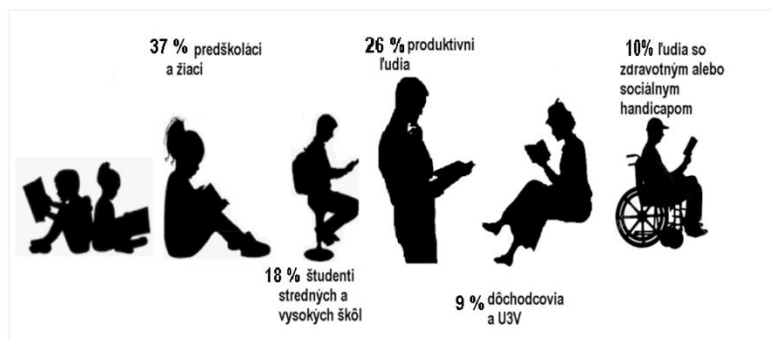
Počas mesiaca október, kedy knižnica oslávila 95. výročie založenia svojej inštitucionálnej predchodkyne v meste Žilina ocenila čestným preukazom aj osobnosti, ktoré podporili jej činnosť alebo priamo pomohli pri realizácii aktivít za posledných 5 rokov.

Tab. 11 Skladba používateľov

Skladba používateľov je realizovaná na vzorke z automatizovaných pobočiek Centrum, Hájik, Vlčince, Solinky (12 079 používateľov)

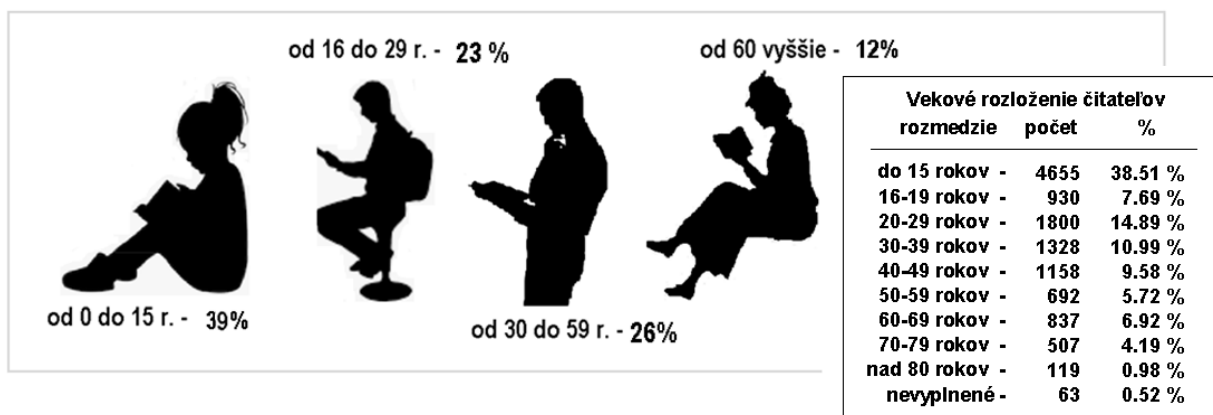
Kategória používateľov	Počet	% z celku	Kategória používateľov	Počet	% z celku
predškolační	646	5,35	nezamestnaní	212	1,76
žiaci ZŠ + pasovačka	3 634	30,06	ženy na MD	415	3,44
študenti SŠ a mládež do 18.r. (vrátane stredoškolských študentov do 15 r.)	1 126	9,32	jednodňoví	86	0,71
študenti VŠ	1 108	9,17	Inštitucionálni	3	0,02
zamestnaní	2 700	22,29	Univerzita 3. veku	81	0,67
MVS knižnice	4	0,03	inv. dôchodcovia	35	0,29
ZŤP	558	4,62	rodinný – rodič	213	1,76
dôchodcovia	1 002	8,30	rodinný – dieťa	166	1,37
Vojaci	3	0,02	zamestnanci KKŽ	95	0,79

Dve najpočetnejšie skupiny používateľov sú deti a osoby v produktívnom veku, ktoré si neuplatňujú žiadnu zľavu na zápisnom. Tretiu skupinu tvoria spoločne študenti stredných a vysokých škôl a početne knižnicu navštevujú aj dôchodcovia, vrátane študentov Univerzity 3. veku.

Vekové zloženie používateľov (Centrum, Vlčince, Hájik, Solinky)

Najpočetnejšia skupina používateľov je podľa podrobnejšej tabuľky skupina detí do 15 rokov a používatelia vo veku od 20 do 49 rokov.

Medzi používateľmi krajskej knižnice sú dlhodobejšie aktívnejšími ženy.

Pohlavie		počet	%
Muži	-	4251	35.16 %
Ženy	-	7838	64.84 %

Používatelia a mesto Žilina

Nezameniteľnú úlohu hrá knižnica pre obyvateľov Žiliny, pre ktorých plní funkciu mestskej knižnice. Z hľadiska bydliska používateľov knižnice sú dôležité dva fakty:

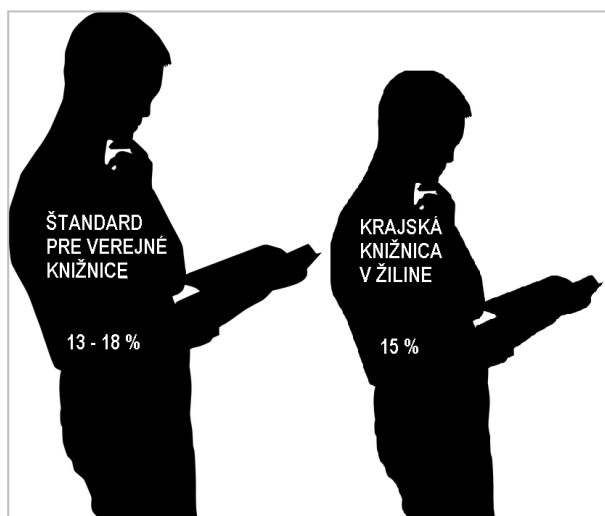
- percento používateľov z počtu obyvateľov,
- zastúpenie Žilinčanov medzi používateľmi knižnice.

Tab. 12 Percento používateľov (12 346) z počtu obyvateľov (80 792)

Ukazovateľ	r. 2018	r. 2019	Rozdiel
percento používateľov z počtu obyv.	14,93	15,28	+ 0,35

Ak by sme vychádzali z prepočtu s počtom používateľov zo sídla knižnice (8 453), percento by predstavovalo hodnotu 10,46 %. T.j. viac ako každý desiaty obyvateľ mesta využíva služby knižnice. Pri prepočte na počet všetkých čitateľov vrátane tých, ktorí nemajú uvedenú trvalú adresu v Žiline, je percento 15,28. Je vyššie o 0,35 vzhľadom na to, že počet obyvateľov je mierne nižší a počet používateľov stúpol.

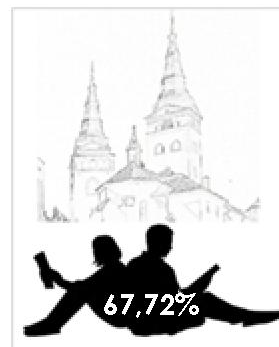
Na pomerne vysokom percente majú významný podiel pobočky na sídliskách a okrajových častiach mesta, kde knižnicu navštevujú najmä ich obyvatelia. Napr. na sídlisku Hájik má až 93,8 % používateľov bydlisko v Žiline, na Vlčinciach 92,9 %. Centrálna knižnica naopak slúži Žilinčanom 63,16% - ami a je teda prístupnejšia vďaka svojej polohe viac študentom prechodne bývajúcim v Žiline, obyvateľom z okolitých obcí, turistom a pod., ktorým navyše nepochybne ponúka kvalitnejšie služby a väčší výber informačných prameňov.

Štandardy pre verejné knižnice definujú percento používateľov z počtu obyvateľov v rozmedzí 13 - 18 %. Mechanickým prepočtom z počtu obyvateľov mesta Krajská knižnica v Žiline registrovala 15,28 % používateľov z počtu obyvateľov. V skutočnosti verejné knižnice svojimi službami saturujú informačné požiadavky obyvateľov celého regiónu a záujemcov aj z radov vysokoškolských študentov, obyvateľov s prechodným pobytom v meste, či jeho návštevníkov.

Pre výpočte hodnoty vrátane používateľov evidovaných už v roku 2018 a využívajúcich služby aj v roku 2019 (15 087) je percento používateľov knižnice z počtu obyvateľov 18,67 %.

Z počtu používateľov automatizovaných pobočiek, ktorých systém dokáže vyhodnotiť na základe adresy všetkých používateľov a malých pobočiek je 67,72 % s bydliskom v Žiline. Je predpoklad, že v mieste neautomatizovaných pobočiek je zastúpenie Žilinčanov takmer 100 percentné, keďže používateľmi menších pobočiek sú najmä obyvatelia lokálnych častí mesta.

Knižnica si uvedomuje svoju veľkú úlohu, ktorú hrá v živote Žilinčanov a Žiliny, a preto sa snaží prehlbovať spoluprácu s mestom Žilina; každoročne využíva Grantový systém mesta Žilina na podporu svojich aktivít a na dopĺňovanie fondov. Práve v druhej uvedenej oblasti vidí veľké rezervy; záujem čitateľov o nové knihy je veľký a knižnica ho zo svojho rozpočtu nedokáže uspokojovať. Preto oceňuje ústretový prístup mesta k odpusteniu nájomného v priestoroch, kde sídlia dve pobočky knižnice, Bytčica a Trnové a spoluprácu pri organizovaní vybraných podujatí (Literárna cena Jána Frátika, Žilinské dni zdravia, Vianoce s detskou knihou a p.).

Ústretový prístup mesta si vyžiadal počas tretieho roka svojho trvania projekt Môj prvý (novorodenecký) čitateľský preukaz, ktorý apeluje na múdrosť a prezieravosť rodiča pri vytváraní čitateľských návykov svojho dieťaťa. Jedným z jeho predpokladaných výstupov by mal byť v budúcnosti sčítanejší a múdrejší Žilinčan. Preukaz pre najmenších sa stal súčasťou výbavy každého rodiča na slávnostnom vítaní malých Žilinčanov do života na Radnici mesta - knižnica ho pribalila spolu s príručkou o význame čítania 150 deťom.

Na modernejšieho potenciálneho používateľa je zacielená snaha osloviť ho cez sociálne siete a elektronickú poštu. S cieľom získavania nových priaznivcov knižnica prevádzkovala svoj profil na Facebooku a snažila sa informáciami o svojich aktivitách osloviť najširšiu verejnosť. Knižnica má dva profily, jedným z nich informuje osobitne o aktivitách úseku literatúry pre deti a mládež. Okrem toho má vytvorený knižničný blog, na ktorom prezentujú svoje názory na knihy pracovníci knižnice a rozposiela newsletter o aktuálnom dianí v knižnici. Významným informačným kanálom je knižnično-informačný systém, ktorý však umožňuje oslovovať krátkymi správami len používateľov registrovaných v databáze knižnice.

Vývoj používateľského zázemia (12 346) jednotlivých obslužných miest Krajskej knižnice v Žiline:

<u>P o b o ě k a</u>		r.2018	v ý v o j	r. 2019	rozdiel
CENTRUM	⇒	9 743	↑	10 235	/ + 492 /
VLČINCE	⇒	1 200	↓	1 029	/ - 171 /
HÁJIK	⇒	547	↓	502	/ - 45 /
SOLINKY	⇒	325	↓	313	/ - 12 /
STRÁŽOV	⇒	88	↑	90	/ + 2 /
TRNOVÉ	⇒	59	↓	58	/ - 1 /
BYTČICA	⇒	119	↓	119	/ 0 /

Návštevníci

V roku 2019 fyzicky navštívilo knižnicu **185 755** návštevníkov.

Počet návštevníkov odráža skutočnosť, koľkokrát navštívili zaregistrovaný používateľ knižnicu priemerne za rok. Istým spôsobom tento ukazovateľ prezentuje spokojnosť používateľa so službami knižnice – spokojný návštevník sa do knižnice rád vracia.

Štatisticky na jedného používateľa v r. 2018 pripadlo **14,32** návštevy knižnice a teda každý čitateľ navštívil knižnicu minimálne raz mesačne.

Tab. 13

Ukazovateľ		r. 2018	r. 2019	Rozdiel
Počet návštevníkov /fyzických osôb v knižnici/		185 105	185 775	+ 670
z toho	počet účastníkov podujatí	23 248	21 898	- 1 350
	počet návštevníkov internetu	4 201	3 943	- 258
priemerná denná návštevnosť vrátane návštevníkov podujatí		672*	643*	- 29
Priem. denná návštevnosť včítane sobôt		649**	640**	- 9
Priem. denná návštevnosť – soboty		171	173	+ 2
maximálna denná návštevnosť		775	708	- 67
Návštevníci online služieb		143 371	161 626	+ 18 255
v tom	www stránka knižnice	57 972	71 960	+ 13 988
	online katalóg – počet prístupov*	84 018	88 796	+ 4 778
	- z toho predĺženie	10 206	11 017	+ 811
	elektronické referenčné služby	1 381	870	- 511
	ostatné elektronické služby	Knižnica prestala vykazovať informácie cez sociálne siete	Knižnica prestala vykazovať informácie cez sociálne siete	
Počet návštevníkov /fyzických osôb v knižnici/ a návštevníkov online služieb spolu		328 476	347 401	+ 18 925

Knižnica bola otvorená počas roka 2019 vrátane sobôt 290 dní.

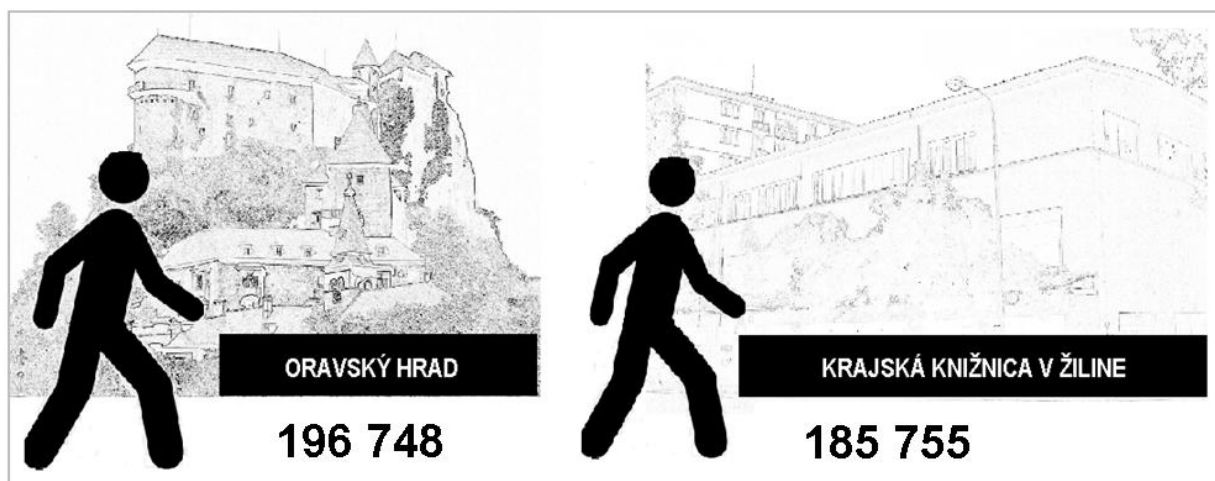
Knižnica bola otvorená počas roka 2019 v sobotu 41 krát.

Knižnica bola otvorená počas roka 2019 bez sobôt 249 dní.

** údaj je vypočítaný ako podiel počtu návštevníkov všetkých obslužných miest knižnice vrátane sobôt (185 775) a počtu všetkých pracovných dní, kedy bola knižnica otvorená, vrátane odpracovaných sobôt (290). V čísle sú započítaní všetci návštevníci knižnice.

Napriek nárastu počtu návštevníkov je priemerný počet nižší vzhľadom na vyšší počet otváracích dní v r. 2019 oproti roku 2018.

* údaj je vypočítaný ako podiel počtu návštevníkov v centrálnej knižnici a na pobočke Vlčince bez návštevníkov v sobotu (kedy centrálna knižnica je otvorená len 4 hodiny) a návštevníkov ostatných pobočiek, nepracujúcich počas celého týždňa (160 100) a počtu otvorených pracovných dní bez soboty (249). V čísle sú započítaní aj návštevníci podujatí.

Krajská knižnica v Žiline má jednu z najvyšších návštevností v rámci kultúrnych zariadení v meste i kultúrnych inštitúcií Žilinského samosprávneho kraja. O tom, ako je s ňou spojený každodenný život obyvateľov mesta, svedčí jej vysoká návštevnosť najmä po dňoch, kedy bola zatvorená cez víkend alebo z dôvodu štátnych a cirkevných sviatkov. **Maximálna denná návštevnosť 708 používateľov (786 s online návštevníkmi)** bola v centrálnej budove dňa 4. novembra 2019 po sviatku Pamiatka zosnulých. Druhá najvyššia návštevnosť **688 používateľov (739 s online návštevníkmi)** bola 6. mája 2019 v období s dvoma májovými sviatkami. Celkovo pondelky sú dni s najvyššou návštevnosťou v týždni.

V centrálnej budove bola priemerná denná návštevnosť včítane sobôt a návštevníkov podujatí **490**. Priemerná návštevnosť v centrálnej budove v sobotu bola **173** návštevníkov.

Najnavštevovanejšia sobota bola 9.11.2019, kedy do knižnice prišlo 311 fyzických návštevníkov. Celkovo počas víkendov knižnicu navštívilo 7 687 návštevníkov.

V porovnaní s rokom 2018 počet návštevníkov **stúpol o 670**.

V centrálnej knižnici počet návštevníkov stúpol v porovnaní s predchádzajúcim rokom o 2 787. Dve najväčšie pobočky Vlčince a Hájik zaznamenali pokles v počte používateľov, pobočka Solinky registrovala vyšší záujem z radov svojich detských používateľov.

Centrálna knižnica po čiastočnej rekonštrukcii v r. 2018 mohla svojim návštevníkom ponúknuť používateľsky príjemnejšie prostredie úseku detskej literatúry, ktorého detský kútik sa tešil veľkému záujmu detí aj rodičov. V úvode roka došlo k preusporiadaniu úseku krásnej literatúry, ktoré však prebiehalo s podstatne menšími obmedzeniami ako koncoročná rekonštrukcia 2. poschodia a prinieslo vytvorenie nového priestoru pre mládežnícke aktivity.

Široká ponuka aktivít kultúrno-výchovnej činnosti a podpora komunitného charakteru knižnice s možnosťou klubových stretnutí priniesla ďalší nárast počtu podujatí. Počet návštevníkov poklesol o 1 350, nakoľko na podujatia prichádzajú menšie kolektívy a zvyšuje sa počet podujatí klubového charakteru a s malým počtom účastníkov. Ich rozmanitosť a významnejšie aktivity sú popísané v nasledujúcej kapitole.

Celkovo sa podujatí organizovaných knižnicou na pôde knižnice alebo v meste zúčastnilo **21 898** návštevníkov, čo bolo menej ako v roku 2018, ale viac oproti predchádzajúcim rokom.

Tradičný používateľ knižnice prichádzal do knižnice najmä za jej knižnično.-informačnými zdrojmi a aj v dnešnej dobe kvalitne vybudovaný fond ovplyvňuje vo významnej miere návštevnosť knižnice. Mierne kontraproduktívne pôsobí informácia o dokumentoch v online katalógu, ktorá pri aktuálnej nedostupnosti dokumentu odradí čitateľa od návštevy knižnice, hoci pri osobnej návšteve knižnice by si vedel nájsť a vypožičať iné relevantné dokumenty.

Druhá skupina návštevníkov prichádza do knižnice prioritne za ponukou podujatí a ako za alternatívnym miestom trávenia voľného času. Knižovníci sa snažia výstavkami kníh, skladbou podujatí a zapájaním knihy do ich priebehu získať týchto návštevníkov aj pre myšlienku čítania. Okrem toho poskytuje svoje priestory a organizuje aj netypické podujatia ako je Deň srdca, turnaj v spoločenskej hre, stretnutie občanov s primátorom, aby priviedla potenciálneho čitateľa do svojich priestorov. Celkovo návštevníci podujatí tvorili 11,7 % z počtu návštevníkov, v centrálnej budove 13,27 %. Štatistiku, ktorá by zachytávala, koľko návštevníkov podujatí si zároveň požičia knihy, knižnica nemá softvérovo umožnenú a vypracovanú.

Nepochybne návštevnosť knižnice čoraz podstatnejším dielom ovplyvňujú aj celospoločenské dôvody, vyplývajúce z meniaceho sa charakteru dnešnej doby na podobu informačnú a digitálnu.

Štruktúra návštevníkov knižnice

Počet *online návštevníkov* stúpol o 18 255 návštevníkov a na konci roka dosiahol **161 626**.

Na náraste sa podieľali dva faktory, stúpajúca návštevnosť online katalógu a vyšší záujem o novú www stránku knižnice. Záujemcovia o dokumenty, nielen z radov registrovaných používateľov, použili online katalóg na vyhľadávanie dokumentu či inej pridruženej informácie 88 796 krát (84 018 v r.2018, 82 789 v r.2017), ich počet má stúpajúcu tendenciu.

Počet návštevníkov, ktorí ako prihlásení používateľa vstúpili cez online katalóg do virtuálneho priestoru knižnice za účelom vyhľadania dokumentu alebo z dôvodu rezervácie a odloženia knihy či predĺženia výpožičnej doby bol 21 556 (23 347 v r. 2018). Záujem o elektronickú návštevu knižnice cez používateľské konto sa teda pohybuje na úrovni 11,6 % k počtu fyzických návštevníkov.

Počet online predĺžení výpožičiek bol 11 017 (10 206 v r.2018, 9 874 v r.2017).

WWW stránku knižnice navštívilo 71 960 návštevníkov (57 972 v r.2018, 63 557 v r.2017).

Zvýšil sa aj počet followerov knižničného profilu na facebooku na 1 487, medziročne teda knižnica získala 281 nových priaznivcov. Vyšší je aj počet sledovateľov detského profilu, ktorých je 493 (402 v r.2018).

Fotografie z prostredia knižnice a jej aktivít sú zverejňované aj na Instagrame, kde má knižnica 567 (491 v r.2018) priaznivcov.

Záujem je aj o príspevky na blogu knižnice, ktoré si od jeho založenia pozrelo 12 843 záujemcov.

ONLINE KATALÓG CARMEN Súhrn Statistik			
Január	36445	8312	2077
Február	37890	8080	1812
Marec	38028	8752	2030
Apríl	28633	7747	1893
Máj	27033	7071	1803
Jún	22789	5722	1518
Júl	28003	7029	1767
August	22742	5768	1549
September	25894	6514	1600
Október	33736	8550	1774
November	33881	8435	1845
December	23496	6816	1888
	358 570	88 796	21 556
	Celkové vyhľadávanie	Statistiky prístupov	Počet prihlásení

Návštevnosť internetu v knižnici bola ešte pred niekoľkými rokmi vykazovaná ako moderná informačná služba. V súčasnosti je využívanie internetu v knižnici často štatisticky neuchopiteľné, nakoľko čitatelia využívajú wifi pripojenie knižnice na svojich zariadeniach alebo na počítačových staniciach určených pre študijné účely. Štatisticky sa zachytáva počet návštevníkov na internetových staniciach v internetovej študovni a na pobočku Vlčince, kde je prístup po 15 minútach spoplatnený (neplatia používatelia kategórie ZŤP a vo vymedzenom čase nezamestnaní). V r. 2019 bolo na počítačových staniciach s plateným internetom 3 943 návštevníkov, teda o 258 menej ako v r.2018. Okrem dostupnosti internetu v mobiloch a iných prenosných zariadeniach je príčinou poklesu aj stúpajúca internetizácia domácností, takže používateľmi ostávajú tí, ktorí sú vzdialení od svojho bydliska, prípadne nemajú doma potrebné technické vybavenie /tlačiarne, skenery/. Percentuálne 2,10 % používateľov prichádza do knižnice za touto službou, resp. ju využije popri realizácii iného cieľa v knižnici.

		r. 2018	r.2019	rozdiel
Internet	Centrum	3 198	2 983	- 215
návštevníci	Vlčince	1 003	960	+ 43
spolu		4 201	3 943	- 258

1.3. Výpožičné služby

V roku 2019 knižnica realizovala **629 802** výpožičiek, t.j. používatelia absenčne alebo prezenčne využili 629 802 dokumentov z jej fondu.

V porovnaní s rokom 2018 bol počet výpožičiek takmer rovnaký, klesol o **707** dokumentov.

Počet výpožičiek, ako hlavný indikátor kvality výpožičných služieb, kvality budovaného fondu a schopnosti knižnice ponúkať fond používateľskej základni, patrí k základným ukazovateľom v knižničnej štatistike. Jeho vývoj odráža nielen situáciu v danom roku, ale aj dlhodobý vývoj v akvizícii a činnosti knižnice.

Výpožičné služby knižnica ponúkala na 6 obslužných miestach a v centrálnej knižnici.

V centrálnej budove sprístupňovalo dokumenty vo výpožičnom procese 5 pracovísk knižnično-informačných služieb:

- úsek odbornej literatúry spojený s čítárňou a študovňou,
- úsek beletrie, na ktorom sa profiloval aj kútik literatúry pre dospelávajúcu mládež,
- úsek literatúry pre deti,
- Britské centrum,
- úsek regionálneho výskumu, dokumentov a informácií.

Práve centrálna knižnica ako najväčšie obslužné miesto sa podieľala na vývoji ukazovateľa pozitívne, výpožičky v nej stúpili o 7 320. Zastavil sa prepád výpožičiek periodík, čítareň spojená v r. 2017 so študovňou si našla svojich stabilných používateľov a výpožičky periodík sa zvýšili o cca 5000. Priemerne sa denne vypožičalo takmer 400 periodík. Naopak poklesli výpožičky na úseku beletrie, ktorý prechádzal v r. 2019 viacerými zmenami. Zmenilo sa usporiadanie fondu, ktorý bol priestorovo prispôsobený vzniku kútika pre aktivity mládeže, pribudli oddychové zóny s novými sedačkami, výpožičný pult sa vymenil za nový, účelnejší, reorganizovalo sa umiestnenie regálov tak, aby prirodzené svetlo dopadalo efektívnejšie na knihy. Záujem medzi dospelými používateľmi o výpožičky kníh na relaxačný účel poklesol o cca 5 000, napriek tomu vrátane predĺžení si používatelia napr. v mesiaci október požičali cez pracovné dni priemerne 584 kníh denne.

Na celkových ukazovateľoch sa podieľali aj pobočky a medziročne a podľa druhu sa vyvíjali nasledovne:

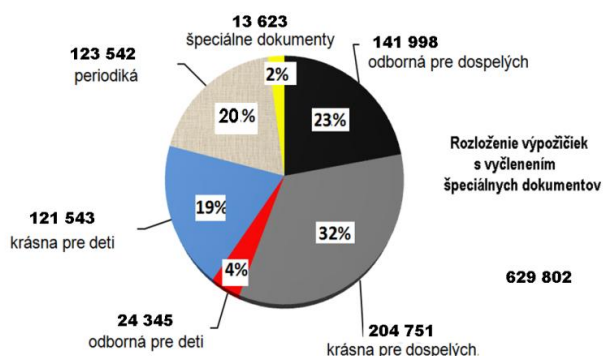
Tab. 14 Výpožičky podľa druhu dokumentov

Výpožičky	r.2018	r.2019	Rozdiel	% z celku
výpožičky spolu	630 509	629 802	- 707	100
odborná lit. pre dospelých + ŠD	145 971	146 735	+ 764	23,30
krásna lit. pre dospelých + ŠD	213 563	205 041	- 8 522	32,56
odborná lit. pre deti + ŠD	29 171	26 832	- 2 339	4,26
krásna lit. pre deti + ŠD	123 158	127 652	+ 4 494	20,27
Periodiká	118 646	123 542	+ 4 896	19,61
špeciálne dokumenty	14 331	13 623	- 708	2,16
- AV dokumenty	0	2	+ 2	0
- elektronické dokumenty	3 363	1 685	- 1 678	0,26
- iné spec. dokumenty	10 968	11 936	+ 968	1,89

Vyššie uvedené členenie sa využíva pre potreby štátnej a knižničnej štatistiky a rozdeľuje dokumenty do 4 základných skupín literatúry podľa druhu (krásna a odborná literatúra) a podľa veku jej používateľov (detská a pre dospelých), pričom zahŕňa do skupín aj špeciálne dokumenty. Pre rôznorodosť a ťažké zatriedenie špeciálnych dokumentov má vyššiu výpovednú hodnotu ich vyčlenenie zo skupín; lepšie ukazuje vývoj a záujem o konkrétne druhy dokumentov:

Rozloženie výpožičiek pri vyčlenení špeciálnych dokumentov

Rok	odborná pre dospelých	krásna pre dospelých	odborná pre deti	krásna pre deti	periodiká	špeciálne dokumenty
2018	139 841	213 038	24 894	119 759	118 646	14 331
2019	141 998	204 751	24 345	121 543	123 542	13 623
rozdiel	2 157	- 8 287	- 549	1 784	4 896	- 708

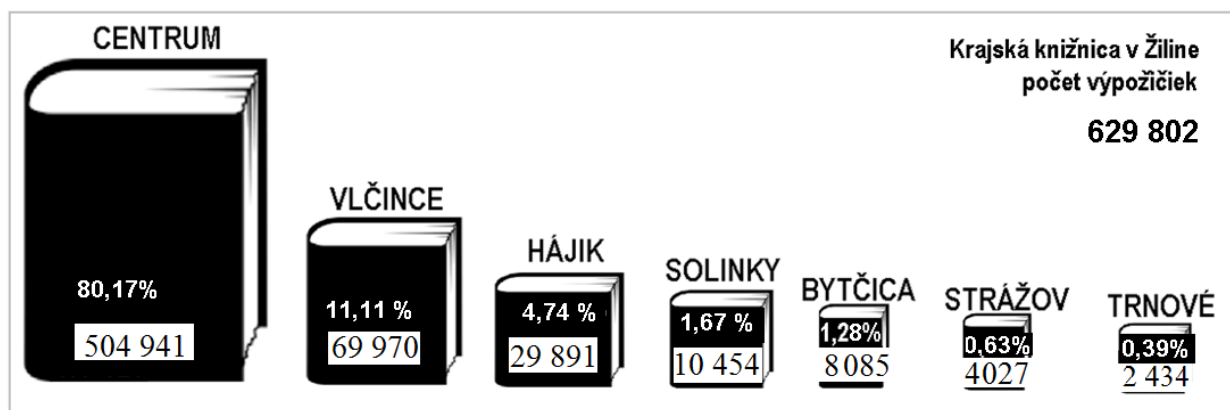

Centrálne knižnice realizuje až 80,17 % (504 941) výpožičiek. Centrum je ťažiskom akvizičnej politiky, ktorá nemôže z finančných dôvodov vo väčšej miere pokrývať pobočky; pozitívne ukazovatele sú rovnako výsledkom príjemného prostredia pre používateľov a realizácie ostatných úloh, ktoré knižnica v oblasti kultúry plní.

P o b o č k a		r.2018	vývoj	r. 2019	rozdiel
CENTRUM	⇒	497 621	↓	504 941	+ 7 320
VLČINCE	⇒	75 055	↑	69 970	- 5 085
HÁJIK	⇒	34 374	↓	29 891	- 4 483
SOLINKY	⇒	9 792	↑	10 454	+ 662
STRÁŽOV	⇒	3 295	↑	4 027	+ 732
TRNOVÉ	⇒	2 631	↑	2 434	- 197
BYTČICA	⇒	7 741	↓	8 085	+ 344

Na rozdiel od centrálnej knižnice, pobočky sú zamerané najmä na detského používateľa a čitateľa krásnej literatúry.

Druhým najväčším obslužným miestom je pobočka Vlčince, ktorá uskutočnila 11,10 % výpožičiek. Tradične má dobre zachytených čitateľov periodickej tlače. Pobočka Hájik ako tretie najväčšie obslužné miesto sa na celkových výpožičkách podieľala 4,26 %. Vďaka svojmu umiestneniu na základnej škole do značnej miery supluje úlohy školskej knižnice a výpožičky pre deti tu tvorili 52 % . Percento podielu na celkových výpožičkách sa znížilo sa u oboch pobočiek znížilo vzhľadom na pokles používateľov. Naopak, stúplo v prípade štvrtej automatizovanej pobočky Solinky na 1,66 %.

Tab. 15 Výpožičky podľa druhu

Výpožičky	r.2018	r.2019	Rozdiel	% z celku
výpožičky celkom	630 509	629 802	- 707	100
z toho absenčné	438 296	428 231	- 10 065	68,03
z toho prezenčné	192 213	201 286	+ 9 073	31,97

Viac ako 30 % výpožičiek je realizovaných prezenčne, t.j. v priestoroch knižnice. Medzi takýmito výpožičkami dominujú výpožičky periodík, keďže dennú tlač a časopisy čítajú čitatelia najmä

v čítarni a študovni a odbornej literatúry z príručného fondu, ktorá je zväčša chránená z dôvodu nižšieho zastúpenia vo fonde, vysokého záujmu alebo finančnej hodnoty.

Absenčné výpožičky zahŕňajú aj prolongácie a najpočetnejšie sú v skupine krásnej literatúry pre dospelých (95 %), krásnej literatúry pre deti (78 %), následne odbornej literatúry pre deti (76 %), odbornej literatúry pre dospelých (72%) a najmenej vo výpožičkách periodík (9%).

Tab. 16 Výpožičky podľa druhu dokumentov

Výpožičky	r.2018	r.2019	Rozdiel	% z celku
výpožičky celkom	630 509	629 802	- 707	100
z toho odbor. literatúra	175 142	173 567	- 1 575	27,56
krásna literatúra	336 721	332 693	- 4 028	52,83
Periodiká	118 646	123 542	+ 4 896	19,61
Špeciálne dokumenty	14 331	13 623	- 708	2,16

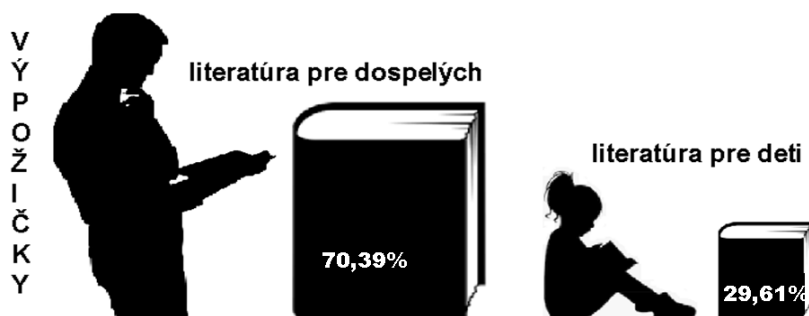
Krásna literatúra zahŕňa knihy pre deti aj pre dospelých a napriek tomu, že záujem o detskú literatúru je medziročne vyšší, celkovo výpožičky tohto druhu literatúry poklesli. Keďže koncom roka 2018 boli výpožičky úseku literatúry pre deti čiastočne obmedzené z dôvodu rekonštrukcie, potešujúci je fakt, že krásna literatúra pre deti bola vypožičiavaná viac ako v roku pred rekonštrukciou, v r. 2017.

Odborná literatúra poklesla najmä vplyvom literatúry určenej dospelému používateľovi. Napriek medziročnému nárastu odborná literatúra pre dospelých vykazuje trend poklesu vo výpožičkách z dôvodu rozmanitosti požiadaviek, ktoré knižnice nestačí uspokojovať v komplexnosti, rýchlemu zastarávaní tlačených informácií, prechodu študentov k elektronickým knihám a finančných mantinelom pri jej nákupe. Mierne klesá záujem o detskú odbornú literatúru, keďže aj deti sa prikláňajú čoraz častejšie k elektronickej forme informácií.

Tab. 17 Výpožičky kníh podľa používateľov

Výpožičky kníh	r.2018	r.2019	Rozdiel	% z celku
výpožičky kníh celkom	497 532	492 637	- 4 895	100
z toho pre dospelých	352 879	346 749	- 6 130	70,39
z toho pre deti	144 653	145 888	+ 1 235	29,61

Nárast počtu dokumentov vypožičaných deťmi zodpovedal svojim nárastom nárastu detských používateľov v centrálnej knižnici.

Rozloženie výpožičiek počas dňa v centrálnej knižnici bez prolongácií

Časové rozloženie výpožičiek za rok 2019

Oddelenie : Centrum, Študovňa, Britské c., Čítareň, Bibliografia

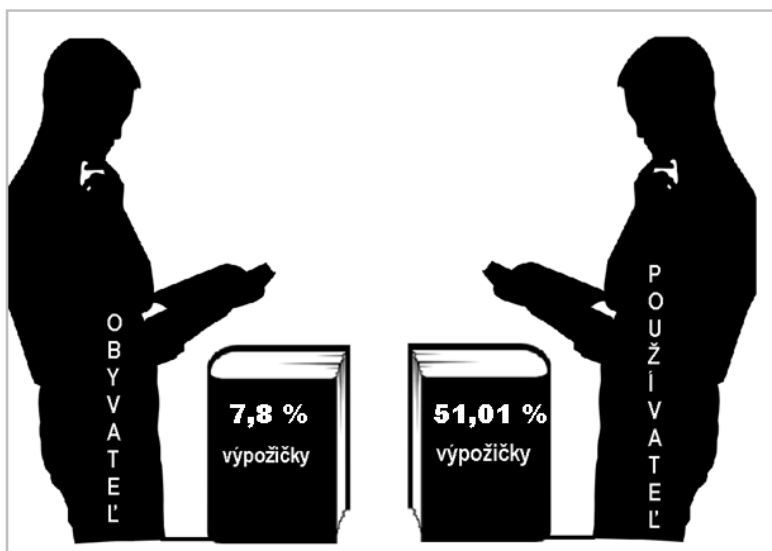
Hodina	Pondelok	Utorok	Streda	Štvrtok	Piatok	Sobota
do 08:00	2357	1943	862	1219	1411	8
08:00 - 09:00	3193	2590	567	2172	2124	317
09:00 - 10:00	4925	3875	481	3538	3209	3871
10:00 - 11:00	6923	6336	909	4545	5230	6620
11:00 - 12:00	7035	5710	6244	4731	5786	7362
12:00 - 13:00	5562	4968	4821	3995	5231	5265
13:00 - 14:00	6150	5057	5589	6028	6106	58
14:00 - 15:00	8117	8593	7624	6020	7638	0
15:00 - 16:00	10269	8309	8460	6036	7551	0
16:00 - 17:00	10197	6929	9678	7995	9639	0
17:00 - 18:00	8637	10317	10877	11341	8247	0
18:00 - 19:00	99	82	4886	66	79	0
Celé dni	73464	64709	61035	57686	62252	23501

Najviac dokumentov si vypožičajú používatelia na začiatku týždňa v poobedňajších hodinách, najvyťaženejšími hodinami je čas po 16.00 a 17.00 hod.

Tab. 18 Výpožičky (629 802) na obyvateľa (80 792), na používateľa (12 346), obrat knižného fondu (prepočítaný na výpožičky kníh 492 637).

Ukazovateľ	r.2018	r.2019	Rozdiel
výpožičky na 1 obyvateľa celkom	7,79	7,80	+ 0,01
Výpožičky kníh na 1 obyvateľa	6,15	6,1	- 0,05
výpožičky na 1 používateľa	52,19	51,01	- 1,18
výpožičky kníh na 1 používateľa	41,18	39,90	- 1,28
počet vrátených kníh cez bibliobox	16 443	19 473	+ 3 030
štatistika návštevníkov biblioboxu	6 782	8 621	+ 1 839
obrat knižného fondu	1,76	1,75	- 0,01

Jeden používateľ prišiel do knižnice priemerne 14,32 krát a vypožičal si 51,01 knižničných jednotiek, z toho 39,9 kníh.

Medziknižničná výpožičná služba

MVS	r.2018	r.2019	Rozdiel
MVS z iných knižníc	166	166	0
MVS iným knižniciam	307	324	+ 17
MMVS z iných knižníc	17	8	- 9
MMVS iným knižniciam	0	0	0

POŽIADAVKY OD NÁS INÝM KNIŽNICAM spolu	
MVS CELKOM	324
MVS KNIHY	275
MVS ČLÁNKY	49
MMVS CELKOM (zo všetkých MVS)	8
POŽIADAVKY INÝCH KNIŽNÍC	
ŽIADANKY Z INÝCH KNIŽNÍC CELKOM	166
Z toho knihy	93
Z toho články	73

Prostredníctvom knižnice bolo na SNK presmerovaných a vybavených 8 žiadaniek na MMVS. Pokiaľ knižnica nezrealizovala MVS z inej knižnice, bolo to z dôvodu viacerých žiadaniek na jeden titul, viazanosti exempláru na prezenčné využívanie, storna zo strany používateľa, straty knihy v domovskej knižnici. Niekedy žiadaná knižnica na žiadanku nezareaguje.

Výpožičky letnej čítárne boli realizované počas leta pred centrálnou budovou, kde v provizórne vytvorenom čitateľskom kútiku ponúkala knižnica aktuálne čísla dvoch periodík a staršie čísla časopisov používateľom knižnice a náhodným okoloidúcim. Záujem o ne bol vyšší ako v letnej čítárni a touto cestou knižnica sprístupnila 1 341 čísiel periodík 911 návštevníkov bez nutnosti registrácie. V r. 2018 si požičalo 856 používateľov 911 periodík.

Veľký záujem je aj o návštevu parčíka bez využitia služieb čítárne; parčík sa zatvára z dôvodu ochrany majetku spolu s knižnicou, ale počas otváracích hodín je v ňom mnoho detí s rodičmi i seniorov.

Výpožičky e-knín

Jednu z mála foriem, akou môže knižnica sprístupňovať elektronické knihy z dôvodov legislatívnych (autorský zákon), finančných (vysoká cena elektronických kníh s licenciami) a technických obmedzení (sprístupňovanie kníh s časovým obmedzením alebo len v priestoroch knižnice) jej umožňuje český internetový distribútor kníh Palmknihy - eReading s.r.o. Túto službu knižnica realizuje od r. 2014 a počet ponúkaných dokumentov rastie, aktuálna ponuka je 8 461. Od konca roka 2018 takto do ponuky pribudlo 1 584 kníh (pôvodný počet bol 3 200). Tituly sú implementované do katalógu knižnice Carmen a pripojené k záznamom dokumentov, ktoré má knižnica fyzicky vo fonde. Knižnica tak ponúka čitateľom inú eventualitu v prípade, že sú naučení pracovať prioritne s elektronickými zdrojmi alebo pre prípad, že klasická kniha je vypožičaná.

Počas minulého roka si 57 (37 v r. 2018) používateľov stiahlo do svojich zariadení 118 (52 v r. 2018) elektronických kníh.

Knižnica zároveň ponúka používateľovi možnosť požičať si čítačky e-knín. Najmä na prezentačné účely (pri počítačových kurzoch a informačných výchovách) sprístupňuje tri čítačky poskytnuté knižnici ako dlhodobú výpožičku spoločnosťou PocketBook, ku ktorým dokúpila v r. 2017 päť vlastných čítačiek Pocketbook 626 Touch Lux 3 aj za účelom absenčného využívania.

Služby zdravotne znevýhodneným a iným špecifickým skupinám používateľov

Krajská knižnica je organizáciou verejnej služby a jej cieľom je slúžiť všetkým bez rozdielu, teda nielen ľuďom, ktorí vďaka fyzickej sile, duševnému zdraviu či dobrým sociálnym a rodinným podmienkam majú plnohodnotný a nesťažený prístup do priestorov knižnice a k ponuke jej služieb. V inej životnej situácii sú ľudia so zdravotným postihnutím, nezamestnaní, seniori, ženy na

materskej dovolenke, invalidní dôchodcovia a p. a knižnica si kladie za cieľ vytvárať im také podmienky, aby mohli využívať jej služby a zúčastňovať sa na jej aktivitách v čo najväčšom rozsahu, resp. pri vytvorení špeciálnych podmienok. Náročné sú požiadavky zo strany ľudí so zdravotným postihnutím, ktorí majú rôznorodé potreby z dôvodu svojho špecifického postihnutia. Pre ľudí s obmedzením pohybu je prístupný bezbariérový vchod, cez ktorý im knižnica sprístupňuje svoje centrálné priestory. Bez bariér sa záujemca dostane aj na pobočku Solinky, ktorá však prioritne slúži žiakom školy. Ostatné pobočky knižnice sa nachádzajú v prenajatých priestoroch, kde je knižnica umiestnená na poschodí (Bytčica, Trnové, Vlčince) alebo je potrebné prekonať niekoľko schodov (Hájik, Solinky, Strážov). Presun v centrálnej budove zabezpečuje výťah, vďaka ktorému majú imobilní návštevníci možnosť zúčastniť sa aj na podujatiach organizovaných na poschodí a ktorý uľahčuje presun po budove aj mamičkám s kočíkom.

Tradičnou formou ústretovosti knižnice je zľavnené, prípadne bezplatné zápisné pre určené kategórie používateľov. Znížený poplatok za registráciu mala skupina držiteľov preukazov ZŤP, ZŤPS, ktorých v roku 2019 knižnica zaregistrovala 558 a invalidní dôchodcovia, ktorých zaregistrovala 35. Nezamestnaní a ženy na materskej dovolenke mali rovnako ako dôchodcovia zápisné so zľavou (3 € na 365 dní).

Osobitnou skupinou medzi používateľmi so zdravotným postihom sú ľudia so zrakovým handicapom. Knižnica má tradične dobrú spoluprácu s *Úniou nevidiacich a slabozrakých Slovenska*, s ktorou v r. 2019 konzultovala využívanie mobilnej aplikácie pre sťahovanie zvukových kníh (v minulosti boli spoločnými aktivitami príležitostné výstavy a odborné semináre). Pre ľudí so zrakovým postihnutím knižnica sprostredkováva zvukové knihy, ktoré sú vyrábané a distribuované priamo do krajskej knižnice *Slovenskou knižnicou pre nevidiacich Mateja Hrebandu v Levoči*. Knižovníci pomáhajú používateľom zaregistrovať sa v levočskej knižnici, sťahovať si MP3 nahrávky do vlastných prehrávačov a navyše v prípade záujmu požičiavajú MP3 prehrávače na základe výpožičnej zmluvy používateľom domov. Na základe výškolenia dvoch pracovníkov v Levoči v roku 2019 knižnica zorganizovala školenie na využívanie mobilnej aplikácie Corvus, prostredníctvom ktorej si čitatelia môžu sťahovať MP3 knihy do svojich zariadení. O tejto možnosti informovala aj knihovníkov obecných a mestských knižníc regiónu na spoločnej porade.

Na základe vzájomnej dohody z r. 2014, podporenej priaznivou legislatívou, boli uvedené služby rozšírené aj na skupinu ľudí s iným zdravotným postihnutím. V roku 2019 zvukové knihy využívalo 15 používateľov. Knižnica im ponúka aj svoj fond audiokníh, ktorý si vybudovala v r. 2006 vďaka projektu Šanca pre zrakovo postihnutých Žilinského regiónu podporeného z Konta Orange.

Okrem Únie nevidiacich a slabozrakých Slovenska rozvíja knižnica spoluprácu aj s inými inštitucionalizovanými partnermi, často najmä na základe záujmu z ich strany. Príležitostné stretnutia, prípadne prednášky alebo výstavy na pôde knižnice organizovali pre svojich členov *Slovenský zväz zdravotne postihnutých č.2* (v r.2019 sa v knižnici nestretli), *Slovenský zväz sclerosis multiplex*, *občianske združenie Mozaika*. Osobitnou skupinou sú *domovy sociálnych služieb*, ktoré požičiavali knihy pre svojich klientov alebo sa zúčastňovali na aktivitách knižnice (*DSS Turie, DSS Straník*).

S *Nadáciou LÚČ* knižnica spolupracuje pri organizácii Dní nádeje.

V spolupráci s *Nadáciou Krajina harmónie* sa knižnica zapojila už po štvrtý krát do festivalu „Inter Nos – Medzi nami“, ktorý si vytýčil za úlohu poukázať na silné stránky všetkých ľudí, podporiť vzájomné porozumenie medzi nimi bez rozdielu a veselou formou pripomenúť, že všetci tvoríme komunitu a navzájom dokážeme oceniť rôznorodosť. V stánku knižnice sa účastníci podujatia zastavili pre pečiátku a oboznamovali sa najmä s didaktickými hrami knižnice.

V septembri knižnica organizačne podporila **Regionálny úrad verejného zdravotníctva SR**, ktorý zrealizoval na pôde knižnice Deň srdca. Tradične si mohli prísť do priestorov knižnice skontrolovať telesné parametre nielen používatelia jej služieb, ale aj všetci záujemcovia z radov verejnosti.

Spomedzi škôl je najtradičnejšia spolupráca so **Špeciálnou základnou školou Vojtaššáka, Žilina**, ktorej žiaci pravidelne prispievajú do súťaže Tvoríme vlastnú knihu, rekordu Čítajme si a ktorí často chodili na podujatia knižnice. Podujatia knižnice navštívili aj študenti **Strednej školy pre telesne postihnutú mládež Fatranská ul., Špeciálnej základnej školy Hurbanova ul. (aj elokované pracovisko na Moyzesovej ul.)** a zrakovo znevýhodnené deti **MŠ Čajakova**. Dve podujatia knihovníci zrealizovali pre **Špeciálnu základnú školu v Bytči**.

Knižnica organizovala aj iné podujatia pre bežné školské kolektívy, ktoré mali integrované deti so zdravotným postihnutím.

Knižnica organizuje množstvo podujatí, ktoré nie sú prioritne zamerané na kategóriu ľudí so zdravotným postihnutím, ale na ktorých sa táto kategória používateľov knižnice často zúčastňuje – knižnica im vytvára príjemné podmienky a dokáže sa prispôbiť ich požiadavkám. Patrili medzi ne tréningy pamäti, tvorivé dielne, kurzy počítačovej zručnosti, angličtina pre seniorov, spievanie v knižnici a samozrejme klasické sprístupňovanie dokumentov cez vypožičiavanie kníh.

Tab. 20

Kategória používateľov	Počet	Počet výpožičiek	Počet návštev doma	Iné služby
Slabozrakí, nevidomí a ŤZP využívajúci fond audio kníh	15	314 titulov na CD a vo formáte MP3, usmerňovanie pri sťahovaní MP3 kníh zo SKN v Levoči	0	Premietanie filmov so zvukovým komentárom, vypožičiavanie MP3 prehrávačov
Imobilní	5	cca 30		Podujatia knižnice, výpožičky kníh
Iní /donášková služba/	4	cca 70	10	
DSS TAU Turie	6	cca 60	0	
DSS Harmónia, zariadenie pre seniorov	8	cca 320		
Nadácia Lúč	1			Podujatia

Donášková služba na adresu bydliska nebola využívaná natoľko, ako by knižnica chcela; tento problém si občania riešia prostredníctvom opatrovateľov, ktorí im požičiavanie kníh resp. časopisov v knižnici zabezpečujú.

V časti 2. Vzájomná koordinácia a kooperácia sú vymenované subjekty, s ktorými knižnica spolupracovala v roku 2019, medzi nimi aj subjekty združujúce sociálne či zdravotne handicapované osoby.

V roku 2019 knižnica získala 87 dokumentov s tematikou zdravotného postihnutia, zdravého životného štýlu a zdravotného znevýhodnenia. Vypracovala 44 rešerší k problematike zdravia a zdravotného znevýhodnenia. Knižnica prezentovala literatúru s touto tematikou na Žilinských dňoch zdravia. Zároveň buduje fond zvukových kníh, taktilných kníh a didaktických hračiek pre zrakovo znevýhodnené deti.

Osobitnou a dôležitou skupinou sú seniori ako tradiční používatelia knižnice; služby pre nich sú spomenuté aj v nasledujúcej kapitole.

1.4. Vzdelávacie a kultúrno-spoločenské podujatia

Tab. 21 Vzdelávacie a kultúrno-spoločenské podujatia

Viac ako jedna desatina (11,79%) návštevníkov prichádza na podujatia, ktoré knižnica organizuje, a to vo svojej centrálnej knižnici, na pobočkách, na školách alebo iných verejných priestoroch.

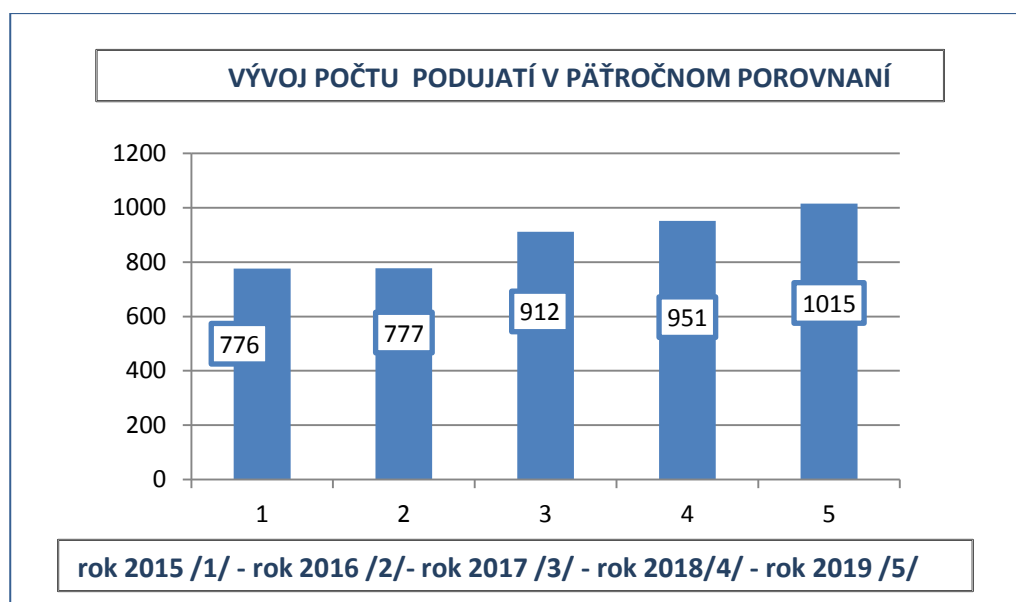
Štatistický výkaz o knižnici KULT (MK SR) 10-01 rozlišuje v ponuke knižničných podujatí kultúrno-spoločenské a výchovno-vzdelávacie aktivity. Ich ponuka tradične patrila do činnosti verejnej knižnice a odlišovala ju od obvyčajnej výdajne kníh. Knižnica je informačným miestom, miestom stretávania ľudí, miestom šírenia poznania a miestom, ktoré je prístupné všetkým vekovým kategóriám a ľuďom s rôznymi záujmami. Výchovno-vzdelávacie a kultúrno-spoločenské podujatia sa stali popri poskytovaní knižnično-informačných služieb výraznou stránkou pôsobenia krajskej knižnice, a to v súlade s jej zriaďovacou listinou, ktorá ju charakterizuje ako vzdelávaciu, kultúrnu a informačnú inštitúciu.

Aj pre Krajskú knižnicu v Žiline sa táto oblasť jej činnosti stáva prostriedkom, cez ktorý sa verejnosť dozvedá o jej existencii a priťahuje do jej priestorov nových návštevníkov ako používateľov klasických či moderných knižničných služieb. Okrem toho je cieľom knižnice aj vzdelávanie a formovanie moderného človeka – organizujú sa podujatia na podporu čítania, prezentáciu literatúry a jej tvorcov, významných osobností spoločenského a kultúrneho života, na čerpanie informácií populárno-náučnou formou, podporu celoživotného vzdelávania a komunitného života v meste.

Ukazovateľ	r. 2018	r. 2019	Rozdiel
počet podujatí	930	1 015	+ 85
z toho informačná výchova /kolektívov/	77	98	+ 21
Počet podujatí - pre deti predškolského veku	146	184	+ 38
- pre deti do 15 rokov	350	337	- 13
- pre mládež	65	78	+ 13
- pre dospelých	326	416	+ 90
- počet podujatí organizovaných mimo knižnicu	63	30	- 33
počet účastníkov podujatí	23 248	21 898	- 1 350

Počet podujatí, ktoré knižnice organizovala alebo spoluorganizovala v centrálnej knižnici, na pobočkách či iných miestach presiahol v r.2019 po prvýkrát tisíciku. Bolo zorganizovaných **1 015** podujatí, t.j. o 85 viac ako v r. 2018.

Za nárastom stojí vyšší počet podujatí pre školské kolektívy, ale aj posilnenie klubových aktivít v knižnici. Tieto podujatia sú väčšinou určené pre menšiu skupinu záujemcov, a tak aj keď počet podujatí stúpol, počet návštevníkov podujatí klesol.

Na realizácii podujatí sa podieľala 82,36 % centrálna knižnica, kde sa uskutočnilo **836** podujatí, t.j. na 1 otvorený deň počas pracovného týždňa v roku 2019 pripadli priemerne 2,88 podujatia. Na pobočke Vlčince zrealizovali 83 podujatí, na pobočke Hájik 19 podujatí. Na pobočke Solinky významným podielom prispieva k počtu podujatí čitateľský krúžok a klub spoločenských hier, spolu tam bolo zorganizovaných 64 podujatí.

V priebehu sledovaného roka knižnicu za účelom účasti na podujatiach navštívilo **21 898 návštevníkov**, t.j. 11,79 % (12,55% v r.2018, 10,81 % v r. 2017) z celkového počtu návštevníkov. Títo vyhľadali knižnicu práve s cieľom kultúrneho a spoločenského vyžitia alebo čerpania informácií populárno-náučnou formou prostredníctvom kolektívne organizovaných podujatí (najmä pre deti a mládež).

Besedy, workshopy, semináre v roku 2019 (okrem podujatí pre školské kolektívy):

Dejiny statočného národa sloven.	beseda s autorkou Natáliou Milanovou	21.1.2019
Šperkovnica vo Fusion 360	workshop	23.1.2019
Cesta Magdalény Robinsonovej	cestovateľská beseda	25.1.2019
Iuventa	seminár pre pozvaných účastníkov	28.1.2019
Aljaška	cestovateľská beseda s Petrou Pogányovou	30.1.2019
Príbehy z prameňa	krst knihy a beseda s Katarínou Mikolášovou	31.1.2019
Toastmasters	seminár pre prihlásených účastníkov	2.2.2019
Modelovanie v Corel Draw	workshop	6.2.2019
Dynamika v 3D modelovaní	workshop	20.2.2019
Prvá pomoc pre všetkých	beseda s praktickými ukážkami	20.2.2019
Liečivé čítanie	beseda s Gabi Ságálovou	5.3.2019
Sen o červenom pavilóne	beseda o knihe s Petrom Čaplickým a Marinou Čarnogurskou	6.3.2019
Corel Draw	workshop	6.3.2019
Indonézia	cestovateľská beseda so Zuzanou Grochalovou	8.3.2019
Blender	workshop	13.3.2019
Môj príbeh fotografie	beseda o knihe s autorom Vladom Bačom	13.3.2019
Náš pes je huncút	beseda o knihe s autorkou Jaroslavou Kuchtovou	15.3.2019
Macmillan	odborný seminár pre učiteľov angličtiny	19.3.2019
Severná India	cestovateľská beseda s Jakubom Frankom	20.3.2019
Literárna beseda	beseda so spisovateľkou Katarínou Kucbelovou	26.3.2019
Výroba peňaženky	workshop	27.3.2019
Noc s Andersenom	podujatie pre deti spojené s prespaním v knižnici	29.3.2019

Deň Vlka	podujatie organizované Národným parkom Malá Fatra, súčasťou boli besedy a výstava prác žiakov ZŠ	3.4.2019
Planetárny prevod v pohybe	workshop	3.4.2019
Ja som Inna	predstavenie Teátra Neline	4.4.2019
Ferrata	beseda s Ferom a Feďom Výrostkom	9.4.2019
Vymodleuj si prsteň	workshop	10.4.2019
Jazykový kvet	súťaž v prednese a dramatizácii v cudzích jazykoch	10.4.2019
Od jari do jari v silbašskom chotári	beseda s autorom Ondrejom Mihálom	11.4.2019
Rumunsko	cestovateľská beseda so Zuzanou Grochalovou	12.4.2019
Meditácia	seminár o správnej meditácii	16.4.2019
Vyrob si veľkonočné vajčko	workshop	17.4.2019
Olívia	beseda s autorkou Zuzanou Miháľechovou	17.4.2019
Kniha Horného Považia 2018	vyhlásenie výsledkov súťaže	23.4.2019
Corel Draw	workshop	24.4.2019
Sibirske siroty	krst knihy a beseda s autorom Pavlom Vitkom	25.4.2019
Shakespeare's Day: stredné školy	súťaž v prednese a dramatizácii v anglickom jazyku	30.4.2019
Shakespeare's Day: základné školy	súťaž v prednese a dramatizácii v anglickom jazyku	30.4.2019
Oxford University Press	odborný seminár pre učiteľov angličtiny	10.5.2019
Inventúra	beseda s autorom knihy Andym Hrycom	15.5.2019
Tatarka, Štefánik	prednáška Petra Cabadaja spojená s besedou	15.5.2019
Pohyb spaľovacieho motora vo Fusion 360	workshop	15.5.2019
Ján Smrek	kultúrno-poetické pásmo o básnikovi	16.5.2019
Keď národ umiera!	beseda s historikom Petrom Hubom	20.5.2019
Moja šálka kávy	workshop	22.5.2019
O ilustrácii	beseda s ilustrátorkou Natašou Štefunkovou	28.5.2019
Každý môže byť Illustrator	workshop	29.5.2019
Národné parky USA	cestovateľská beseda s fotografom Vladom Bačom	29.5.2019
Na každý vek máme liek	beseda s autorkami knihy - Máriou Petrášovou a Ľubicou Hybenovou spojená s autogramiádou	30.5.2019
Tvoríme vlastnú knihu	vyhodnotenie národného a medzinárodného kola súťaže	3.6.2019
3D modelovanie vo Fusion 360	workshop	5.6.2019
Pes Timo a doktor Hafbolito	beseda s autorkou Ľubicou Batoryovou	7.6.2019
Seniori a seniorky proti korupcii	školenie pre seniorov	13.6.2019
Matematická fotografia	vyhodnotenie súťaže amatérskych fotografů	14.6.2019
Rozmanitá západná Čína	beseda s fotografom Petrom Čaplickým spojená s otvorením rovnomennej výstavy	17.6.2019
Pletieme z pedigu	workshop	19.6.2019
Plávajte s nami svetom 3D modelovania	workshop	26.6.2019
O vode	súčasť knižničného cyklu Piknik v parku	2.7.2019
Simulácia v 3D modelovaní	workshop	3.7.2019
Hádankovo	súčasť knižničného cyklu Piknik v parku	9.7.2019
Staň sa Ilustrátorom	workshop	10.7.2019
Hypergrid	turnaj v hre spoločenskej hry Hypergrid	13.7.2019
Doprava	súčasť knižničného cyklu Piknik v parku	16.7.2019
O ďalekých krajinách	súčasť knižničného cyklu Piknik v parku	23.7.2019
Planina snov	krst knihy a beseda s autorkou Boženou Lenčovou	23.7.2019
Včelár Jožko	súčasť knižničného cyklu Piknik v parku	20.7.2019
Pracovitá včela	prednáška Miroslava Nováka spojená s workshopom	2.8.2019
Zúbky	súčasť knižničného cyklu Piknik v parku	6.8.2019
Rozumieme financiám?	finančné vzdelávanie pre deti z detských domovov	12.8. a 16.8.2019
O číslach	súčasť knižničného cyklu Piknik v parku	13.8.2019
Tajomstvo kaligrafie	prednáška Sachiko Fujii spojená s besedou	14.8.2019
O priateľstve	súčasť knižničného cyklu Piknik v parku	20.8.2019
Vymodeluj si náramok	workshop	21.8.2019
Macmillan	odborný seminár pre učiteľov angličtiny	26.8.2019
Čarovné slovička	súčasť knižničného cyklu Piknik v parku	27.8.2019
Zvláštna technika vypaľovania	workshop	28.8.2019
Výučba Fusion 360	workshop	4.9.2019
Závislosť a rodina	prednáška Vladimíra Stanislava spojená s besedou	7.9.2019
Kreslené Čičmany	podujatie počas Dní európskeho kultúrneho dedičstva	10.9.2019

Navrhni plagát ako Illustrator	workshop	11.9.2019
Knižné víly	podujatie počas Dní európskeho kultúrneho dedičstva	13.9.2019
Ako som sa stal ilustrátorom	beseda s ilustrátorom Stanom Lajdom	17.9.2019
Vytvorte textilnú hračku	workshop	18.9.2019
Rozprávka	podujatie počas Dní európskeho kultúrneho dedičstva	19.9.2019
Stratená Žilina	predstavenie knihy a beseda s jej autormi	19.9.2019
Poézia SNP	beseda o dielach mladých autorov, ktorí padli v SNP	20.9.2019
Angličtina a Esperanto – aké ste?	prednáška pri príležitosti európskeho dňa jazykov	23.9.2019
Rozumieme financiám?	finančné vzdelávanie	24.9.2019
Jantárová komnata	prednáška Milana Kučeru spojená s besedou	25.9.2019
Obujte sa do 3D modelovania	workshop	25.9.2019
Adobe Photoshop	workshop	2.10.2019
Komunikačné zručnosti	odborný seminár pre knihovníkov	3.-4.10.a 24.-25.10.2019
Známy a nepoznaný Peking	beseda s fotografom Petrom Čaplickým spojená s otvorením rovnomennej výstavy	7.10.2019
Autodesk Fusion	workshop	9.10.2019
Démon Chlast	beseda s Johnym Peťkom pri príležitosti Dní nádeje	14.10.2019
Nástrahy internetu	sprievodné podujatie pri príležitosti Dní nádeje	15.10.2019
Blender 3D	workshop	16.10.2019
Ľudské práva	sprievodné podujatie pri príležitosti Dní nádeje	16.10.2019
Krajský policajný zbor	sprievodné podujatie pri príležitosti Dní nádeje	17.10.2019
Fetálny alkoholový syndróm	sprievodné podujatie pri príležitosti Dní nádeje	18.10.2019
Cena Janka Frátrika	vyhodnotenie literárnej súťaže	18.10.2019
Tkanie šperkov	workshop	23.10.2019
Ako žiť s psychózou	prednáška Martiny Hanzelovej a Dagmar Štrocholcovej	24.10.2019
Ako chytiť vodníka	beseda s autorkou Janou Zoňovou	25.10.2019
Knižný Vševedko	literárno-vedomostná súťaž pre žiakov ZŠ	28.10.2019
Príprava stratégie SR pre mládež	školenie Juventy pre pozvaných účastníkov	29.10.2019
Kamčatka a Island	cestovateľská beseda	29.10.2019
Adobe Illustrator	workshop	6.11.2019
Zvukové knihy pre nevidiacich	prednáška pre knihovníkov	11.11.2019
30 rokov po	prednáška o nežnej revolúcii spojená s besedou	11.11.2019 a 13.11.2019
Aj vaše ruky prehovorila	seminár o správnej meditácii	12.11.2019
Knižnica v živote dieťaťa	odborný seminár pre knihovníkov	15.11.2019
Vytvorte si vianočnú ozdobu	workshop	20.11.2019
Mysľou k životu	beseda s Filipom Ponechalom	20.11.2019
Srí Lanka	cestovateľská beseda s Jakubom Frankom	22.11.2019
Natáľkine dobrodružstvá	beseda s autorom Stanislavom Repaským	25.11.2019
Zem finančných možností	prednáška o finančnom vzdelávaní	26.11.2019
Autodesk Fusion 360	workshop	27.11.2019
Metodický seminár	seminár pre obecných knihovníkov	27.11.2019
Kocúr Žabo s bielou bradou	beseda s autorom Ondrejom Nagajom	3.12.2019
Vytvorte si vianočný pozdrav	workshop	4.12.2019
Papučky	beseda s autorkou Janou Necpalovou	6.12.2019
Milan Ferko	prednáška Petra Cabadaja spojená s besedou	11.12.2019

Výstavy v roku 2019:

Pred a po	výstava karikatúr od F. Vica a V. Jiráňka	10.1.–31.1.2019
Vodný svet a záhrady v Su Čou	výstava fotografií Petra Čaplického	1.2. – 28.2.2019
Exulantská tlačiareň rodiny Dadanovcov v Žiline v 17. storočí	dokumentárna výstava	1.2. – 31.3.2019
Fotomasty 2019	výstava fotografií Ľ. Plešingeru doplnená o maľby známych žilinských budov Stana Lajdu	7.3. – 31.3.2019
História Rotary Clubu v ČSR	výstava k 20. výročiu obnovenia československého Rotary dištriktu	5.3. – 31.3.2019
Tvorba tvorivého klubu	výstava tvorby tvorivého klubu	4.4. – 30.4.2019
Kreslí sa to, maľuje sa to, lepí sa to, čo je to?	výstava prác SSUŠ	15.4. – 30.4.2019
Svet fantázie inými rukami	výstava prác klientov zo sociálnych zariadení	6.5.-31.5.2019

Dominik Tatarka	výstava pri príležitosti 30. výročia úmrtia	1.5. – 31.5.2019
Milan Rastislav Štefánik	výstava pri príležitosti 100. výročia úmrtia	1.5. – 31.5.2019
Putovná výstava víťazných kníh regionálnych čitateľských súťaží	výstava kníh	15.5. – 20.6.2019
Výstava Žofie Bosniakovej	výstava pri príležitosti 410. výročia narodenia	1.6. – 30.6.2019
Koncoročná výstava žiakov SZUŠ	výstava prác žiakov výtvarného odboru	3.6. - 31.8.2019
Matematická fotografia	výstava fotografií študentov Bil.gymnázia	14.6. - 30.6. 2019
Slnko v duši	výstava prác žiakov špeciálnych škôl	19.6. - 6.9.2019
Rozmanitá západná Čína	výstava fotografií Petra Čaplického	17.6. - 31.7.2019
Môj surrealistický svet	výstava malieb Vlada Medviďa	27.6. -31.7.2019
Keď sním	výstava prác žiakov SZUŠ	25.6.- 31.8.2019
Ercolano	výstava fotografií Radoslava Krivka	3.9.-30.9.2019
Krása kvetov	výstava obrazov Ivety Ambrózovej	5.9.-30.9.2019
Vincent Hložník	výstava pri príležitosti 100. výročia narodenia	6.9.-30.9.2019
Z pohľadu generácií dvou stoliť	výstava fotografií členov ČsnS	9.9.-5.10.2019
Známy a nepoznaný Peking	výstava fotografií Petra Čaplického	7.10.-31.10.2019
Ilustrácie Stana Lajdu	výstava ilustrácií z detských kníh	7.10.-31.10.2019
Osobnosti Žiliny očami S. Lajdu	výstava portrétov	7.10.-31.10.2019
Českí a slovenskí ilustrátori ocenení na BIB 1967 – 2017	výstava ilustrácií z detských kníh	8.10.-31.10.2019
Výstava kalendárov	výstava najkrajších kalendárov roka 2019	3.10.-23.10.2019
95. výročie KKZA	výstava k 95. výročiu založenia knižnice	15.10.-31.10.2019
Fotolitera 2019/II	výstava fotografií spojených s poéziou	4.11.-30.11.2019
Svetoznáma Provence a nepoznaná Kythira	výstava fotografií	5.11.-30.11.2019
Ako to bolo	výstava ku 30. výročiu Nežnej revolúcie	4.11.-30.11.2019
Ilustrácia	výstava žiakov odboru propagačné výstavníctvo	7.12.2019-7.1.2020

Kniha, krásna a odborná literatúra, spisovatelia, čítanie – napriek rôznorodosti svojich aktivít ostávajú na poprednom mieste záujmu knihovníkov, pretože sú spojené s tradičnou podstatou knižnice, a tou je sprístupňovanie dokumentov a informácií. Knižnica pozitívne reagovala na snahu spisovateľov prezentovať svoje diela na pôde knižnice a pri niektorých príležitostiach (napr. Vianoce s detskou knihou) sama oslovovala autorov s ponukou na realizáciu podujatí. Literárna téma bola zastúpená na autorských besedách, besedách o knihách, besedách o problematike, ktorú kniha spracovávala:

Dejiny statočného národa slov.	beseda s autorkou Natáliou Milanovou	21.1.2019
Príbehy z prameňa	krst knihy a beseda Katarínou Mikolášovou	31.1.2019
Sen o červenom pavilóne	beseda o knihe s Petrom Čaplickým	
	Marinou Čarnogurskou	6.3.2019
Môj príbeh fotografie	beseda o knihe s autorom Vladom Bačom	13.3.2019
Náš pes je huncút	beseda o knihe s autorkou Jaroslavou Kuchtovou	15.3.2019
Ferrata	beseda s Ferom a Feďom Výrostkom	9.4.2019
Od jari do jari v silbašskom chotári	beseda s autorom Ondrejom Miháľom	11.4.2019
Olivia	beseda s autorkou Zuzanou Miháľechovou	17.4.2019
Sibírske siroty	krst knihy a beseda s autorom Pavlom Vitkom	25.4.2019
Inventúra	beseda s autorom knihy Andym Hrycom	15.5.2019
Tatarka, Štefánik	prednáška Petra Cabadaja spojená s besedou	15.5.2019
Ján Smrek	kultúrno-poetické pásmo o básnikovi	16.5.2019
Keď národ umiera!	beseda s historikom Petrom Hubom	20.5.2019
O ilustrácii	beseda s ilustrátorkou Natašou Štefunkovou	28.5.2019
Každý môže byť Ilustrátor	workshop	29.5.2019
Na každý vek máme liek	beseda s autorkami knihy - Máriou Petrášovou a Eubicou Hybenovou spojená s autogramiádou	30.5.2019
Pes Timo a doktor Hafbolito	beseda s autorkou Eubicou Batoryovou	7.6.2019
Ako som sa stal ilustrátorom	beseda s ilustrátorom Stanom Lajdom	17.9.2019
Stratená Žilina	predstavenie knihy a beseda s jej autormi	19.9.2019
Poézia SNP	beseda o dielach autorov, ktorí padli v SNP	20.9.2019
Démon Chlast	beseda s J. Peťkom pri príležitosti Dní nádeje	14.10.2019
Cena Janka Frátrika	vyhodnotenie literárnej súťaže	18.10.2019
Ako chytiť vodníka	beseda s autorkou Janou Zoňovou	25.10.2019

Natáalkine dobrodružstvá	beseda s autorom Stanislavom Repaským	25.11.2019
Kocúr Žabo s bielou bradou	beseda s autorom Ondrejom Nagajom	3.12.2019
Papučky	beseda s autorkou Janou Necpalovou	6.12.2019
Milan Ferko	prednáška Petra Cabadaja spojená s besedou	11.12.2019

V roku 2019 predstavili v Krajskej knižnici v Žiline viacerí slovenskí autori svoju tvorbu a najnovšie literárne diela; prvou z nich bola **Katarína Mikolášová**, ktorej kniha *Príbeh z prameňa* bola uvedená do života práve na pôde knižnice. Katarína Mikolášová sa stala hlavnou aktérkou aj ďalšieho podujatia, keď v partnerstve s fotografom Lajom Kupkovičom predstavili v knižnici svoje fotografie pod názvom **Svetoznáma Provence a nepoznaná Kythira (Perly Stredomoria)**.

Do svojho nového literárneho života bola v knižnici uvedená aj ďalšia kniha, zbierka strašidelných povestí *Ako chytiť vodníka* mladej autorky **Jany Zoňovej**, ktorá priviedla čitateľov k hororovému žánru. Mladé autorky zastupovala aj **Zuzana Michálochová**, ktorej kniha *Olívia* vzbudila záujem najmä medzi mladými ženami a matkami, pretože ústrednou témou knihy je dieťa a jeho výchova. Poetka **Gabi Sagálová** prišla do knižnice na besedu s presvedčením, že poézia je jednou z najkrajších literárnych foriem a že svojou krásou lieči, a preto sa jej podujatie konalo pod názvom *Liečivé čítanie*.

Nádych pokračovania mala prezentácia knihy **Sibírske siroty**. Jej autor Pavol Vitek ako víťaz súťaže Kniha Horného Považia 2017 už raz zaujal milovníkov kníh a zároveň milovníkov Ruska a cestovania vlakom. Čitateľsky úspešná kniha o Transsibírskej magistrále pokračovala v cestovateľskej tematike, venovanej tentokrát Bajkalsko-amurskej magistrále.

Vo výrazne hudobnej atmosfére sa konalo podujatie **Ferrata** s Ferom a Feďom Výrostkom, ktorí ho charakterizovali ako zábavné rozprávanie o svojich životných chodníčkoch. Okrem pesničiek skupiny ViacMenejTrio bola ústrednou témou kniha *Blue* a doterajšia Feďova tvorba.

Veľký záujem verejnosti vyvolala návšteva herca **Andyho Hryca**, ktorá pritiahla do knižnice mnoho jeho fanúšikov a zvedavcov, ale najmä čitateľov knihy *Inventúra*. Známa slovenská kniha vyšla v doplnenom vydaní a priniesla nové autorove pohľady na slovenskú spoločnosť.

Tradičných návštevníkov potešila ďalšia návšteva slovenského rodáka žijúceho v Kanade **Ondreja Miháľa**, ktorý tentokrát predstavil knihu *Od jari do jari v silbašskom chotári* ako šiestu v kolekcii zameranej na históriu a život kanadských Slovákov a ich predkov v Silbaši.

Počas Dní nádeje ponúkol autentickú spoveď mladým ľuďom herec **Ján Petko**, autor svojej druhej knihy *Démon Chlast II*. Svoj životný príbeh doplnil o citáty a myšlienky zo sociálnej siete a o obrazy výtvarníčky Lucie Rubeljovej.

Téme fotografie a svojej tvorbe za 50 rokov života sa venoval vo svojej knihe *Príbeh fotografie* **Vladimír Bača**, žilinský fotograf, ktorý svoju monografiu predstavil aj na pôde knižnice.

Ženské publikum, ale nielen to, zaujala beseda o knihe *Na každý vek máme liek* s jej autorkami **Máriou Petrášovou** a **Ľubicou Hybenovou**, ktoré poskytli svoje podpisy do novej knihy každému záujemcovi počas autogramiády. Na besede sa venovali otázkam estetickej medicíny.

Mnoho autorov zavítalo do knižnice kvôli detskému návštevníkovi a detskému čitateľovi. Ešte v marci prišla medzi deti **Jaroslava Kuchtová**, ktorá píše knihy pre rôzne vekové kategórie a tentokrát oslovila menšie deti s novinkou *Náš pes je huncút*. V júni **Ľubica Bátoriová** predstavila knihu *Pes Timo a doktor Hafbolíto*. Avšak najmä mesiac november a december žičil tým, ktorí majú radi literatúru pre deti, pretože do knižnice prichádzali renomovaní autori a navyše, knižnica umožnila stretnutia s tvorcami aj deťom z obcí v okolí Žiliny. Krajská knižnica organizovala ďalší ročník tradičného zimného literárneho festivalu **Vianoce s detskou knihou**.

Medzi festivalovými podujatiami boli:

Stanislav Repaský - Natáalkine dobrodružstvá (autorská beseda)

Igor Válek - Povesti a HORORozprávky (dve autorské besedy)

Marta Pažická (hudobno-literárne pásmo)

Ondrej Nagaj - Kocúr Žabo s bielou bradou (beseda, prezentácia novej knihy)

Janka Necpalová - Zo škupiny / Moja cesta do Austrálie (2 autorské beseda)

Toňa Revajová a Stano Lajda (literárno-výtvarné dielne)

Jaroslava Kuchtová – Keby som mal brata (autorská beseda)

Katarína Mikolášová - Od Frčky Hulákovkej k búbelom (autorská beseda)

Ján Moravec - Svet histórie, rozprávok a povestí (beseda a prednáška)

Vianoce s detskou knihou sa konali po 13. krát a slávnostne boli otvorené veľkým hudobno-literárnym matiné v Rosenfeldovom paláci, na ktorom sa zúčastnili viacerí, najmä regionálni autori a priatelia knižnice. Úvodnému podujatiu predchádzala odborná **prednáška o Milanovi Ferkovi**, ktorú predniesol historik Peter Cabadaj.

Peter Cabadaj odborne garantoval aj dve ďalšie podujatia. **Seminár k okrúhlemu výročiu úmrtia M. R. Štefánika (100) a Dominika Tatarku (30)**, ktorý bol určený prioritne študentom, ale aj knihovníkom a širokej verejnosti a v ktorom boli trochu netypicky spojené dve známe slovenské osobnosti. Pod názvom **Mladí vo večnosti** bola pri príležitosti 75. výročia SNP prezentovaná tvorba mladých básnikov, ktorí v povstaní zahynuli. Hudobným hosťom bolo zoskupenie Paľa Cabadaja CABO, ktoré zahrlo zhudobnené verše nežijúcich slovenských básnikov (medzi inými aj Jána Frátika).

Literárnym a historickým osobnostiam boli venované aj ďalšie spomienkové a vzdelávacie podujatia.

Na mnohých miestach na Slovensku vystúpili so svojim literárno-hudobným pásmom k **120. výročiu narodenia Jána Smreka** Ľubomír Scherhauser a o.z. Návraty k pokladom. V krajskej knižnici bol ich program určený najmä mladým divákom.

Historik a riaditeľ Oravskej knižnici A.Habovštiaka v Dolnom Kubíne **Peter Huba** študentom porozprával o histórii slovenskej hymny, jej autorovi a o chvíľach, ktoré boli temnými v dejinách slovenského národa. **Dalimír Hajko** v spoločnosti Petra Mišáka predstavil knihu Slovenské provokácie o dozrievaní moderného slovenského národa a oboznámil návštevníkov s esejami o šiestich slovenských literátoch, ktorí sa podpísali pod vznik novej slovenskej kultúry.

Už po trinásty krát sa konala čitateľská súťaž **Kniha Horného Považia** (2018), ktorá si vybudovala stabilné miesto v aktuálnom kultúrnom živote regiónu. Dokazuje to aj porovnanie čísiel za ostatné tri roky. Do súťaže môžu byť nominované knihy, ktoré vyšli v roku predchádzajúcom rok vyhlásenia súťaže a ktoré sú zaradené do verejného hlasovania na základe ich spojenia s regiónom Žilina a Bytča tematicky alebo osobou tvorca. V r. 2017 o titul Kniha roka súťažilo 56 kníh, v r. 2018 64 kníh a v roku 2019 67 kníh. Obdobne rástol aj počet ľudí, ktorí za nominované knihy hlasovali. V r. 2017 si vybralo obľúbenú knihu 2 258 hlasujúcich, v r. 2018 ich počet stúpol na 3 144 a v roku 2019 svoj hlas odovzdalo 4 359 čitateľov (v kategórii odborná literatúra bolo udelených 2921 hlasov a v kategórii beletria 1438 hlasov).

V kategórii beletria zvíťazila kniha **Zlatá brána. Povesti a rozprávky z Horného Považia autora Jána Moravca** s počtom hlasov 467.

Titul Kniha Horného Považia 2018 v kategórii odborná literatúra získala monografia obce **Divinka a Lalinok**, ktorú zostavili: **Marek Sobola, Jozef Jaroš, Jozef Švaňa, Michal Krško**. Publikácia získala 2 030 hlasov.

Cieľom, ktorý sa tradične skrýva za prezentáciou regionálnej tvorby je propagácia autorov a kníh, budovanie vzťahu verejnosti k literárnej tvorbe rodákov a ľudí spojených s Horným Považím a aj šírenie informácií o regióne a z regiónu.

Knižnica v r. 2019 patrila okrem literárnych tém mnohým oblastiam spoločenského života, ktoré našli svoj priestor na besedách, prednáškach, workshopoch, seminároch. Využívanie 3D tlače, história, osobnosti, zdravie a choroby, fauna a flóra, závislosti, finančná zručnosť, Slovenské

národné povstanie, tradície, kultúra a mnohé iné boli témami, ktoré boli ponúknuté nielen používateľom knižnice, ale aj záujemcom z radov ostatnej verejnosti.

Spomedzi všetkých aktivít cestovateľskej besedy patrili medzi tie, ktoré dosahovali veľmi vysokú návštevnosť.

Denali, Aljaška	cestovateľská beseda s Petrou Pogányovou	30.1.2019
Sen o červenom pavilóne	beseda o knihe s Petrom Čaplickým a Marinou Čarnogurskou	6.3.2019
Indonézia	cestovateľská beseda so Zuzanou Grochalovou	8.3.2019
Severná India	cestovateľská beseda s Jakubom Frankom	20.3.2019
Rumunsko	cestovateľská beseda so Zuzanou Grochalovou	12.4.2019
Národné parky USA	cestovateľská beseda s fotografom Vladom Bačom	29.5.2019
Rozmanitá západná Čína	beseda s fotografom Petrom Čaplickým spojená s otvorením rovnomennej výstavy	17.6.2019
Známy a neznámy Peking	vernissáž výstavy fotografií Petra Čaplického, spojená s besedou	7.10.2019
Srí Lanka	cestovateľská beseda s Jakubom Frankom	22.11.2019

Čiastočne návštevníkov svojich besied a výstav fotografií priviedol k spoznávaní diaľok propagátor krás Číny **Peter Čaplický**, ktorý v spolupráci s občianskym združením Brána poznania pripravil pre návštevníkov knižnice cyklus podujatí o jednej z najväčších krajín sveta. Čínu prezentoval cez fotografie, ktoré sám nafotil počas svojich ciest a na jednej z besied mu bola literárnym partnerom sinologička **Mária Čarnogurská**. Ďalšiu krajinu prostredníctvom fotografie predstavil **Vlado Bača**, ktorý využil priestory knižnice pre prezentáciu svojho umenia po druhý krát. Dva razy sa stretli s fanúšikmi cestovania na knižničnej pôde aj **Zuzana Grochalová** a **Jakub Frankl**.

Na pôde knižnice nechýbala tematika ekológie a ochrany prírody ani vďaka viacročnej spolupráci so **Správou Národného parku Malá Fatra, Školou ochrany prírody vo Varíne a občianskym združením Prales**. V roku 2019 sa dostal do pozornosti detí vlk a 3. apríla počas **Dňa vlka**, na ktorom sa organizačne podieľala Správa NP Malá Fatra v spolupráci s neziskovou organizáciou Zmysel života sa deti oboznamovali na besedách s jednou z našich najväčších šeliem a potrebou jej ochrany. Deň bol zakončený besedou pre verejnosť Vlci v Malej Fatre s Tomášom Flajsom zo Správy NP Malá Fatra. Podujatie je záverom projektu „Ako Vlk nezožral Červenú Čiapocku“, ktorý je súčasťou trojročného cyklu „Príbehy troch šeliem“. V spolupráci s týmito partnermi bol zorganizovaný aj Deň bociana, ktorý bol symbolickým záverom ekovýchového viacročného programu Bocian. Okrem besied Všetko o bocianovi zameraných na popularizáciu jedného z najväčších slovenských vtákov boli na úseku pre deti a mládež inštalované súťažné výtvarné práce.

Okrem toho, že knižnica umožnila prezentovanie tvorby žilinských umelcov, prepojenie na mesto, jeho súčasnosť či minulosť mali aj iné podujatia. Kniha **Stratená Žilina 2** bola napísaná viacerými autormi predchádzajúcej známej monografie a odokrývala ďalšie stratené a už neexistujúce miesta v Žiline. Do krajskej knižnice ju prišli predstaviť Peter Štanský, Patrik Groma a Jozef Feiler, ktorí slovom a fotografiami zachytili zaniknuté žilinské reálie z oblastí bánk, bulharských záhradníkov, kín a monumentov.

Pod názvom **Ako to bolo** dokumentovali bibliografky krajskej knižnice nedávne dejiny Žiliny. Revolučné obdobie nežnej revolúcie zmapovali na základe článkov z dobovej tlače. Výstavu fotografií Žiliny z projektu Ľubomíra Plešinger, doplnených o maľby známych žilinských budov od akademického maliara Stana Lajdu priniesla výstava **Fotomosti 2019**. **Stanislav Lajda** vystavoval v knižnici ešte dvakrát; ilustrácie z detských kníh a portréty Osobnosti Žiliny očami S. Lajdu.

Tri výstavy v knižnici niesli v sebe spomienku na Československo, na naše vzájomné kultúrne prepojenie. Prvou výstavou roka 2019 bola v knižnici výstava karikatúr Fedora Vica a Vladimíra Jiráka pod názvom **Pred a Po**. Český spolok na Slovensku pripravil výstavu fotografií **Z pohľadu generácií dvoch století**, venovanú 25. výročiu svojho vzniku v samostatnej Slovenskej republike a tiež historickému 100. výročiu založenia Československa v r. 1918. Už po druhýkrát vystavovali v knižnici fotografické práce spojené s poéziou členovia skupiny Foto a Literáti Českého zemského zväzu FISAIC, Medzinárodnej federácie pre kultúru a voľný čas železničiarov. Výstavy **Fotolitera** tak dostala prívlastok **II**.

Spojenie českej a slovenskej umeleckej tvorby priniesla aj výstava ilustrácií z detských kníh **Českí a slovenskí ilustrátori ocenení na BIB 1967 – 2017**.

Tradične sa knižnica zúčastnila žilinských **Dní zdravia** na Hlinkovom námestí a spoluorganizovala **Deň srdca**, počas ktorého si návštevníci knižnice mohli dať zmerať krvný tlak, váhu, cholesterol, cukor a tuk a zamyslieť sa nad svojím zdravotným stavom. Počas týchto podujatí knižnica prezentovala svoje služby a fond na výstavke kníh s tematikou zdravia a zdravého životného štýlu.

Medzi Žilincanov a návštevníkov mesta knižnica vyšla aj na troch ďalších podujatiach. Počas letného dopoludnia v znamení moderného „gastro eventu“ **Pikniku v meste (15.6.2019)**, ktorý sa konal v Budatínskom parku prezentovala svoje služby a ponúkala tvorivé dielne so zameraním na najmenších. Obdobne prioritne na túto kategóriu bol zameraný **Deň rodiny (19.4.2019)**, ktorý pritiahol do okolia Budatínskeho hradu najmä mladých ľudí a starých rodičov so svojimi potomkami. Knižovníci sa snažili aj v rámci týchto podujatí propagovať čítanie, knihy a svoju knižnicu. Ponuka kníh nechýbala ani na Mariánskom námestí, kde sa konal festivalu **Inter Nos (5.9.2019)**. Ako nasledovník Jašidielne bol už po tretíkrát organizovaný s cieľom podporiť vzájomné porozumenie bez ohľadu na rozdiely a inklúziu zdravých a mentálne znevýhodnených ľudí (Sme z jedného cesta, sme z jedného mesta). Hlavnými organizátormi boli Nadácia Krajina harmónie, Centrum včasnej intervencie a ďal. Knižnica pripravila vo svojom stánku program pre účastníkov spojený s tvorivosťou a čítaním.

V roku 2018 začala knižnica poskytovať priestor **Slovak Business Agency (Creative point)** pre nový typ aktivít, ktorí priviedol do knižnice nových používateľov. Vzdelávacie podujatia zamerané na 3D tlač a jej využitie v praxi, modelovacie programy Blender, SketchUp, Fusion360, ale aj remeselnícke a umelecké techniky boli realizované v rámci Národného projektu Národného podnikateľského centra v regiónoch.

Šperkovnica vo Fusion 360	workshop	23.1.2019
Modelovanie v Corel Draw	workshop	6.2.2019
Dynamika v 3D modelovaní	workshop	20.2.2019
Corel Draw	workshop	6.3.2019
Blender	workshop	13.3.2019
Výroba peňaženky	workshop	27.3.2019
Vymodeluj si prsteň	workshop	10.4.2019
Corel Draw	workshop	24.4.2019
Pohyb spaľ. motora vo Fusion 360	workshop	15.5.2019
Každý môže byť Illustrator	workshop	29.5.2019
3D modelovanie vo Fusion 360	workshop	5.6.2019
Pletieme z pedigu	workshop	19.6.2019
Plávajte s nami svetom 3D mod.	workshop	26.6.2019
Simulácia v 3D modelovaní	workshop	3.7.2019
Vymodeluj si náramok	workshop	21.8.2019
Výučba Fusion 360	workshop	4.9.2019
Obujte sa do 3D modelovania	workshop	25.9.2019
Adobe Photoshop	workshop	2.10.2019
Autodesk Fusion	workshop	9.10.2019
Blender 3D	workshop	16.10.2019

Tkanie šperkov	workshop	23.10.2019
Adobe Illustrator	workshop	6.11.2019
Autodesk Fusion 360	workshop	27.11.2019

Významný počet besied bol venovaný mladému človeku a prevencii nežiaducich vplyvov na jeho duševný a spoločenský vývoj. Koncentrovali sa najmä počas **Dní nádeje**, ktorých dvadsiaty piaty ročník sa konal druhý októbrový týždeň v dňoch 2. 10. - 7. 10. 2019. Tradične priviedol do knižnice študentov na prehliadku literárnych a výtvarných prác k protidrogovej téme a na besedy o problematike rôznych foriem závislostí, rasizmu a extrémizmu, o vplyve alkoholu na vývoj dieťaťa v tehotenstve, závislosti na internete a moderných technológiách a p.

Jedným z najvýznamnejších podujatí v tejto oblasti bolo premietanie dokumentárne filmu o fotografke židovského pôvodu a jej pobyte v koncentračnom tábore, spojeného s besedou pod názvom **Cesta Magdalény Robinsonovej**.

Dúhové odpovede	vernissáž výstavy výtvarných a literárnych diel celoslovenského festivalu Dni nádeje (30 účastníkov)
Ľudské práva	3x besedy, najmä v rámci Dni nádeje v spolupráci s AI Slovensko (120 účastníkov)
Fetálny alkoholový syndróm	2x Fetálny alkoholový syndróm, beseda o nebezpečenstve alkoholu v tehotenstve - v spolupráci s Regionálnym úradom verejného zdravotníctva v Žiline (80 účastníkov)
Tvoja správna voľba	6x interaktívne podujatia pre štvrtý ročník ZŠ, v spolupráci s KR PZ (240 účastníkov)
Dobrý sluha, zlý pán	2x beseda o nástrahách na internete v rámci festivalu Dni nádeje (80 účastníkov)
Démon chlast II	2x beseda s autorom knihy Johnny Pet'kom v rámci Dni nádeje (80 účastníkov)

Po roku 2018, kedy až 140 mladých ľudí v priebehu dňa priviedlo do knižnice podujatie s myšlienkami tolerancie a rovnosti Živá knižnica, organizované Iuventou – slovenským inštitútom mládeže, poskytla knižnica mladým ľuďom priestor pri vytváraní novej Stratégie SR pre mládež na roky 2021-2028. Dňa 11. decembra 2019 organizovala IUVENTA v Bratislave konferenciu pod názvom Empower - no uznaj, na ktorej knižnica podpísala Deklarácia o uznávaní prínosu neformálneho vzdelávania v práci s mládežou. Zapojila sa tak do platformy na zdieľanie vzájomných potrieb, informácií, podporu spoločných iniciatív, reflektovanie potrieb ako mladých ľudí, tak aj súkromného a verejného sektora.

V októbri Krajská knižnica v Žiline oslávila **95 rokov** svojej existencie, pretože 15. októbra 1924 Rada mesta Žiliny na základe návrhu knižničkej komisie zriadila pri zasadačej sieni Mestského domu „požičovňu kníh“. Knižovníci si pripomenuli toto výročie bez oficiálnych osláv, uctili si však svojich čitateľov. Bezplatné zápisné, symbolické pohostenie pri výpožičnom pulte či v čítárni, rozhovory o knižnici, knihách a čítaní. Zaujímavé dianie sa odohrávalo pred knižnicou, kam knižovníci vyniesli stolíky a stoličky a zriadili miničítareň. Pristavovali okoloďúčich a ponúkali ich čajom, inštalovali pred budovu výstavu fotografií z histórie knižnice a výber z najnovších kníh z fondu. Keďže deň mal pripomenúť najmä minulosť knižnice, na stolík na chodníku boli vynesené staré skrinky s katalogizačnými lístkami, písací stroj, starý vešiak s typickým knižničným plášťom. Knižovníci si nezabudli oceniť samých seba a svoje poslanie, na hodinku sa zastavili, sadli si spoločne do najnovšieho knižničného kútika a pri koláčiku si navzájom zablahoželali a pospomínali na roky strávené v neustále sa meniacej knižnici.

Britské centrum organizuje podujatia, na ktorých prepája informácie z anglických reálií s ponúkanou literatúrou a propaguje knihy zo svojho fondu na výstavkách a formou Reading clubu. British **Reading Club** sústreďuje záujemcov o anglickú literatúru. Každý mesiac si čle-

novia klubu prečítajú vopred určené dielo v anglickom jazyku, o ktorom neskôr na stretnutiach vedú diskusiu. Na báze dobrovoľníctva klub vedie lektor Roger Heyes. V školskom roku 2018/2019 sa členovia klubu vydali na spiatočnú cestu časom – začali futuristickým Príbehom služobníčky a skončili stredovekým Menom ruže. V tomto roku sa zamerali na poviedky známych i menej známych autorov z celého sveta, akými sú napríklad Edgar Allan Poe, Karel Čapek či Fernando Sorrentino.

Pre seniorov bola určená výučba angličtiny **Enjoy English with us**. Stretnutia sa konali raz týždenne v dvoch skupinách (64 stretnutí). Pre žiakov a študentov rôznych vekových skupín boli organizované informačné prípravy zamerané na činnosť centra a anglické reálie. Pre deti ZŠ sa uskutočnilo 20 podujatí a pre študentov SŠ 24 podujatí. Britské centrum tiež poskytuje informácie a študijné materiály k medzinárodným skúškam z anglického jazyka a cez multiodborovú databázu Gale majú návštevníci britského centra prístup k odborným textom v anglickom jazyku.

Britské centrum bolo spojené aj s organizovaním dvoch jazykových súťaží. Uskutočnili sa tu 2 kolá súťaže **Shakespeare's Day** v prednese anglickej poézie a prózy – mestské kolo pre žiakov základných škôl a okresné kolo pre študentov stredných škôl. Knižnica poskytla priestory a organizačnú pomoc aj pri realizácii jazykovo-umeleckej súťaže **Jazykový kvet** pre deti a mládež v prednese a dramatizácii v cudzích jazykoch a slovenčine pre cudzincov.

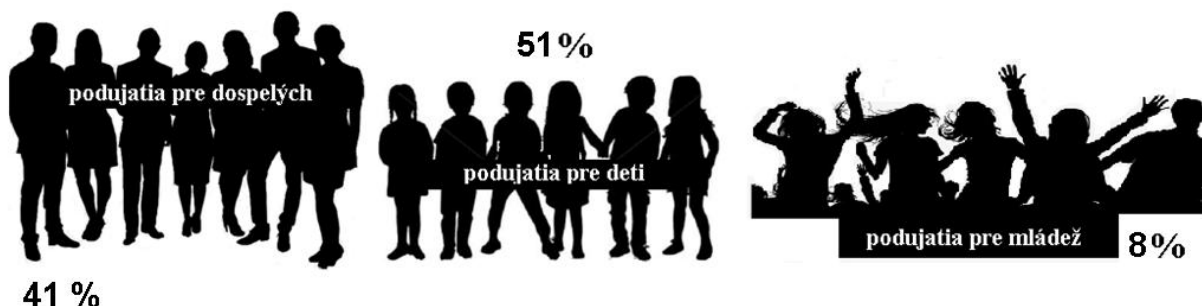
Tradične v knižnici hostovalo regionálne kolo súťaže **Jazykový kvet**, na ktorom sa zúčastnili študenti zo Žilinského kraja v dvoch kolách a ktorý bol obdobne zameraný na interpretáciu hovoreného slova (divadelné scény a recitácia) v anglickom jazyku.

Krajská knižnica v Žiline v pravidelných intervaloch organizovala **kurzy, tvorivé dielne, kluby**. Všetky vznikli už pred rokom 2019 a ich činnosť väčšinou pokračuje naďalej. Podmienkou pre účasť v kluboch bolo registrované členstvo v knižnici.

- **Klub s Knihuľkou.** Klub pre najmenšie deti a ich mamičky vznikol s cieľom rozvíjať predčitateľskú gramotnosť detí. Matky s deťmi sa stretávali raz mesačne a súčasťou klubu boli aj rôzne hry a spev. Klub s Knihuľkou navštevovalo priemerne 20 osôb.
- **Biblosko.** V klube sa stretávali žiaci 1. stupňa ZŠ s cieľom podpory čítania u čitateľov „začiatočníkov“. Na klubové stretnutia prichádzali priemerne 5 účastníci raz za mesiac.
- **Hermes.** Klub bol zameraný na rozvoj spisovateľského talentu, resp. tvorivého písania pre žiakov 2. stupňa ZŠ a študentov SŠ. Stretávali sa v ňom raz mesačne v priemere 15 účastníci. Klub bol otvorený aj pre verejnosť.
- **Novalis.** Klub bol venovaný predovšetkým básni, či už jej tvorbe, čítaniu alebo rozboru. Klub navštívilo raz za mesiac priemerne 12 účastníkov. Zameriaval sa na rozvoj abstraktného myslenia a čitateľskej gramotnosti členov. Klub svoju činnosť začal v r. 2017.
- **Klub spoločenských hier.** Ponúkal širokú paletu klasických aj nových spoločenských hier pre záujemcov z verejnosti počas otváracích hodín knižnice. Každý týždeň sa na ňom zúčastnilo priemerne 12 účastníkov. Jednou z aktivít bol aj turnaj v spoločenskej hre Hypergrid.
- **British reading club.** Pre všetkých ľudí, ktorí mali záujem zlepšiť svoje komunikačné zručnosti v anglickom jazyku, bol prístupný každý mesiac British reading club. Pravidelných účastníkov bolo 8 a diskutovali o rôznych knihách v anglickom jazyku.

Prioritne pre seniorov a ľudí so zdravotným a sociálnym znevýhodnením sa v r. 2019 konali:

- **Kurz základnej počítačovej gramotnosti.** Kurz bol primárne zameraný na seniorov a nezamestnaných. Jeden kurz pozostával zo 4 stretnutí, priemerná účasť na jednom kurze bola 4 účastníci. Po skončení jedného kurzu je následne otváraný ďalší kurz. Kurzy prebiehajú počas celého roka. Otvorený pre verejnosť.
- **Počítačové kurzy pre pokročilých** - textový dokument a Internet, Prezentácie Power Point a Prezi, Excel, Tvorba webstránok, Úprava fotografií, Komunikácia cez internet - Messenger a Viber, Smartfón kurz. Priemerná účasť na jednom kurze bola 5 účastníkov (individuálna práca s účastníkmi). Celkový počet počítačových kurzov v roku 2019 bol 19. Realizovali sa pod novými názvami: **Zoznámte sa s počítačom** - úplní začiatočníci, **Píšte na počítači** - Word a internet, **Prezentujte na počítači** - PowerPoint a Prezi, **Nebojte sa tabuliek** - Excel, **Fotografie v Picasa 3**, **Udržujte priateľstvá na internete** - Messenger a Viber - zmena, **Vytvorte si webstránku**, **Smartfón kurz**, **Tablet kurz** - Novinka.
- **Tvorivé dielne pre seniorov.** Komunitná aktivita primárne zameraná na seniorov. V rámci dielni účastníci zhotovovali výrobky technikou origami, drôtikovaním, korálikovaním, vyrábali z plste. Dielne prebiehali raz mesačne. Priemerná účasť na jednom stretnutí bola 11 účastníkov, stretli sa spolu 12 krát.
- **Tvorivý klub.** Komunitná aktivita primárne zameraná na seniorov. Klub je otvorený pre verejnosť, vznikol na požiadavku účastníkov tvorivých dielni pre seniorov. Rozvíja jemnú motoriku. Prebieha každý štvrtok. Priemerná účasť na jednom stretnutí bola 8 účastníkov, účastníci sa stretli spolu 47 krát.
- **Klub ľudových tradícií.** Komunitná aktivita primárne zameraná na seniorov. Klub je otvorený pre verejnosť, na klube ľudových tradícií sú predstavované regióny Slovenska a ich ľudové zvyky a tradície, účastníci spievajú rôzne ľudové piesne a šlágre. Na stretnutia prichádzali aj interpreti ľudových piesní a iní hudobní hostia, v r. 2019 napr. Mariana Barbořáková z folklórneho súboru Stavbár, speváčka Renáta Čonková a jej dcéra Vivien. Klub prebiehal každý druhý piatok. Priemerná účasť na jednom stretnutí bola 8 účastníkov, účastníci sa stretli spolu 15 krát.
- **Enjoy English with us.** Komunitná aktivita primárne zameraná na seniorov a nezamestnaných. Jej cieľom bolo rozvíjať základné komunikačné zručnosti v anglickom jazyku. Bola rozdelená do dvoch kurzov pre dve skupiny účastníkov, ktorých bolo priemerne 8 na jednom stretnutí.
- **Tréning pamäti.** Kurz tréningov pamäti je primárne zameraný na ľudí 50+. Cyklus deviatich stretnutí bol zameraný na zlepšenie koncentrácie, ukladanie nových poznatkov do pamäti, predchádzanie Alzheimerovej choroby, správnu životosprávu, dôležitosť fyzickej aktivity. Počas roka prebehol jeden kurz a zúčastnilo sa ho 9 účastníkov.

Niektoré podujatia sú určené viacerým vekovým kategóriám a je ťažké ich zaradiť, preto nie sú percentuálne vyjadrené.

Z celkového počtu 773 podujatí bolo viac ako 76% prioritne orientovaných na deti a mládež. Budúcnosť knižníc do značnej miery závisí od vzťahu mladej generácie k čítaniu a ku knihe, preto aktivity na podporu čítania, propagáciu knižnice a jej služieb, na propagáciu konkrétnych titulov a autorov stáli vždy v popredí kultúrno-vzdelávacej činnosti knižnice. Niektoré boli realizované koordinovane na celoslovenskej úrovni (*Deň ľudovej rozprávky*, *Čítajme si*, *Noc s Andersenom*, *Celé Slovensko číta deťom*), niektoré na regionálnej (*Knižný Vševedko*), iné až na medzinárodnej úrovni (*Tvoríme vlastnú knihu*) a niektoré boli výsledkom konkrétnej snahy knihovníkov krajskej knižnice (literárne tvorivé dielne, besedy o knihách a i.).

Tvoríme vlastnú knihu je súťaž, ktorej cieľom je podporovať detskú literárnu a výtvarnú tvorivosť a vzťah k čítaniu prostredníctvom tvorby vlastnej knihy. Už po 20 krát sa národná a následne medzinárodná porota stretla, aby vybrala z prác tú najlepšiu knihu a ocenila jej tvorcov. Krajská knižnica v Žiline bola tou, ktorá vyhlásila tému 20. ročníka a potom po realizácii národného kola privítala aj víťazov zo všetkých troch zúčastnených krajín. Tematicky si súťaž pripomenula svoj prvý ročník, a tak Putovanie po krajine fantázie umožnilo deťom naplno uplatniť svoju predstavivosť pri vymýšľaní príbehov a ich ilustrovaní. V národnom kole sa zúčastnilo 90 detí s 53 prácami a celkovo sa v troch krajinách odhodlalo 279 detí napísať a ilustrovať svoju knihu (prác bolo 178). Medzinárodné kolo sa konalo v Bábkovom divadle v Žiline dňa 3. júna 2019 a bolo príležitosťou na stretnutie nielen pre detských autorov, ale aj knihovníkov zo spriatelnených organizujúcich knižníc (Krajská knižnica v Žiline, Książnica Beskidzka v Bielsko-Bialej, Mestská knižnica Frýdek Místek.)

Celoslovenský rozsah mala aj súťaž v tvorbe poézie **Literárna cena Janka Frátrika 2019**, ktorú knižnica vyhlásila už po štvrtýkrát v spolupráci s mestom Žilina, občianskym združením Brána poznania a rodinou známeho žilinského básnika. Podujatie sa konalo s podporou TV LUX, ktorá pomáhala podujatie propagovať. Do súťaže prihlásilo svoje básne 116 žiakov (84 v r. 2018) súťažiacich z celého Slovenska, ktoré boli zaradené do štyroch kategórií a ktoré hodnotila odborná komisia. Slávnostné vyhodnotenie sa konalo 18.10.2019 v Rosenfeldovom paláci v Žiline a bolo spojené s kultúrnym programom.

Zatiaľ čo predchádzajúce súťaže podporujú detskú tvorivosť, vedomosti z oblasti literatúry si mohli deti preveriť v inej tradičnej súťaži, **Knižný Vševedko**, ktorá je organizovaná pre deti do 12 rokov s podporou Krajskej pobočky Spolku slovenských knihovníkov a knižníc a v partnerstve s ďalšími regionálnymi knižnicami Žilinského kraja. Krajské kolo súťaže sa konalo v Liptovskej knižnici G. F. Belopotockého v Liptovskom Mikuláši.

Po rokoch spoluorganizovania sa dostala knižnica do pozície sprostredkovateľa a pomáhala deťom pri realizácii úloh 11. ročníka súťaže **Deň ľudovej rozprávky**. Tento ročník sa niesol v znamení vajca, ktoré išlo na vandrovku a súťažné práce deti posielali do krajskej knižnice v Trenčíne.

Aj tentokrát sa zapojila knižnica do čitateľského maratónu **Čítajme si (30.5.2019)**, ktorý sa však nemohol konať v obchodnom centre Aupark Žilina, kde toto podujatie podporovala počas troch rokov výhodná poloha z hľadiska záujmu verejnosti. Deti prichádzali do knižnice a zapájali sa do pokusu o celoslovenský rekord v dvanástom ročníku podujatia organizovanom Linkou detskej istoty pri SV UNICEF pod patronátom Oľgy Feldekovej. Jeho prvoplánovým cieľom je, aby

v určenom čase čo najviac detí prečítalo jednu stranu z rozprávkovej knihy za asistencie známych osobností. Za celou aktivitou však stojí snaha priviesť detí k čítaniu. V knižnici čítal s deťmi básnik Goran Lenčo. Rekord, ktorý knižnica má z roku 2017 je 222 detí a v r.2019 sa ho nepodarilo prekonať.

Na Slovensku sa do maratónu zapojilo 32 425 detí (38 853 detí v r.2018, 46 040 v r.2017, 40 954 v r. 2016, 38 383 detí v r. 2015).

Tradične prvý marcový týždeň bol na Slovensku venovaný knižniciam v podobe **Týždňa slovenských knižníc** (TSK) a jeho 20. ročník oslávila aj krajská knižnica. Od 4.3. do 9.3.2019 intenzívnejšie prezentovala svoje služby verejnosti napríklad formou Knižničnej hliadky, či počas Dňa otvorených dverí. Keďže TSK sa konal počas prázdnin, pripravila knižnica na každé dopoludnie zážitkové čítanie pre najmenších na inú tému (O ďalekých krajinách, Z rozprávky do rozprávky, Zúbky a i.). Pre deti knižnica pripravila aj bezplatné zápisné.

Pre návštevníkov vyššej vekovej kategórie bola určená beseda s Marinou Čarnogurskou a Petrom Čaplickým o jednom z klasických diel čínskej literatúry Sen o červenom pavilóne, Gabi Sagalová predstavila svoju zbierku básní Liečivé čítanie a Dalimír Hajko besedoval na tému Slovenské provokácie. Zuzana Grochalová si zaspomínala na svoju cestu po Indonézii.

Súčasťou TSK bývalo aj medzinárodné podujatie **Noc s Andersenom**, ale po ukotvení termínu jeho konania na prvý marcový týždeň sa koná samostatne na konci marca či začiatku apríla. Deti zo Žiliny a okolia sa zapojili do tohto významného medzinárodného podujatia pri príležitosti narodenín dánskeho rozprávkaru Hansa Christiana Andersena a v knižnici strávili noc plnú rozprávok, tvorivých dielní a stretnutí so zaujímavými ľuďmi. Lákadlom bola pre ne polnočná návšteva literárneho parčíka a Andersenovho stromčeka a návšteva terapeutických psíkov s neziskovou organizáciou Zmysel života. V knižnici nocovalo 50 detí.

Svojich skalných návštevníkov spomedzi žilinských detí a detí, ktoré dočasne trávia leto v Žiline si získalo **Detské leto v knižnici**, ktoré vyplnilo program spojený s tvorivými dielňami, piknikmi v parčíku, besedami, pohybovými hrami, zážitkovým čítaním. Knižnica sa stala miestom oddychu a zábavy niekedy nielen pre deti, ale aj pre starých rodičov či rodičov. Každý týždeň bol venovaný inej téme – chrobáčkovia, dopravné prostriedky, voda a p. Do programu detského leta sa tradične zapájajú aj študenti Univerzity 3. veku a minulý rok prišiel deťom porozprávať o Pracovitej včele pán Miroslav Novák.

Základné a stredné školy a ich pedagógov oslovuje knižnica na základe doplneného a aktualizovaného **ponukového listu**, ktorý každoročne distribuuje do škôl v meste a okrese Žilina. Počas celého roka majú školy možnosť pozrieť si ponuku týchto tematických podujatí aj na internetovej stránke. Najčastejšie organizovaným podujatím pre školy bola opätovne **informačná príprava**, ktorá bola realizovaná 98-krát a často bola doplnením iného podujatia. Žiaci zo vzdialenejších škôl v okrese trávili niekedy celé dopoludnia v priestoroch knižnice s viachodinovým programom. Cieľom informačnej prípravy bolo nielen oboznámenie so službami knižnice, usporiadaním fondu, ale aj príprava používateľa pre prácu s modernými informačnými zdrojmi – internetom, on-line katalógom a pod. Záujem bol aj o informačnú prípravu v Britskom centre a informačná príprava pre starších Stratení v informáciách učila študentov na konkrétnych príkladoch ako samostatne vyhľadávať v online katalógoch.

Tradične pre detského príjemcu boli určené **tematické besedy a pásma pre základné a stredné školy**. Celkovo knižnica registruje väčšiu záťažnosť žiakov a vyššiu konkurenciu pri oslovovaní škôl s ponukou podujatí. Mnohokrát majú pedagógovia problém uvoľniť sa zo školy a prísť so svojimi žiakmi na podujatie. Okrem toho, počet inštitúcií, ktoré ponúkajú žiakom účasť na svojich podujatiach, je vysoký. Ostáva teda na knižnici pripravovať stále lákavejšie aktivity s využitím moderných pomôcok.

Knižnica organizuje podujatia pre rôzne vekové, sociálne a profesijné kategórie používateľov, často v spolupráci so školami a organizáciami tretieho sektoru. Snaží sa sprístupňovať svoje služby aj tým skupinám, ktoré majú **sociálny alebo zdravotný handicap** – nielen zľavneným zápisným, debarierizáciou budovy, budovaním a sprístupňovaním zvukových kníh pre slabozrakých, ale aj vytváraním podmienok pre účasť na podujatiach s prítiaživým obsahom.

Vid' aj predchádzajúcu časť Služby zdravotne znevýhodneným a iným špecifickým skupinám používateľov.

Pri organizovaní podujatí knižnica vystupovala ako samostatný organizátor alebo ako partner iných jednotlivcov a subjektov; spoluprácu s nimi knižnica víta a venuje jej veľkú pozornosť. Knižnica ponúka priestory, organizačné zabezpečenie, dokumenty na sprievodné výstavy, programovú realizáciu, príjemné prostredie.

Tradičnými partnermi okrem osobností sú dlhodobo inštitucionálne subjekty ako **Krajská odbočka Spolku slovenských spisovateľov, Zbor Žilincov, Slovenská národná knižnica, Nadácia Lúč, Štátny archív v Bytči – pobočka Žilina, Žilinská univerzita v Žiline, Považské múzeum v Žiline, Český spolok Žilina, Zväz slovenských turistov** a mnohí iní. V roku 2019 sa v priamej spolupráci stretla knižnica s mnohými partnermi - **Regionálny úrad verejného zdravotníctva v Žiline** (Deň srdca), **ESONO, Severoslovenská esperantská spoločnosť** (kurz esperanta, Zamenhofov deň), **mesto Žilina** (Žilinské dni zdravia s možnosťou prezentácie služieb a fondov knižnice v samostatnom stánku, Tvoríme vlastnú knihu, Víťanie novorodencov do života, Literárna cena Janka Frátrika, Vianoce s detskou knihou), **Nadácia Lúč** (Dni nádeje). **Univerzita tretieho veku ŽU v Žiline** spolupracovala s Krajskou knižnicou v Žiline pri organizácii prednášok určených pre študentov aj pre verejnosť, podujatí pre deti počas detského leta a propagácii aktivít.

Vid' časti Spolupráca s inými subjektmi, Semináre, konferencie, odborné aktivity, aktivity na národnej úrovni a medzinárodnej úrovni, Iné aktivity a aktivity vyplývajúce z projektovej činnosti knižnice.

Podobne ako v minulosti za negatívnu skutočnosť považujeme parkovacie poplatky pred centrálnou budovou knižnice, ktoré odrádzajú návštevníkov - motoristov od jej návštevy, prípadne od dlhšieho zotrvania v knižnici.

2. Bibliografická, dokumentačná a informačná činnosť

Tab. 22 Bibliografická, dokumentačná a informačná činnosť

Úsek regionálneho výskumu, dokumentov a informácií

Úsek pokračoval v budovaní kartoték osobností, inštitúcií, udalostí a obcí, ktoré sa priebežne dopĺňajú. Osobitná pozornosť je venovaná budovaniu kartotéky osobností, v ktorej sa sústreďujú osobnosti z rôznych oblastí okresov Žilina a Bytča. Základ tvorí regionálna databáza – obecná úroveň v systéme Clavius (obsahuje aj korporatívne a geografické authority), ktorá sa priebežne dopĺňa životopismi regionálnych osobností a vkladáním nových autorít. V roku 2019 sa pokračovalo v dopĺňaní informácií o osobnostiach regiónu Žilina a Bytča. Tlačeným výstupom z týchto databáz je Kalendárium – výročia osobností okresu Žilina a Bytča.

Často využívaná bola kartotéka obcí okresov Žilina a Bytča. Pri budovaní regionálnych databáz je dôležitý osobný kontakt, či už so žijúcimi osobnosťami alebo rodinnými príslušníkmi a predstaviteľmi jednotlivých miest a obcí okresov Žilina a Bytča.

Knižnica má archivované tlačové správy mesta Žilina, ktoré pracovníkom knižnice pravidelne zasiela hovorca mesta a ktoré slúžia používateľom k prezenčnému využívaniu.

Monitoring tlače bol v priebehu roka realizovaný len pre Krajskú knižnicu v Žiline (články našich zamestnancov a články o knižnici od iných autorov).

Edičná činnosť úseku: viď časť 8.3.

Ukazovateľ	r. 2018	r. 2019	Rozdiel
počet registrovaných bibliograf. a faktogr. informácií zameraných na regionálne témy	2 114	2 126	+ 12
počet vypracovaných bibliografií /tlačené+elektronické/ spolu	10	10	+ 0
z toho kalendárium	1	1	
ročenka	x	x	
personálna bibliografia	1	2	+ 1
bibliografický leták	4	6	+ 2
iné /životopis.medailón, inf.leták a pod./	4	1	- 3
Počet rešerší, z toho:	392	406	+ 14
počet vypracovaných rešerší na regionálne témy	74	75	+ 1
počet titulov monitorovaných periodík spolu	121	125	+ 4
- z toho periodiká regionálneho zamerania	34	38	+ 4
počet záznamov v databáze regionálnej článkovej bibliografie spolu	29 008	31 173	+2 165
z toho ročný prírastok spolu	1 946	2 165	+ 219
- z toho články z periodík	1 835	1 952	+ 117
články zo zborníkov, kapitoly z kníh a iných špeciálnych tlačovín	111	213	+ 102
fond regionálnych dokumentov spolu (KJ)	4 048	4 143	+ 95
- z toho - spracované v KIS (špeciálne tlačoviny)	52	0	- 52
Periodiká /počet titulov/od roku 2018 postupne spracovávame periodiká v KIS	90	155	+ 65
elektronická databáza regionálnych autorít - počet autorít spolu	2 157	2 251	+ 94
z toho osobné autority	1 372	1 384	+ 12
korporatívne autority (korporatívne, geografické, akcie)	785	867	+ 82
elektronická databáza fotografií - počet spracovaných záznamov fotografií v KIS spolu	352	352	+ 0
výpožičky regionálnych dokumentov spolu	6 425	6 578	+ 153
z toho - knihy	1 690	1 728	+ 38
- periodiká	1 587	1 605	+ 18
- výstrižky	2 188	2 270	+ 82
- Iné (drobné tlače...)	960	975	+ 15
počet zrealizovaných regionálnych podujatí /garant podujatia - regionálne oddelenie/	10	12	+ 2
počet návštevníkov regionálneho oddelenia	523	529	+ 6
počet využívaných elektronických databáz	3	3	

Úsek pokračoval v budovaní kartoték osobností, inštitúcií, udalostí a obcí, ktoré sa priebežne dopĺňajú. Osobitná pozornosť je venovaná budovaniu kartotéky osobností, v ktorej sa sústreďujú osobnosti z rôznych oblastí okresov Žilina a Bytča. Základ tvorí regionálna databáza – obecná úroveň v systéme Clavius (obsahuje aj korporatívne a geografické authority), ktorá sa priebežne dopĺňa životopismi regionálnych osobností a vkladáním nových autorít. V roku 2019 sa pokračovalo v dopĺňaní informácií o osobnostiach regiónu Žilina a Bytča. Tlačeným výstupom z týchto databáz je Kalendárium – výročia osobností okresu Žilina a Bytča.

Často využívaná bola kartotéka obcí okresov Žilina a Bytča. Pri budovaní regionálnych databáz je dôležitý osobný kontakt, či už so žijúcimi osobnosťami alebo rodinnými príslušníkmi a predstaviteľmi jednotlivých miest a obcí okresov Žilina a Bytča.

Knižnica má archivované tlačové správy mesta Žilina, ktoré pracovníkom knižnice pravidelne zasiela hovorca mesta a ktoré slúžia používateľom k prezenčnému využívaniu.

Monitoring tlače bol v priebehu roka realizovaný len pre Krajskú knižnicu v Žiline (články našich zamestnancov a články o knižnici od iných autorov).

Edičná činnosť úseku: viď časť 8.3.

Pracovníčky úseku aktívne spolupracovali so **Štátnym archívom v Bytči – pobočka Žilina** – poskytnutie fotografií osobností do databázy úseku, informácie z histórie Žiliny a pod., so **Zborm Žilincov** – vzájomné poskytovanie informácií o osobnostiach Žiliny (návrh na výber oceňovaných osobností, pamätne tabule a pod.). Pokračovala spolupráca so **Žilinskou univerzitou v Žiline – Univerzitou tretieho veku** (poskytovanie informácií a literatúry regionálneho charakteru študentom pri tvorbe záverečných prác), s **Výtvarnou agentúrou 1** (výstavy, vydavateľská činnosť), **Súkromnou strednou umeleckou školou v Žiline** (výstavy, podujatia a pod.), s **Nádáciou 21**, ktorá organizuje stretnutia s mienkotvornými osobnosťami a ľuďmi, ktorí vďaka svojmu ľudskému a profesijnému kreditu dokázali v svojom živote neobyčajné veci (nadväzovanie kontaktov).

V rámci súťaže Kniha Horného Považia 2018 pracovníčky realizovali prieskum vydanej literatúry, ktorá spĺňa kritériá na nominovanie, oslovovali autorov, vydavateľov a pod. ohľadne nominácie a získania aspoň jedného výťažku pre KKŽ, pripravovali a koordinovali súťaž a výstavy v rámci regionálnych knižníc ŽSK. Hlavnou koordinátorkou súťaže bola Mgr. Ivana Jančulová, ktorá spracovala článok do Literárneho týždenníka. Pracovníčky úseku sa podieľali na získavaní knižných titulov s regionálnou tematikou do fondu knižnice internetovým prieskumom, osobnými kontaktmi, návštevami kultúrnych podujatí a pod. V roku 2019 sa im podarilo získať 132 kníh, z toho na úsek regionálnych dokumentov 90.

Nataša Lajdová a Ivana Uriková sa zúčastnili Konferencie 100 let regionu a regionální literatury v knihovnách v Knihovne města Ostravy ako jediní hostia zo zahraničia. Pripravili si príspevok a prezentáciu *Región Horné Považie (predstavenie činnosti úseku regionálneho výskumu, dokumentov a informácií KKŽ)*, ktorý bol publikovaný v elektronickom zborníku.

Pri príležitosti 60. výročia narodenia výtvarníka a ilustrátora Stana Lajdu pripravil úsek v rámci projektu Stano Lajda, žilinský umelec s dušou Leonarda, ktorý bol spolufinancovaný Mestom Žilina a Žilinským samosprávnym krajom 2 výstavy, výstavu osobností Žiliny a výstavu ilustrácií kníh. Pracovníčky úseku spracovali výberovú personálnu bibliografiu autora a realizovali s ním tvorivé dielne.

Pracovníčky úseku sa tiež podieľali na pomoci pri organizácii a realizácii vybraných podujatí knižnice a zúčastňovali sa na podujatiach kultúrnych inštitúcií ŽSK. Fotografie a videá z týchto podujatí ukladajú do elektronickej databázy. Takisto sa významnou mierou podieľali na referenčných službách knižnice.

Spracované power pointové prezentácie:

Regionálna informačná výchova

Študenti sa formou prezentácie oboznámia s prácou Úseku regionálneho výskumu, dokumentov a informácií, ktorý mapuje okresy Žilina a Bytča, ich osobnosti, hospodársky, spoločenský, verejný, kultúrny život a prírodné charakteristiky.

Región Horné Považie (predstavenie činnosti úseku regionálneho výskumu, dokumentov a informácií Krajskej knižnice v Žiline)

Prezentácia k príspevku na Konferencii 100 let regionu a regionální literatury v knihovnách, ktorá sa konala v Knihovne mesta Ostravy.

Kniha Horného Považia 2018

Prezentácia predstavila nominované a víťazné knihy a autorov v čitateľskej súťaži KHP 2018 a bola prezentovaná na slávnostnom vyhodnutí súťaže dňa 23.4.2019 v Krajskej knižnici v Žiline.

V oblasti edičnej činnosti úseku boli z finančných dôvodov všetky edičné tituly vydané tlačenu formou len v obmedzenom množstve (povinný výtlačok, výtlačok zaradený do fondu Krajskej knižnice v Žiline). Všetky tituly budú postupne sprístupnené pre verejnosť prostredníctvom www.krajskakniznicazilina.sk pod heslom edičná činnosť.

Podujatia zrealizované úsekom regionálneho výskumu:

Prezentácie regionálneho charakteru pre študentov stredných škôl podľa ponukového listu zverejneného na webovej stránke knižnice a pre širokú verejnosť a podujatia s tematikou regiónu – realizovaných 12 podujatí.

- 4.2.2019 – Ján Dadan – exulantská tlačiareň, Vznik a vývoj kníhtlače, jej rozšírenie a kníhtlačiarne na Slovensku, prezentácia pre študentov Spojenej školy v Žiline-Bytčici
- 19.3.2019 – Zaujímavosti a osobnosti regiónu, prezentácia pre žiakov Základnej školy Bytča, 42 žiakov
- 11.3.2019 – Informačná výchova o regionálnom úseku pre študentov Žilinskej univerzity v Žiline, Univerzita 3. veku
- 19.3.2019 – Informačná výchova o knižnici, pobočka Bytčica, pre Materskú školu, Bytčica, 25 detí
- 27.3.2019 – Prezentácia a komentovaná výstava o Dadanovej tlačiarňi pre Katedru mediamatiky a kultúrneho dedičstva Žilinskej univerzity v Žiline
- 23.5.2019 – komentovaná výstava M. R. Štefánik a Dominik Tatarka pre študentov Športovej školy na Rosinskej ceste
- 23.5.2019 – komentovaná výstava putovnej výstavy víťazných kníh Kniha roka 2018 pre študentov Športovej školy na Rosinskej ceste
- 12.6.2019, 23.5.2019 – komentovaná výstava Žofia Bosniaková pre žiakov ZŠ Žofie Bosniakovej z Tepličky nad Váhom
- 17.9.2019, 23.5.2019 – tvorivé dielne akad. maliara Stana Lajdu pre 2 triedy zo ZŠ Budatín (spolu 30 detí)
- 20.11.2020, 23.5.2019 – komentovaná prehliadka výstavy k 30. výročiu Nežnej revolúcie pre Spojenú internátnu školu, odbor fotograf (10 osôb)
- 11.12.2019 – Vianoce s detskou knihou, beseda s Toňou Revajovou a Stanom Lajdom, ZŠ Karpatská, Žilina

Výskumná činnosť úseku bola spojená s prípravou každoročne vydávaného materiálu Kalendárium : výročia osobností okresu Žilina a Bytča v roku 2019. Pripravovali a overovali sa zdrojové dokumenty, nadväzovali sa osobné kontakty s osobnosťami. Získané informácie sa výberovo dopĺňali do KIS Clavia do regionálnej databázy.

Úsek poskytuje celoročne regionálne informácie, knihy, časopisy, plné texty článkov, drobné tlače a pod. pre čitateľov, prevažne vysokoškolských študentov, pre študentov Univerzity tretieho veku a pre širokú verejnosť.

Výstavy organizované úsekom regionálneho výskumu

Kniha Horného Považia 2018

prezentácia a predstavenie nominovaných kníh do čitateľskej súťaže KHP 2018 počas hlasovania marec-apríl 2019.

Putovná výstava víťazných kníh Kniha roka 2018

prezentácia **putovnej výstavy** zostavenej z víťazných kníh regionálnych čitateľských súťaží za rok 2018 - Kniha Horného Považia, Kniha Turca, Kniha Oravy, Kniha Liptova a Kniha Kysúc. máj-jún 2019

Výstava – Dadanova tlačiareň v Žiline, Ján Dadan st. exulant, tlačiar

345. výročie úmrtia, príprava a realizácia výstavy pri príležitosti výročia narodenia osobnosti február - marec 2019

Výstava – Dominik Tatarka, slovenský prozaik, esejista a publicista

30. výročie úmrtia, príprava a realizácia výstavy pri príležitosti výročia osobnosti máj 2019

Výstava – Milan Rastislav Štefánik – literatúra o osobnosti vo fonde KKŽ v Žiline

100. výročie úmrtia, príprava a realizácia výstavy pri príležitosti výročia osobnosti máj 2019

Výstava – Žofia Bosniaková

410. výr. narodenia a 375. výr. úmrtia, príprava a realizácia výstavy pri príležitosti výročia osobnosti jún 2019

Výstava – Veronika Hortová

15. výr. úmrtia, príprava a realizácia výstavy pri príležitosti výročia osobnosti august 2019

Výstava – Vincent Hložník

100. výročie narodenia, príprava a realizácia výstavy pri príležitosti výročia osobnosti september - november 2019

Výstava – Osobnosti Žiliny očami Stana Lajdu a výber jeho ilustrácií

zostavená z portrétov významných Žilinčanov a osobností, ktoré svojim životom zanechali nezmazateľnú pečať v histórii a kultúre mesta Žilina a výstava ilustrácií detských kníh – 15.10.2019

Ako to bolo – výstava pri príležitosti 30. výročia Nežnej revolúcie v Žiline

november 2019

Výstava – Milan Ferko

90. výročie narodenia, príprava a realizácia výstavy pri príležitosti výročia osobnosti december 2019

Počet vypracovaných rešerší za rok 2019: 75. Zoznam je dostupný na web stránke knižnice www.krajskakniznicazilina.sk

3. Metodická a poradenská činnost' knihnice

3.1.	r. 2018	r. 2019	rozdiel
<i>Metodické návštevy</i>	38	27	- 11
Konzultácie /aj s krajskou knižnicou/	495	468	- 27
Odborné porady a semináre	6	9	+ 3

3.2. Vnútroknižničná metodická činnosť

Vnútroknižničná metodika ovplyvňuje všetky procesy v knižnici, pretože jej náplňou je každodenné usmerňovanie činnosti počas rutínnej prevádzky, ako aj počas riešenia neplánovaných či výnimočných udalostí a úloh. Vykonávali ju v úzkej súčinnosti riaditeľka a poverení pracovníci na základe rozhodnutí vedenia knižnice, ktoré reprezentujú vybraní pracovníci služieb, vedúca odd. ekonomicko-technickej činnosti, krajská metodička.

Zásadné otázky boli riešené na poradách vedenia a operatívnych poradách pracovníkov, na ktorých boli zároveň analyzované aktuálne výsledky činnosti knižnice.

Centrálna knižnica je od roku 2018, kedy sa realizovala obnova jej 2. nadzemného podlažia a ktorej predchádzala obnova regálov na 1. nadzemnom podlaží, v štádiu neustálych zmien. V januári 2019 sa odborné oddelenia, ktoré boli počas obnovy dočasne vyst'ahované na iné podlažia, nast'ahovali späť do svojich kancelárií. Rozbiehala sa činnosť úseku literatúry pre deti, Britského centra a príľahlých spoločenských priestorov, zapájali sa počítače do novej počítačovej siete. Po doplnení koberca a nábytku bol sprístupnený detský kútik, obdobne bol dokončený ďalší nový kútik na prízemí knižnice, ktorý bol zariadený prioritne s dôrazom na požiadavky teenagerov. Doplnil sa kobercom, lampami a nábytkom, rozmiestnila sa technika, pripravili sa plochy na projekciu a výstavné účely. Do jeho priestorov bol presťahovaný fond zvukových kníh, ktorý sa tak dostal z Britského centra pod správu úseku beletrie pre dospelých. Na úsek odbornej literatúry boli umiestnené nové regály pre časopisecký fond. Knižničný archív prechádzal počas celého roka očistou od zastaranej a nevyužívanej literatúry a pripravoval sa na dočasnú prevádzku v období plánovanej rekonštrukcie prízemí. V Britskom centre došlo k novému prehľadnejšiemu usporiadaniu fondu anglickej literatúry.

Používateľ knižnice najviac pocítil zmeny pri prvotnom kontakte a v internetovej študovni. Výpožičný pult bol nahradený novým, na mieru vyrobeným pultom, ktorý vzhľadom na pripravovanú komplexnú zmenu interiéru bol dispozične vysunutý z centrálného priestoru. Takto vytvorené tri pracovné miesta si vyžiadali reorganizáciu práce, nové usporiadanie čitateľských prihlášok, preukazov a ostatných dokumentov, nové zapojenie techniky. Nad nový pult bol umiestnený prezentačný panel s ponukou najnovších aktivít knižnice a oznamov.

Počet miest v internetovej študovni bol zredukovaný a nadbytočné počítače boli premiestnené do študovne odbornej literatúry, kde slúžili na organizovanie PC kurzov.

Knižnica úzko spolupracovala s občianskym združením Brána poznania, ktorého aktivity sa prejavili nielen pri posilnení ponuky knižničného fondu, ale aj v literárnom parčíku, kde pribudli drevené prvky. Pracovníci knižnice a zároveň členovia občianskeho združenia pripravili cyklus výstav Petra Čaplického a spolupracovali s ním pri tvorbe pripravovanej knihy čínskych výrokov. Metodická činnosť bola úzko prepojená so všetkými väčšími podujatiami, ktoré knižnica pripravovala a ktoré si vyžadovali väčší organizačný vklad – vyhodnotenie medzinárodného kola súťaže Tvoríme vlastnú knihu v Bábkovom divadle v Žiline, Celé Slovensko číta deťom v OC Aupark Žilina, vyhodnotenie súťaže Literárna cena Janka Frátika v Rosenfeldovom paláci,

Piknik v meste, Inter nos, Dni zdravia, Prečítané leto, Vianoce s detskou knihou, tábor Gabby, Deň rodiny, Čitateľský maratón, Dni európskeho kultúrneho dedičstva, Deň Vlka a Deň bociana, Dni nádeje, Jazykový kvet, Klavírna víla, pamätný výstup na Veľký Rozsutec a ďal. Tieto podujatia bolo potrebné naplánovať, propagovať, organizačne pripraviť, zrealizovať. Vid' predchádzajúcu časť Kultúrno-výchovné podujatia.

Do systému Clavius pribudlo niekoľko menších prevádzkových nastavení. Bolo riešené zasielanie predupomienok pri výpožičkách periodík, nastavovanie ročníkov seriálov pri zápise v katalogizácii, opravovali sa texty v katalógu Carmen a na odosielaných výpisoch pre používateľov, nastavovalo sa zobrazovanie pdf dokumentov k bibliografickým záznamom pre len prihlásených používateľov cez pole X00, doplnila sa štatistika AV médií, pre registráciu používateľa vo výpožičkách bol doplnený slovník s prepojením miesta bydliska a poštového smerového čísla.

Katalogizácia a bibliografia pokračovali v prechode na nové katalogizačné pravidlá RDA, ktoré sa po predchádzajúcich prípravách oficiálne začali používať v r. 2019. Prispôbovali a dopĺňali sa nové polia záznamov, doplnilo sa vyhľadávanie podľa žánru. Na úseku odbornej literatúry došlo k spájaniu literatúry s MDT 613 a 17 – oblasť drogové závislosti.

Špeciálnou radou v prírastkoch fondu bol vytvorený priestor pre spravovanie dokumentov trvalej výpožičky občianskeho združenia Brána poznania. V nej boli nastavené formuláre pre nové typy dokumentov, spoločenské hry a didaktické pomôcky.

V rámci počítačovej siete a ochrany dát bol inštalovaný nový rack v serverovni, bolo doplnené nové zálohovacie zariadenie Zyxel NAS542 s 2 diskami SATA III 6Gbit/s s kapacitou 8TB, čím sa riešilo nielen zálohovanie, ale aj vyššia kapacita úložného priestoru. Do novej počítačovej siete na druhom poschodí boli zapájané počítačové stanice a likvidovala sa internetová študovňa s pôvodnou kabelážou, nastavili sa napevno IP adresy na periférnych zariadeniach.

Na žiadosť zriaďovateľa boli pripravené:

- odpočet aktivít v oblasti prevencie kriminality za rok 2018,
- odpočet Národného programu rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2018-2019,
- návrhy a plnenie merateľných ukazovateľov Programového rozpočtu činnosti Krajskej knižnice v Žiline,
- Marketingový plán KKŽ,
- informácie o KKŽ do pripravovanej brožúry o kultúrnych organizáciách ŽSK,
- podujatia organizované KKŽ pre jednotlivé typy škôl,
- koncepcia rozvoja kultúrnej inštitúcie – KKŽ so SWOT analýzou.

Bol pripravený výber literatúry pre odbor zdravotníctva ŽSK, ktorý bol určený pre pacientov v nemocniciach.

Na veľkých obslužných miestach a na web stránke bol umiestnený dotazník spokojnosti, ktorý pre používateľov inštitúcií vo svojej zriaďovateľskej pôsobnosti pripravil Žilinský samosprávny kraj. Pre autorské združenie LITA knižnica štvrťročne pripravovala odvody za kopírovacie služby a v ročnej zostave nahlasovala výpožičky slovenských autorov.

Na základe oslovenia Stanice Žilina - Záriečie zorganizovala program pre delegáciu kultúrnych manažérov z Bieloruska.

Prezentácia knižnice a jej činnosti bola pripravená pre pracovníkov z oblasti kultúry Ústeckého kraja v ČR, ktorí knižnicu navštívili.

Sieť pobočiek v nezmenenej štruktúre pôsobila počas celého roka 2019. Prevádzka a služby pobočiek sa nemenili a knižnice okrem vyradovania a reorganizácie fondu v Bytčici neriešili závažnejšie úlohy.

Všetky pobočky s výnimkou Vlčiniec personálne zabezpečovali pracovníci centrálnej knižnice, počas väčšiny roka 2019 bol navyše riešený aj zástup na pobočke Vlčince počas dlhodobej PN.

Okrem odborných otázok bola pozornosť venovaná kontrole dodržiavania zásad a opatrení v oblasti BOZP a požiarnej ochrany, finančnej kontrole, dodržiavaniu opatrení v oblasti ochrany osobných údajov. So spoločnosťou Krankas knižnica riešila zabezpečenie pracovnej zdravotnej služby.

3.3. Okresná a krajská metodická pôsobnosť

Okresná metodická pôsobnosť

Tab. 23 Okresná metodická pôsobnosť

Rok	Počet knižníc v metodickú pôsobnosť *	Úväzok meto- dičky pre okresnú metodiku	Počet odborných podujatí pre knihovníkov	Počet metodických návštev mestských, obecných a školských knižníc	Počet konzultácií
2018	46 pracujúcich knižníc + 15 nepracujúcich	1,25	3	38	370
2019	47 pracujúcich verejných knižníc + 14 nepracujúcich	1,25	3	27	387

* bez regionálnej knižnice

Krajská knižnica v Žiline v zmysle Zákona č. 126/2015 o knižniciach, § 9, ods. 5 poskytuje metodickú pomoc mestským, obecným školským a špeciálnym knižniciam, ktoré pracujú na území dvoch okresov Horného Považia - okresu Žilina a Bytča. **Metodická pomoc** zo strany metodického oddelenia je zabezpečovaná formou osobných návštev knižníc a zriaďovateľov, pozývaním na odborné knihovnícke podujatia, vydávaním metodických materiálov, zaškoľovaním nových knihovníkov priamo v obecnej knižnici alebo v krajskej knižnici na odborných oddeleniach, usmerňovaním knihovníkov a zriaďovateľov knižníc pri legislatívnych zmenách telefonickou alebo elektronickou komunikáciou. **Metodické návštevy obecných a školských knižníc** boli zamerané na pomoc pri revíziách knižničného fondu, na jeho aktualizáciu, formu vyradovania a na zistenie úrovne knižnično-informačných služieb a vedenie odborných evidencií. Metodická pomoc bola zameraná aj na usmernenie knižníc v oblasti štatistického vykazovania, pri zavádzaní nových knižnično-informačných systémov a služieb do praxe knižníc, pomoc pri organizácii kolektívnych podujatí, pri revitalizácii knižníc, pri ich zariaďovaní novým knižničným nábytkom a nevyhnutnou technikou, pomoc pri spracovaní a zúčtovaní projektov a pod. V priebehu roka boli navštívené aj 4 školské knižnice /Lietavská Lúčka, Strečno, Kolárovice, Dolný Hričov/ s cieľom zistiť úroveň poskytovaných knižničných služieb, zistiť podmienky vytvorené pre prácu školského knihovníka, úroveň automatizácie knižničných procesov školskej knižnice a pod. Metodické oddelenie krajskej knižnice aj v sledovanom roku pozvalo na odborný seminár realizovaný v rámci projektu Knižnica v živote dieťaťa okrem knihovníkov regionálnych, mestských a obecných knižníc aj školských knihovníkov a pedagógov s cieľom zvýšiť ich odbornú úroveň v oblasti práce s detským čitateľom a knihou.

Pracovníčky metodického oddelenia v priebehu roka uskutočnili **27 metodických návštev** obecných, mestských a školských knižníc v okresoch Žilina a Bytča a knižniciam vo svojej metodickej pôsobnosti **poskytli 387 telefonických a mailových konzultácií**. Zo strany metodického oddelenia bola poskytnutá aktívna odborná pomoc pri **revíziách knižničných fondov**, a to Obecnjej knižnici Rosina, Štiavnik a Divinka-Lalinok. Krajská knižnica v rámci projektu Vianoce s detskou knihou **zabezpečila prezentáciu** regionálneho autora Igora Váleka v Základnej škole v Lysici a v Obecnjej knižnici v Belej, spisovateľa Jána Moravca v Obecnjej knižnici v Strečne a v Mestskej knižnici v Bytči, kde podujatie v rámci projektu Vianoce s detskou knihou prezentovala aj spisovateľka Marta Pažická. Spisovateľka Janka Necpalová a jej tvorba bola v rámci rovnakého projektu propagovaná aj v školskej knižnici vo Veľkom Rovnom. Mestským a obecným knižniciam bola poskytnutá **pomoc pri spracovaní žiadostí o grant** v rámci grantových programov Fondu na podporu umenia, a to v podprograme Akvizícia knižníc a Odborná činnosť knižníc a knižničná infraštruktúra. Metodické oddelenie spracovalo a do elektronického systému FPU zaregistrovalo šesť projektov zameraných na akvizíciu kníh /Bytča, Lietava, Lysica, Terchová, Dolná Tižina, Štiavnik / a jeden projekt v rámci obnovy knižničnej infraštruktúry /Terchová/. Okrem Obecnjej knižnice v Štiavniku, ktorej projekt bol vyradený v dôsledku formálnej chyby, všetky podané projekty v oblasti akvizície a obnovy knižničnej infraštruktúry boli schválené a podporené. Intenzívna pomoc bola poskytnutá aj Obecnjej knižnici v Strečne pri kompletnom prepracovaní projektu zameraného na obnovu interiérového vybavenia knižnice, ktorý bol, rovnako ako projekt Obecnjej knižnice v Terchovej, podporený. Výrazná pomoc pri spracovaní projektov boli poskytnutá aj Obecnjej knižnici Gbeľany, Ďurčiná a Rosina. **Pri zúčtovaní podporených projektov odborná pomoc** bola poskytnutá Obecnjej knižnici v Rosine a Lietave. Obecnjej knižnici v Štiavniku bola poskytnutá **pomoc pri tvorbe automatizovanej databázy v rámci knižnično-informačného systému KIS MASK**.

V rámci realizácie **5. ročníka súťaže Knižnica Horného Považia 2018**, krajská knižnica ocenila Obecnú knižnicu v Kotešovej, ktorá dlhodobo vykazuje vynikajúce výsledky pri plnení základných knižničných ukazovateľov. Ocenenie bolo knižnici odovzdané za účasti starostu obce. Vedenie Krajskej knižnice v Žiline ocenilo aj prácu knihovníka Obecnjej knižnice v Rosine Pavla Trzubu, ktorý sa významne zaslúžil o revitalizáciu obecnjej knižnice a ktorý sa v obnovených priestoroch knižnice snaží rozvíjať a prezentovať rôzne aktivity zamerané na podporu čítania a rozvoj čitateľskej gramotnosti detí. Ocenenie **Naj knihovník Horného Považia 2018** bolo knihovníkovi odovzdané na Obecnom úrade v Rosine riaditeľkou krajskej knižnice za účasti starostu Obce Rosina. Informácie o ocene knižnici a knihovníkovi boli publikované v regionálnych novinách, v Obecných novinách, ktoré majú celoslovenskú pôsobnosť i v metodickom materiáli zameranom na štatistiku knižníc na Hornom Považí za rok 2018. Článok o ocene knihovníka v Rosine bolo uverejnený aj v Ročenke Obce Rosina.

V závere roka sa v krajskej knižnici konala **pracovná porada**, na ktorej boli prediskutované aktuálne problémy mestských a obecných knižníc a knihovníkom boli prezentované nové služby Krajskej knižnice v Žiline, ktoré sú poskytované nevidiacim a ťažko zdravotne postihnutým používateľom. Niektoré z prezentovaných služieb môžu byť poskytované aj na úrovni mestských a obecných knižníc, preto prítomných knihovníkov téma zaujala.

Metodické oddelenie pokračovalo v **budovaní** modulu Metodika v knižnično-informačnom systéme Clavius. Do systému boli vložené štatistické údaje knižníc za rok 2018, vykonané metodické návštevy školských a obecných knižníc a tiež bola priebežne aktualizovaná databáza kontaktných údajov knihovníkov mestských a obecných knižníc.

Metodické oddelenie pokračovalo v **budovaní archívu usmerňovaných knižníc**, v systematickom **budovaní elektronického fotografického archívu verejných knižníc** okresov Žilina a Bytča a v **budovaní elektronického archívu** fotografií pamätných miest, kultúrnych pamiatok, pamätných tabúl a ďalších pozoruhodností obcí a miest okresov Žilina a Bytča.

Pre potreby verejných knižníc a ich zriaďovateľov **bol spracovaný štatisticko-hodnotiaci materiál Verejné knižnice na Hornom Považí v roku 2018** – štatistické údaje, zaujímavosti, inšpirácie, v ktorom boli uverejnené príspevky o knihe a čítaní ako dôležitých prvkoch v živote dieťaťa, ktoré rozvíjajú jeho čitateľskú gramotnosť. Vo vydanom materiáli boli publikované aj štatistické údaje a dodržiavanie štandardov mestskými a obecnými knižnicami v regióne Horného Považia a tiež boli predstavené kvalitné podujatia, ktoré boli realizované na úrovni obecných knižníc.

3.4. Stav verejných knižníc v metodической pôsobnosti knižnice podľa okresov

Stav verejných knižníc vrátane tabuliek č. 23 a 24 bude podrobne spracovaný po ukončení štatistického zisťovania v hodnotiacom materiáli: **Verejné knižnice na Hornom Považí v roku 2019** – štatistické údaje, zaujímavosti, inšpirácie.

Tab. 24 Verejné knižnice

Ukazovateľ	Okres Žilina	Okres Bytča
Počet obyvateľov v okrese spolu	158 231	30 916
Počet obyvateľov v okresnom sídle	80 792	11 354
Počet školopovinných detí v okrese	13 783	2 695
Počet školopovinných detí v okresnom sídle	7 438	1 267
Počet pracujúcich verejných knižníc v okrese /+ pobočky/	37 +	11 + 3
z toho regionálna knižnica	1 + 6	-
mestské knižnice + pob.	2 + 0	1 + 2
profes. knižnice + pob.	3 + 0	1 + 0
neprof. knižnice + pob.	31 + 1	9 + 1
Počet zrušených knižníc	0	0
Počet nepracujúcich knižníc	14	1
z toho počet knižníc nepracujúcich viac ako 5 rokov	6	1
Počet knižníc s obnovenou činnosťou	1	0
Zmeny v profesionalizácii /+ -/	-	-
Počet knižníc bez finančných prostriedkov na nákup KF	4	7
Počet automatizovaných knižníc	9	4
Počet knižníc s internetom pre verejnosť	14	5
Centrálny nákup /počet knižníc	-	-
Počet spracovaných projektov/konzultácií k projektom	6/17	2/5

Tab. č. 25

Počet školských knižníc v metodической pôsobnosti	65
Počet metodických návštev školských knižníc v r. 2019	4

Tab. č. 26

Počet špeciálnych knižníc v metodической pôsobnosti	-
Počet metod. návštev špeciálnych knižníc v r.2019	-

Krajská metodická pôsobnosť

Krajská metodická pôsobnosť bola vykonávaná v spolupráci s odborom kultúry Úradu Žilinského samosprávneho kraja a Knižničným inštitútom, ktorý pracuje pri Slovenskej národnej knižnici v Martine, riaditeľkou knižnice, metodičkami a krajskou bibliografkou.

V rámci plnenia úloh krajskej metodiky boli realizované rozbor činnosti a hospodárenia regionálnych knižníc Žilinského kraja za účasti riaditeľov, metodikov, regionalistov a ekonómov regionálnych knižníc. Krajská metodická pôsobnosť sa uplatňuje aj formou konzultácií metodikov, katalogizátorov, projektových manažérov, regionalistov a ďalších odborných zamestnancov knižníc. Konzultácie týkajúce sa aktuálnych problémov sa vykonávajú prostredníctvom mailovej a telefonической komunikácie.

V rámci svojich krajských funkcií Krajská knižnica v Žiline:

- poskytovala konzultácie k uplatňovaniu zákona č. 552/2003 Z.z. o výkone práce vo verejnom záujme a zákona č. 318/2018 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 553/2003 o odmeňovaní niektorých zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a Nariadenia vlády č. 354/2018 Z.z., ktorým sa ustanovujú katalógy pracovných činností pri výkone práce vo verejnom záujme – oznámenia o preradení, pracovné náplne, katalógy pracovných činností, analytické listy, zatriedovanie zamestnancov a pod.
- po ukončení štátneho štatistického zisťovania, ktorého vykonávateľom je Knižničný inštitút v Slovenskej národnej knižnici a garantom Národné osvetové centrum v Bratislave, odbor výskumu a štatistiky kultúry, vyžiadala sumárne štatistické údaje za jednotlivé okresy Žilinského kraja, za mestské a obecné knižnice v jednotlivých okresoch Žilinského kraja, ako aj sumárny výkaz za všetky verejné knižnice v Žilinskom kraji. Vygenerované sumárne štatistické výkazy boli zaslané metodikom regionálnych knižníc Žilinského kraja, ktorí na základe sumárov spracovali vlastné hodnotenia činnosti verejných knižníc vo svojej metodickej pôsobnosti. Zo sumárnych údajov krajská knižnica pre potreby analýz a porovnávania výkonov verejných knižníc v Žilinskom samosprávnom kraji spracovala materiál Sieť verejných knižníc v Žilinskom kraji v roku 2018, v ktorom bol zhodnotený vývoj základných ukazovateľov knižničnej práce na úrovni verejných knižníc Žilinského kraja. Materiál bol zverejnený na webovej stránke krajskej knižnice.
- koordinovala štatistické zisťovanie za rok 2018 za regionálne knižnice Žilinského kraja. Zber štatistických údajov od spravodajských jednotiek pre potreby regionálnych knižníc a krajskej knižnice zabezpečovali metodičky regionálnych knižníc v každom regióne osobitne, a to formou zjednodušených štatistických výkazov, ktoré boli elektronickou poštou zaslané spravodajským jednotkám v jednotlivých regiónoch – mestským a obecným knižniciam. Podrobnejšie vyhodnotenie štatistických údajov verejných knižníc v jednotlivých regiónoch si každá regionálna knižnica vykonáva samostatne.
- na úrovni mestských knižníc v Žilinskom kraji požiadala zriaďovateľov mestských knižníc o poskytnutie štatistických údajov za rok 2018. Zriaďovatelia mestských knižníc údaje za svoje knižnice poskytli a dali súhlas na ich spracovanie a publikovanie. Získané údaje krajská metodička spracovala v hodnotiacom materiáli Mestské knižnice v Žilinskom kraji v roku 2018: štatistické údaje, zaujímavosti, inšpirácie. Okrem štatistických údajov boli v materiáli spracované články o mestských knižniciach na Kysuciach – o Mestskej knižnici v Turzovke, v Krásne nad Kysucou a v Kysuckom Novom meste. Výkony i finančné prostriedky vynaložené na činnosť mestských knižníc v Žilinskom kraji boli prepočítané na počet obyvateľov daného mesta. Materiál bol zverejnený na webovej stránke krajskej knižnice a bol zaslaný

mestským knižniciam, ich zriaďovateľom a regionálnym knižniciam v kraji. Pre knihovníkov mestských knižníc sa materiál stal argumentačným zdrojom pre zriaďovateľov a zároveň prostriedkom stimulácie činnosti mestských knižníc.

- poskytovala konzultácie knižniciam v metodickej pôsobnosti k štatistickým výkazom, k dotlačnému programu Fondu na podporu umenia, ku grantovému programu Žilinského samosprávneho kraja, k verejnému obstarávaniu a k novým platovým tabuľkám.
- spracovala polročné vyhodnotenie činnosti regionálnych knižníc Žilinského samosprávneho kraja a krajskej knižnice k 30.6.2019 a upozornila na neplnenie niektorých knižničných ukazovateľov na úrovni regionálnych knižníc v I. polroku 2019.
- zúčastnila sa prieskumu požiadaviek na celoživotné vzdelávanie zamestnancov knižníc, ktoré realizoval Knižničný inštitút pri Slovenskej národnej knižnici v Martine.
- vyplnila dotazník Knižničného inštitútu pri SNK Martin, ktorého cieľom bolo zmapovanie uplatňovania metodických funkcií voči knižniciam v metodickej pôsobnosti.
- poskytla aktuálne štatistické údaje za rok 2018 pre spoločnosť NIPOS a Českú národnú knižnicu v Prahe, ktoré realizujú projekt porovnávania výkonov českých a slovenských knižníc – Benchmarking knižníc.
- vyplnila dotazník pre študentku Knižničnej a informačnej vedy Univerzity Karlovy v Prahe, ktorý bol zameraný na opodstatnenosť sledovania niektorých ukazovateľov v rámci projektu Benchmarking knižníc.
- riešila otázku digitalizácie regionálnych dokumentov.

Semináre, konferencie, odborné aktivity, aktivity na národnej úrovni a medzinárodnej úrovni

- ***Porada bibliografov Žilinského kraja (26.2.2019)***

Tradičné stretnutie bibliografov sa konalo v Krajskej knižnici v Žiline. Zúčastnili sa jej pracovníčky regionálnych oddelení knižníc Žilinského samosprávneho kraja a predstavitelia Slovenskej národnej knižnice v Martine. Predmetom porady bolo zhodnotenie činnosti regionálnych oddelení a perspektívy ich ďalšej činnosti. Krajská metódička vypracovala zápisnicu z tejto porady a elektronicky zaslala vyhodnotenia do SNK v Martine. Zápisnica a vyhodnotenia sú prístupné na webových stránkach SNK. Mgr. Katarína Šušoliaková s Mgr. Boženou Sobolovou oboznámili prítomných o liste generálnej riaditeľky SNK Ing. Kataríny Krištofovej, PhD. ohľadne digitalizácie dokumentov v podmienkach regionálnych knižníc. Digitalizácia dokumentov v regionálnych knižniciach sa neodporúča. Masovú digitalizáciu písomného kultúrneho dedičstva, ako súčasť svojho zákonom stanoveného poslania realizuje SNK. Knižnice digitalizujú vybrané tituly v rámci ochrany a zachovania vzácných dokumentov a regionálnych periodík. Do budúcnosti bude dôležité určiť pravidlá skenovania (formát, DPI a pod.). Pripomenuli dôležitosť propagácie regionálnych úsekov nielen prostredníctvom webových portálov knižníc, formou príspevkov v tlači, ale aj v rámci informačnej výchovy (power pointová prezentácia) pre študentov.

- ***Prednáška k okrúhlemu výročiu úmrtia M. R. Štefánika (100) a Dominika Tatarku (30), (KKŽ, 15. 5. 2019)***

Vzdelávací seminár pre študentov, knihovníkov, pedagógov a širokú verejnosť pri príležitosti 100. výročia úmrtia M. R. Štefánika a 30. výročia úmrtia Dominika Tatarku netradične spojil do jedného programu dve odlišné osobnosti, ktoré žili v inom čase a inej dobe, ale nezmazateľne sa zapísali do slovenských novodobých dejín a literatúry. Hlavný bod programu bola odborná prednáška Mgr. Petra Cabaďaja a diskusia. Prednášku doplnila výstava dokumentov a informácií zo života dvoch slovenských dejateľov.

- ***Vyhodnotenie činnosti a hospodárenia regionálnych knižníc a krajskej knižnice za rok 2019 (12.6.2019)***

Krajská knižnica pripravila rozbor - vyhodnotenie činnosti a hospodárenia regionálnych knižníc a krajskej knižnice za rok 2018 za účasti riaditeľov, metodikov, regionalistov a ekonómov regionálnych knižníc, zástupcov odboru kultúry Úradu ŽSK a zástupcov Knižničného inštitútu zo Slovenskej národnej knižnice v Martine. Krajská knižnica spracovala podrobnú analýzu činnosti a hospodárenia jednotlivých regionálnych knižníc Žilinského samosprávneho kraja a krajskej knižnice za rok 2018. Dosiahnuté základné knižničné ukazovatele boli porovnané s odporúčanými metodickými štandardami verejných knižníc. Štatistické údaje boli spracované v analytických tabuľkách, ktoré boli súčasťou hodnotiaceho materiálu Analýza činnosti Krajskej knižnice v Žiline a regionálnych knižníc Žilinského samosprávneho kraja za rok 2018. Odborná pracovníčka Dr. Iveta Kilárová, CSc. z Knižničného inštitútu Slovenskej národnej knižnice analyzovala podmienky, činnosť a výkony verejných knižníc Slovenska na základe štatistických údajov zo štátneho štatistického zisťovania získaných prostredníctvom KULT (MKSR) 10-01. Rozbory boli zamerané aj na hodnotenie úrovne a činnosti regionálnych oddelení regionálnych knižníc a krajskej knižnice ako dôležitých centier regionálnych informácií. Osobitná pozornosť bola venovaná propagácii regionálnych oddelení v online prostredí, edičnej činnosti oddelení, spracovaniu špeciálnych dokumentov a digitalizácii regionálnych dokumentov.

- ***Vzdelávanie knihovníkov pre rozvoj komunikačných a digitálnych zručností***

Vzdelávacie podujatia zamerané na rozvoj komunikačných zručností sa konalo v dvoch cykloch (3.- 4.10, 24.- 25. 10. 2019). Zúčastnilo sa ho spolu 49 knihovníkov z celého Slovenska. Jeho bližší obsah je rozpísaný v časti aktivity v projektovej činnosti.

- ***Pracovná porada obecných a mestských knihovníkov regiónu (15.11.2019)***

Knihovníci mestských a obecných knižníc okresov Žilina a Bytča boli informovaní o poskytovaní nových služieb Krajskou knižnicou v Žiline, ktoré sú poskytované nevidiacim a ťažko zdravotne postihnutým používateľom a tiež boli informovaní aj o možnostiach podpory obecných a mestských knižníc z Fondu na podporu umenia v oblasti akvizície a obnovy knižničnej infraštruktúry, ako aj o možnostiach podpory z grantového programu Žilinského samosprávneho kraja.

- ***Celoslovenský seminár Knižnica v živote dieťaťa III. (KKŽ, 15.11.2019)***

Odborníci zo Slovenska a Čiech sa na podujatí, ktoré sa konalo ako tretia časť dlhodobého cyklu odborných seminárov, opäť venovali téme čítania detí a mládeže. Zamerali sa najmä na tínedžerov, ktorí často odkladajú knihu bokom kvôli tabletom a mobilom a kniha mnohokrát nemá v ich živote žiadne miesto. Cieľ, ktorý si účastníci seminára dlhodobo kladú, je priviesť k čítaniu práve túto vekovú skupinu. O význame čítania pre duševný rozvoj človeka, pre jeho úspešnosť i pre vnímanie sveta referovala Ľudmila Hrdináková, známa propagátorka a analytička detského čítania a na jej príspevok nadviazali ďalší prednášajúci, propagátor detského čítania Tibor Hujdič, alias pán Mrkvička, ktorý poukazoval na dôležitosť čítania v škole a dvaja českí hostia, Jiří Walker Procházka, ktorý sa venoval histórii a tvorbe komiksu ako jedného z obľúbených žánrov medzi mládežou a Klára Smolíková, ponúkajúca pestrý "nápadníček" atraktívnych metód a postupov pre prácu s knihou. Na seminári sa nezúčastnili len odborníci z oblasti knihovníctva a školstva, ale aj samotní teenageri, ktorí boli hlavnými aktérmi názorných ukážok práce s knihou a s mládežou. Formou kvízu sa oboznamovali s výberom špičkových súčasných literárnych diel alebo spoznávali komiksy prostredníctvom hravých pracovných hárkov.

Seminár z verejných zdrojov podporili Fond na podporu umenia (hlavný partner) a Žilinský samosprávny kraj.

- **odborný seminár pre knihovníkov Elektronické informačné zdroje a autorský zákon v prostredí knižníc. (KKŽ, 27.11. 2019)**

Vzdelávací seminár pre knihovníkov zameraný na aktuálnu legislatívu v oblasti autorského práva a elektronické informačné zdroje. Vystúpili Mgr. Ladislav Svršek z Albertina Icome s prednáškou Elektronické informačné zdroje v knižniciach, v ktorej predstavil možnosti publikovania v elektronickom prostredí a zdrojoch Open Access a doc. JUDr. Renáta Bačárová, PhD., LL.M z Právnickej fakulty Univerzity P. J. Šafárika v Košiciach, ktorá sa venovala autorskému právu a jeho vplyvu na služby knižnice (vypožičiavanie printových a elektronických diel, kopírovanie, autorské diela a ich sprístupňovanie, prezentácia diel v knižnici). Seminára sa zúčastnilo spolu 61 knihovníkov z prostredia krajských, regionálnych a mestských (obecných) knižníc z celého Slovenska

- **Porada Koordinačná rada pre bibliografickú činnosť v SR (5.12.2019)**

Koordinátorka sa zúčastnila koordinačnej rady v Slovenskej národnej knižnici v Martine. Informácie z koordinačnej rady budú prezentované pre bibliografické oddelenia regionálnych knižníc Žilinského kraja na porade bibliografov ŽSK 26.2.2020 v Turčianskej knižnici v Martine.

Ďalšie odborné aktivity na národnej úrovni a medzinárodnej úrovni

- KKŽ sa v spolupráci so Svazem knihovníků a informačních pracovníků České republiky, sekce knihovníků – trenérů paměti, Knihovnou Třinec, p. o., a Českou společností pro trénování paměti v dňoch 29. - 30. apríla 2019 podieľala na organizácii česko-slovenského stretnutia k 100. výročiu prvého knižničného zákona, pod názvom Hrátky s pamětí. Na seminári predniesla Mgr. Zuzana Mjartanová príspevok Ako si zábudlivá knihovníčka pamätá čísla. Program seminára bol zameraný na odborné vzdelávanie a výmenu skúseností a osvedčených metód práce.
- Mgr. Zuzana Mjartanová (Majú radi seniori prezentácie na tréningoch pamäti? Príklady využívania pc s konkrétnymi cvičeniami z Krajskej knižnice v Žiline) a Lada Rybáriková (Cvičenia nielen pre seniorov) predniesli príspevok na seminári Aby pamäť nestarla, ktorý sa konal na Domaši v dňoch 5.9.-6.9.2019
- Riaditeľka KKŽ pracovala v sekcii verejných knižníc v Správnej rade Slovenskej asociácie knižníc (SAK). Vo februári 2019 KKŽ organizačne zabezpečovala konanie Valného zhromaždenia SAK na Úrade ŽSK.
- Riaditeľka knižnice v spolupráci s prof. Dušanom Katuščákom pripravila článok k životnému jubileu dr. Víta Richtera, významnej osobnosti českého knihovníctva.
- Riaditeľka KKŽ pracovala v organizačnom výbore konferencie Bibliosféry, na ktorej boli formulované hlavné oblasti pripravovanej stratégie rozvoja slovenského knihovníctva.
- Riaditeľka KKŽ pracovala v Občianskom združení Kultúra +.
- Riaditeľka KKŽ bola lektorkou akreditovaného vzdelávacieho programu ďalšieho vzdelávania Knižnícke základy pre znalostnú spoločnosť.
- Riaditeľka KKŽ sa zúčastnila medzinárodného seminára Komunikačné stratégie knižnice 21. storočia, ktorého hlavným organizátorom bola Mestská knižnica v Bratislave, kde prezento-

vala príspevok spracovaný v spolupráci s Martinou Zubčekomou Marketingová prax Krajskej knižnice v Žiline.

- Mgr. Zuzana Mjartanová, vedúca oddelenia knižnično-informačných služieb, pracovala v Národnej komisii SNK pre služby knižníc a vo výbore Krajskej pobočky Spolku slovenských knihovníkov a knižníc.
- Mgr. Jaroslava Rácová predniesla príspevok Práca s deťmi predškolského a mladšieho školského veku v Krajskej knižnici v Žiline na odbornom seminári Knižnice a ich práca s deťmi od 3 do 10 rokov, ktorý sa konal v Kysuckej knižnici v Čadci..
- Pracovníčky úseku regionálneho výskumu, dokumentov a informácií Nataša Lajdová a Ivana Uriková predniesli príspevok Región Horné Považie (predstavenie činnosti úseku regionálneho výskumu, dokumentov a informácií KKŽ) na Konferencii 100 let regionu a regionální literatury v knihovnách v Knihovne města Ostravy.

Iné aktivity a aktivity vyplývajúce z projektovej činnosti knižnice

Krajská knižnica sa v roku 2019 tromi projektovými žiadosťami uchádzala o dotácie z Fondu na podporu umenia v podprograme 5.1 Knižnice (5.1.1 Odborná činnosť knižníc a knižničná infraštruktúra, 5.1.2 Podujatia a vzdelávacie aktivity, 5.1.3 Akvizícia knižníc). Knižnica zároveň ukončila implementáciu dvoch infraštruktúrnych projektov, ktoré prechádzali z roku 2018 (Skvalitnenie služieb oddelenia odbornej literatúry a študovní - finálna etapa, Knižnica pre najmenších a "náštročných").

V rámci štátnych výziev na podporu kultúry sa knižnica registrovala do systému Kultúrne poukazy 2019 a spracovala projekt v rámci programu kultúry znevýhodnených skupín obyvateľstva Ministerstva kultúry SR.

Knižnica predložila pilotný projekt akvizície knižničných dokumentov pre českú národnostnú menšinu v rámci programu Fondu na podporu kultúry národnostných menšín ((2.1.4 podpora knižníc).

V auguste 2019 knižnica spracovala a doručila na ÚPSVaR v Žiline novú žiadosť o zabezpečenie vykonávania aktivačnej činnosti formou dobrovoľníckej služby.

Knižnica sa už tradične uchádzala o finančné prostriedky na podporu komunitných aktivít v rámci Grantového systému Mesta Žilina (oblasť kultúry a vzdelávania) a Nadácie Pontis (programy Naše Mesto 2019).

V roku 2019 knižnica v spolupráci s cezhraničným partnerom Městskou knihovnou Frýdek-Místek, p.o. spracovala a predložila projektovú žiadosť Naše knižnice (aj) pre znevýhodnených čitateľov (Program Interreg V-A SK-CZ 2014 -2020).

V rámci projektovej činnosti knižnica realizovala viaceré aktivity:

- **Môj prvý (novorodenecký) čitateľský preukaz (GS mesta Žilina, Kultúra)**

Aj v roku 2019 pokračovala knižnica v spolupráci s Mestom Žilina v realizácii projektu, ktorého ústrednou myšlienkou bolo podporiť čítanie detí už od najútlejšieho veku a ovplyvňovať vytváranie ich čitateľských návykov. Tento cieľ knižnica a mesto realizovali spolu prostredníctvom prvého čitateľského (novorodenecký) preukazu, ktorý každému zúčastnenému novonarodenému občanovi mesta Žilina daroval primátor mesta Žilina počas slávnostného programu. Ide o pilotný projekt svojho druhu nielen v meste Žilina, ale i v Žilinskom kraji (druhý v SR po Staromestskej knižnici v Bratislave). Prvý čitateľský (novorodenecký) preukaz oprávňuje dieťa v sprievode rodiča bezplatne využívať služby Krajskej knižnice v Žiline až do veku 6 rokov. Grafický návrh prvého detského (novorodeneckého) čitateľského preukazu pre deti bezplatne vyhotovil akademický maliar Stano Lajda. Preukaz bol vytlačený vo forme prvej knihy a v kvalite detského lepoporela. Spolu s prvým preukazom knižnica venovala rodinám i výtlačok publikácie Ľudmily Hrdinákovej Krok za krokom k čítateľstvu. V r.2017 preukaz dostalo 92 detí, v r. 2018 219 detí, v r. 2019 150 detí.

- **Naše knižnice (aj) pre znevýhodnených čitateľov projekt ((Program INTERREG V-A Slovenská republika – Česká republika 2014 – 2020, Fond malých projektov, 3. Rozvoj miestnych iniciatív)**

Spoločný cezhraničný projekt bol v roku 2019 schválený. Knižnica v spolupráci s partnerskou Městskou knihovnou Frýdek-Místek, p.o. pripravovala implementáciu projektu od 1. 1. 2020. Cieľom projektu je prehĺbiť spoluprácu knižníc v oblasti vzdelávania a zdieľania znalostí, redukovat' znevýhodnenia občanov a posilniť spoluprácu komunit. Vzdelávacie podujatia v rámci projektu budú zamerané na cieľovú skupinu odborných zamestnancov knižníc a znevýhodnených čitateľov.

- **Vianoce s detskou knihou - XIII. ročník festivalu (Fond na podporu umenia).**

Na sklonku roku 2019 knižnica realizovala už XIII. ročník festivalu Vianoce s detskou knihou, ktorého cieľom je prehľbovať vzťah dieťaťa ku knihe a motivovať dieťa k čítaniu. Tento rok boli ako hostia prizvaní 14 tvorcovia detských kníh a umelci, medzi ktorými nechýbali: Peter Cabadaj (spisovateľ, historik), Mária Porubčanská - Bárdyová (drotárka), Igor Válek (spisovateľ), Stano Lajda (ilustrátor), Peter Vaňouček (hudobník), Peter Ničík (spisovateľ, básnik, esejista, kultúrny aktivista), Toňa Revajová (spisovateľka), Jana Nepochalová (spisovateľka), Stanislav Repaský (spisovateľ), Marta Pažická (spisovateľka a animátorka), Ondrej Nagaj (spisovateľ), Jaroslava Kuchtová (spisovateľka), Ján Moravec (historik, spisovateľ), Katarína Mikolášová (spisovateľka). Návštevnosť všetkých aktivít projektu presiahla 1 200 detí, z toho projektovaných podujatí s umelcami (15 podujatí - besedy, čítania, dielne, pásma) sa zúčastnilo 734 detí a mladých ľudí. Už tradične vyvrcholením projektu bol sviatočný festivalový deň v Rosenfeldovom paláci (11. 12. 2019), ktorý začínal odbornou prednáškou historika Petra Cabadaja o spisovateľovi Milanovi Ferkovi a pokračoval hudobno-literárnym pásmom pre deti za účasti mnohých umelcov.

Projekt oslovoval i odbornú verejnosť z radov učiteľov a pedagógov, a to v poradí už III. ročníkom celoslovenského odborného seminára Knižnica v živote dieťaťa (15. 11. 2019), ktorého poslaním bolo podporiť čítanie tínedžerov v knižnici. Knižnica pozvala 4 prednášajúcich – významných propagátorov čítania: PhDr. Ľudmilu Hrdinákovú, PhD. (prednáška Cesty tínedžerského čítateľstva - cesty za šťastím a múdrosťou), Mgr. Tibora Hujdiča alias pána Mrkvičku (prednáška Ako vybrať s celoštátnym prísnyim zákazom čítania na druhom stupni základnej školy spolu

s ukázkovým podujatím pre tínedžerov), Jiřího Walkera Procházku (ukázkové podujatie Komiksy hravé a dravé) a Mgr. Kláru Smolíkovú (prednáška Práca s knihou - Cesty ku čitateľskej gramotnosti). Odborného podujatia sa zúčastnilo 62 knihovníkov a pedagógov z celého Slovenska a tiež 32 študentov ako hostí ukázkových podujatí.

V rámci projektu bol vydaný zápisník čitateľa v plne recyklovanom prevedení s názvom „čítanie je in“. Zápisník na svojich 100 stranách prináša najkrajšie citáty o dôležitosti čítania a poslaní knižníc.

- **Leto v knižnici (nielen) pre deti (Grantový systém mesta Žilina, oblasť Vzdelávanie)**

V rámci projektu Leto v knižnici (nielen) pre deti v termíne od 1. 7. 2019 do 13. 9. 2019 knižnica zorganizovala celkovo 37 podujatí pre deti, seniorov a širokú verejnosť na zaujímavé témy: O vode, O čokoláde, O bábätkách, O dopravných prostriedkoch, O včelách a chrobáčkoch, O počasí, O schodoch a rebríkoch, O spánku, O farbách či Knižné víly v Literárnom parku pri knižnici. Podujatí sa spolu zúčastnilo približne 1000 účastníkov. Aktivity v knižnici sa konali každý prázdninový deň (7-8/2019) s výnimkou pondelka. V utorok boli pre deti pripravené pikniky v parku, spojené s čítaním a tvorivými hrami, v stredu knižnica zas pripravila tematické hlasné čítanie a tvorivé dielne z cyklu Prečítané leto. Štvrtky v knižnici opakovane patrili spoločenským kolektívnym hrám a piatky boli venované tvorivým dielňam, v rámci ktorých deti a seniori vyšivali pohľadnice, vyrábali zvieratká z korálikov, obrázky z piesku či vlny, výrobky z recyklovateľných materiálov či ako "mladí vedci" realizovali zaujímavé pokusy. Dotácia mesta Žilina na realizáciu projektu vo výške 500 € bola použitá na zakúpenie materiálu pre tvorivé aktivity, pričom z vlastných zdrojov knižnica zabezpečila nové detské knižky pre čítanie a hry, ktoré si deti môžu požičať domov.

- **Stano Lajda – žilinský umelec s dušou Leonarda (Grantový systém mesta Žilina, oblasť Kultúra)**

Projekt Stano Lajda - žilinský umelec s dušou Leonarda s finančnou podporou mesta Žilina prispel k propagácii významného žilinského maliara, ilustrátora a pedagóga Stanislava Lajdu. Knižnica v rámci projektu zostavila a vydala publikáciu Stano Lajda - výberová personálna bibliografia, ktorá vyšla v náklade 250 exemplárov a ktorá na 200 stranách okrem biografie, bibliografie, výberu diel a súpisu výstav umelca zahŕňa príspevky odborníkov, kolegov či priateľov umelca. Knižné vydanie monografie sa dostalo do rúk účastníkom vernisáží, členom umeleckej obce mesta Žilina, knižniciam a školám. Kniha je pre záujemcov i naďalej k dispozícii na vyžiadanie v Krajskej knižnici v Žiline a na portáli mesta Žiliny k voľnému stiahnutiu. V spolupráci s umelcom knižnica pripravila dve výstavy, ktoré sa konali v krajskej knižnici od 9. októbra do 6. novembra 2019 so slávnostnou vernisážou a komentovanou prehliadkou za prítomnosti autora dňa 15.10.2019. Výstava portrétov významných Žilinčanov alebo ľudí, ktorých život a dielo podstatnou mierou ovplyvnili mesto Žilina, zobrazovala portréty takých významných osobností ako napr. Ján Lenčo, Fedor Fridrich Ruppeldt, Tomáš Ružička, Juraj Turzo, Mojmír Vlkoláček, Janko Frátrik, Ján Vrtílek, Eliaš Láni, Peter Sagan, Dušan Kállay, Karol Kallay, Ivan Köhler, Dušan Makovický a mnohí ďalší. Výstava Ilustrácie Stana Lajdu v Krajskej knižnici v Žiline obsahovala výber farebných reprodukcii vybraných ilustrácií kníh, s dôrazom na detské knihy. Pre deti základných škôl v meste Žilina sa v rámci projektu zrealizovali 2 literárno-výtvarné tvorivé dielne s umelcom Stanom Lajdom dňa 17.9.2019 za účasti po 30 detí.

- **Vzdelávanie knihovníkov pre rozvoj komunikačných a digitálnych zručností (Fond na podporu umenia).**

Vzdelávacie podujatia u knihovníkov rozvíjali komunikačné zručnosti, ale i digitálnu a informačnú gramotnosť, ktoré sú nevyhnutné v súčasnej dobe informačných technológií. Projekt zároveň poskytol cenné vedomosti a odpovede na otázky o legislatívnych aspektoch sprístupňovania informácií a kultúry.

Vzdelávanie a tréning Rozvoj komunikačných zručností knihovníkov pre skvalitnenie služieb používateľom sa konal v dvoch identických cykloch a trval 4 dni (3.- 4.10, 24.- 25. 10. 2019). Zúčastnilo sa ho spolu 49 knihovníkov z celého Slovenska. Náplňou vzdelávacieho podujatia bola spoločenská a psychologická efektívna komunikácia knihovníkov s návštevníkmi knižníc, psychohygiena každodenného života, psychológia osobnosti (typológia, schopnosti, sebaovládanie, sebaopoznanie, motivácia, empatia, emócie, asertivita a medzil'udské vzťahy či teória komunikácie). Tréningová časť podujatia bola zameraná na modelové situácie, ktoré môžu nastať v komunikácii knihovník – čitateľ a na praktické cvičenia komunikácie s používateľom (efektívna komunikácia, komunikácia s agresívnym čitateľom).

4. Knižnica a spolková činnosť

Krajská knižnica v Žiline je členom Slovenskej asociácie knižníc (riaditeľka knižnice bola zvolená Valným zhromaždením do Správnej rady SAK, kde pracuje v sekcii verejných knižníc). Jedenásť pracovníkov bolo v r. 2019 individuálnym členom Spolku slovenských knihovníkov a knižníc.

Závery

Krajská knižnica v Žiline má za sebou úspešný rok 2019. Po ukončení rekonštrukcie 2. nadzemného podlažia v decembri 2018 sa mohla plne zameriavať na svoju odbornú činnosť a začať prípravné práce na rozsiahlu rekonštrukciu prízemia plánovanú od januára 2020.

Inštalácia zvukovo izolačných stien medzi miestnosťami, v ktorých knižnica realizuje podujatia, sa okamžite prejavila na náraste počtu podujatí, ktorý po prvý krát v histórii presiahol číslo tisíc, čo je odraz náročnej činnosti pracovníkov knižnice, ktorí aj v súlade so svetovými trendmi vytvárajú z knižnice popri nosnom výpožičnom, dokumentačnom a informačnom pôsobení významné komunitné centrum. Množstvo podujatí zameraných na deti sa následne prejavilo na náraste počtu registrovaných používateľov. I keď celkový počet používateľov sa zvýšil len o 265, počet registrovaných detských používateľov vzrástol o 833. Zvýšila sa i medziročná návštevnosť

knižnice, k čomu okrem realizácie zaujímavých podujatí prispelo aj zariadenie detského kútika, ktorý si okamžite našiel svojich priaznivcov a zariadenie kútika pre „náštročných“, čím sa podarilo knižnici do svojich priestorov pritiahnuť aj túto vekovú skupinu. Dobudovanie kútikov výrazne skvalitnilo priestorové zázemie knižnice pre obidve tieto skupiny, ktorým sa chce krajská knižnica intenzívne venovať aj v budúcnosti.

Nezanedbateľnou je aktivita Krajskej knižnice v Žiline na národnej úrovni, jej aktívna participácia na celoslovenských i medzinárodných odborných seminároch. I počas roka 2019 knižnica pripravila niekoľko celoslovenských odborných aktivít, ktoré sa stretli s pozitívnym ohlasom odbornej verejnosti. Spracovala tiež náročný projekt Naše knižnice (aj) pre znevýhodnených čitateľov v rámci Programu INTERREG V-A Slovenská republika – Česká republika 2014 – 2020, ktorého realizácia v roku 2020 prinesie možnosť vybudovať Krajskej knižnici v Žiline, ako jednej z prvých verejných knižníc na Slovensku, špeciálne pracovisko pre zrakovo a sluchovo znevýhodnených.

I v roku 2019 bola Krajská knižnica v Žiline úspešná pri získavaní mimorozpočtových zdrojov. Získala prostriedky na nákup knižničných fondov, na realizáciu podujatí, na nové interiérové vybavenie, na nákup materiálu a pomôcok potrebných pri organizovaných podujatiach, na nákup novej počítačovej techniky.

Pilotné projekty, realizácia ktorých nezriedka určuje smerovanie slovenského verejného knihovníctva, moderné služby poskytované s cieľom v čo najväčšej miere uspokojovať potreby používateľov, realizácia množstva rozmanitých kultúrno-spoločenských a vzdelávacích podujatí pre všetky vekové kategórie, aktivity na národnej i medzinárodnej úrovni prispeli k prezentácii Krajskej knižnice v Žiline ako jedinečnej inštitúcie v meste, v regióne i ako dôležitej súčasti knižničného systému Slovenskej republiky.

Mgr. Katarína Šušoliaková
riaditeľka Krajskej knižnice v Žiline

Fotopríloha:

Pred a po.. Výstava karikatúr, január 2019.

Prezentácia knihy Ako sa delil štát, súčasť výstavy Pred a po

Môj príbeh fotografie, prezentácia knihy fotografií Vlada Baču, marec 2019

*Beseda s autorkou Jaroslavou Kuchtovou
Náš pes je huncút, marec 2019*

Noc s Andersenom, marec 2019

Prezentácia knihy Andreja Hryca Inventúra, máj 2019

*Ferrata, zábavné rozprávanie o životných
chodníčkoch otca a syna Výrostkovcov, apríl 2019*

Žilinské dni zdravia, september 2019

Prezentácia knihy Stratená Žilina 2, september 2019

Tvorivé dielne so Stanislavom Lajdom, november 2019

*Známy a nepoznaný Peking
Vernisáž výstavy a beseda, október 2019*

Sprístupnenie kamennej sochy pandy, október 2019

Literárna cena Janka Frátrika, október 2019

Bibliotéka 2019, november

Seminár Knižnica v živote dieťaťa, III. ročník

95. výročie Krajskej knižnice v Žiline

Krajská knižnica v Žiline
Správa o činnosti a hospodárení kultúrnej organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK
za rok 2019.

Vypracovala: Mgr. Katarína Šušoliaková
Mgr. Zuzana Mjartanová
Podklady: Mgr. Božena Sobolová
Mgr. Ivana Gáborová
Ing. Jana Eliašová
Mgr. Jana Neslušanová
Nataša Lajdová
Mgr. Anna Rebrošová

Vydala: Krajská knižnica v Žiline
Rok vydania: 2020
Počet strán: 113 + prílohy